

Ob 1. maju prazniku dela čestitajo vsem delavcem v Železarni, njihovim svojcem in vsem delovnim ljudem

- vodstva, samoupravni organi in družbenopolitične organizacije Železarne in TOZD Talilnice, Valjarne, Hladna predelava in Vzdrževanje, energija in transport ter organizacije skupnih služb
- kolektiv Železarskega izobraževalnega centra
- uredništvo Železarja

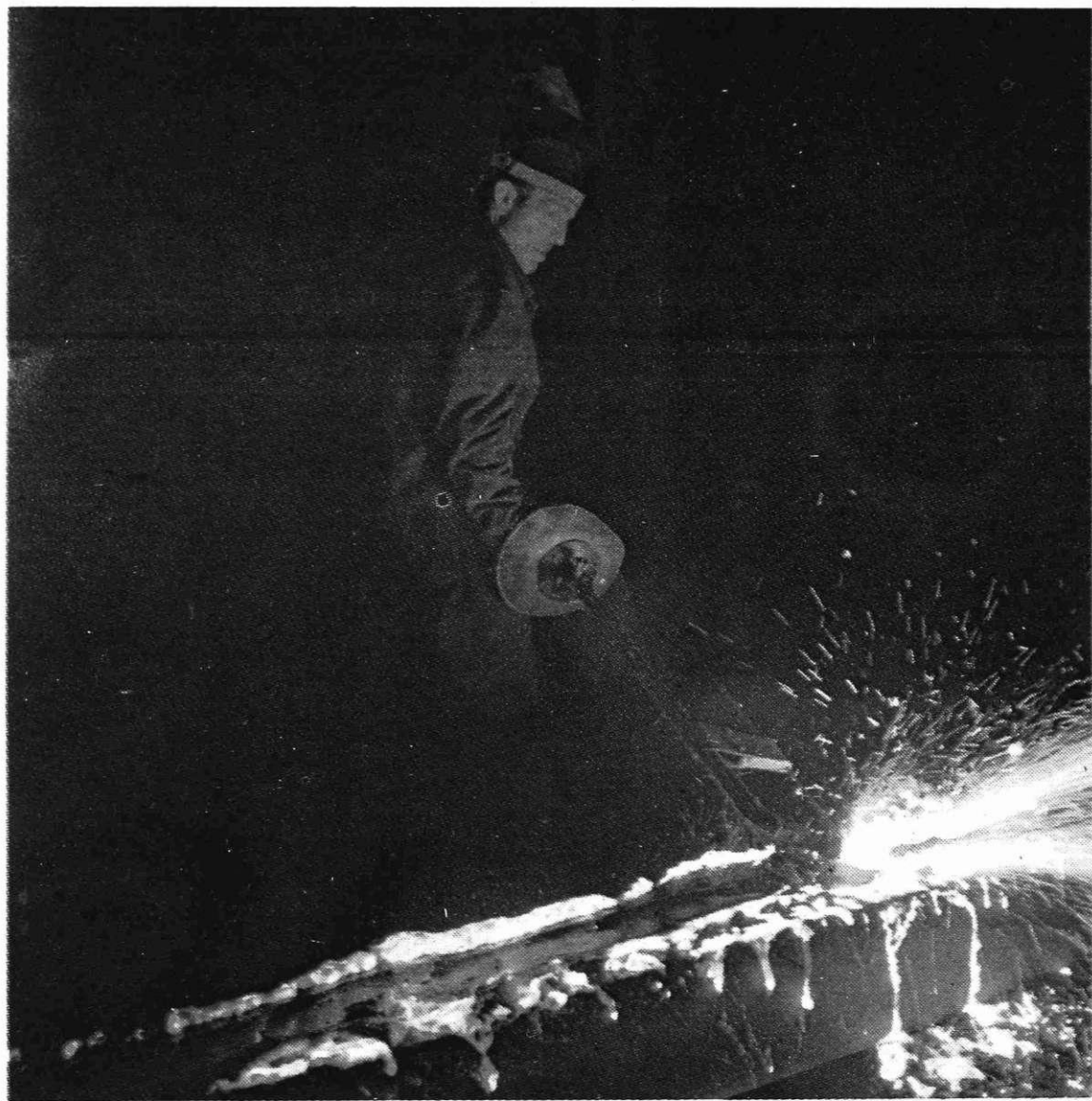
ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 29. APRILA 1974

ŠTEVILKA: 16 — 17 LETO: XVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, ZPSŽ Železarna Jesenice. Stevilki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: CP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

TOZD VET v luči rezultatov dela v prvem tromesečju

Delo in delovanje TOZD VET v prvem tromesečju, je bilo usmerjeno prvenstveno v ustvarjanje pogojev za izpolnjevanje programiranih načrtov v proizvodnih obratih ter v notranjo ekonomizacijo dela, za doseganje boljših ekonomskih učinkov Železarne v celoti. Ta naloga je bila v tej kvaliteti količinsko posebej vgrajena v delovne cilje, ki jih je kot obvezo za celoten kolektiv sprejel delavski svet TOZD VET.

Iz nekaterih naslednjih podatkov in ugotovitev je razvidno, kako je kolektiv TOZD VET opravil svojo nalogo v I. kvartalu in v kolikšni meri je dosegel postavljene cilje.

VZDRŽEVANJE:

Skozi vzdrževalne zastoje na proizvodnih napravah merimo učinkovitost vzdrževalne službe. Pred leti so proizvodne naprave mirovale štiri in več % koledarskega časa zaradi vzdrževalnih zastojev. V letu 1973 jih je bilo le še 2,63 %, v I. kvartalu letos pa 2,21 %. To pomeni 16 % znižanje proti letu 1973 in uspešno iz-

polnitev delovnega cilja na področju preventive in zastojev po katerem smo si zastavili, da letos zastoje zni-

žamo za 5 %. Lahko predpostavljamo, da je povečanje učinkovitega obratovalnega časa od 53,10 v letu 1973 na 56,6 % leta 1974 tudi rezultat znižanja vzdrževalnih zastojev. Vzdrževalni obrati so s 83,10 % izpolnili predvideni načrt glavnih remontov in z 92,24 % načrt in obseg tekočih enodnevnih remontov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Racionalizacija pri nabavi rezervnih delov

Ugotovljeno je, da bi v SFRJ lahko 60 odstotkov uvožene opreme in rezervnih delov izdelali domači proizvajalci in to zadovoljive kvalitete. Teh 60 odstotkov pa predstavlja v praksi okrog 600 milijonov dolarjev letno. Z drugimi besedami, kupovanje tuje opreme, ki bi jo lahko izdelali doma, nas stane toliko kolikor zaslužimo s turizmom.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Prvo četrtletje je za nami. Podane so ocene gospodarskih razmer v Sloveniji, pa tudi v naši železarni. Predstavniki organi so ocene sprejeli, dodali svoja stališča in predloge ter tako začrtali delo in usmerili gospodarska gibanja za preostanek leta.

Samoupravni organi v Železarni pa so tako v temeljnih organizacijah samih, kot tudi na nivoju Železarne tehtno razpravljali o doseženih rezultatih in zapisali svoje ocene, stališča in zaključke ter sprejeli naloge za nadaljnje delo. Kakšne so razlike med ocenami republiškega gospodarstva in gospodarjenja v Železarni, ali smo lahko brez zadržkov zadovoljni? Poglejmo nekoliko podatke.

GOSPODARSKA GIBANJA

Gospodarska gibanja v začetku leta kažejo v Sloveniji razmeroma ugodno sliko, saj je industrijska proizvodnja višja za 10,5 %, produktivnost dela je porasla za 6 %, pri čemer je porast zaposlenih preko 4 %. Ob tem pa naraščajo ponovno realni osebni dohodki ter se veča izvozna in uvozna aktivnost. To dinamiko pa spremljajo nekoliko bolj neugodne prognoze, oskrba s surovinami, reprodukcijskim materialom in energijo, postaja že problematična. Napoveduje se močno povečanje cen v naslednjih mesecih. Zaradi podražitve surovin in energije zlasti iz uvoza, pa v marsikateri delovni organizaciji kljub povečani proizvodnji ne bodo ustvarili ustreznega povečanega dohodka in je pričakovati manjšo akumulativnost, zato bo osnovna naloga v naslednjem obdobju ohraniti dinamično gospodarsko rast, vzdrževati materialni položaj gospodarstva in njegovo akumulativnost, obvladovati gibanja vseh oblik porabe v okvirih, predpisanih z resolucijo, vzdrževati realno naraščanje življenjskega standarda, obenem pa izvajati tudi osnovne naloge razvojne politike. Pomanjkanje surovin in nekaterih reprodukcijskih materialov, predvsem pa rast njihovih cen zahteva zelo veliko angažiranje na reševanju teh problemov. Potrebno bo uvesti varčevanje in nadomeščanje dragih uvoznih surovin z domačimi, pri čemer bo potrebno izkoristiti tudi različne odpadke. Ta vprašanja naj bi reševalo predvsem združeno delo, bolj organizirano in na dolgoročnejsih osnovah kot je to bilo v preteklem obdobju. Pri sklepanju dolgoročnih samoupravnih sporazumov, zlasti v smeri vertikalnega povezovanja, je potrebno težiti k temu, da bi sporazumi zavzeli čim širši krog porabnikov in proizvajalcev. Ti naj bi se dogovorili ne samo o cenah surovin, temveč tudi o dobavnih pogojih, načinu preskrbe, sistemu uvoza in izvoza ter drugih sistemskih problemih.

Dolga je lista vseh nalog, ki stojijo pred gospodarstvom in družbo v naslednjem obdobju letošnjega leta in težko se je v tem sestavku dotakniti vseh, ki žele podati njihovo oceno in vpliv na gospodarjenje v Železarni.

PROIZVODNJA

Železarji smo v tem obdobju v skladu z ekonomskimi interesi in možnostmi izpolnjevali svoj del družbenega plana. Kljub veliki zagnanosti v posameznih obdobjih in zelo dobri proizvodnji v marcu, lastnih planskih obvez v I. četrtletju nismo izpolnili — niti v skupni, niti v gotovi proizvodnji. Lanskoletno skupno proizvodnjo v prvem tromesečju smo letos komaj presegli. V blagovni proizvodnji pa smo za 3 % izpod lanskega dosežka in za 2 % izpod planiranega.

Slabši rezultat gre predvsem na račun zaostankov v valjarji, ki zaradi objektivnih težav planskih obvez v celoti ni mogla izpolniti.

Milejša zima in skrbno delo ter še kar zadovoljiva preskrba s surovinami na začetku letošnjega leta, so v temeljni organizaciji združenega dela Talilnice omogočili, da je svoje obveze za 2,2 % presegla, kar je za 4,7 % boljši rezultat od istega obdobja lani. Med vsemi obrati v temeljni organizaciji je samo šamotarna izpod planskih obvez, vendar za 7,7 % iznad lanskoletnih rezultatov.

Ali smo naredili dovolj?

Stalne redukcije električne energije in s tem v zvezi pomanjkanje lastnega jekla ter manjše možnosti za nabavo jekla preko uvoza, so povzročile, da sta valjarni bluming in 2400 izpod plana, čeprav je valjarna debele pločvine presegla lanskoletni dosežek za 3 %.

Na področju hladne predelave smo v letošnjem letu naredili nadaljnji korak. Izjemno dobre rezultate dosega žičarna, saj je planske obveze presegla za 6,6 % in s tem presegla lanskoletni dosežek celo za 8,6 %. Enako dobro, čeprav po količini nekoliko manjši rezultat je dosegla hladna valjarna, ki je planske obveze presegla za 7,9 %, lanskoletni rezultat pa za 3,9 %.

V blagovni proizvodnji je največji korak naredila valjarna žice v primerjavi s planom, če pa primerjamo plan in lanskoletni dosežek, je na prvem mestu žičarna, saj je presegla plan blagovne proizvodnje za 17,5 % in lanskoletni dosežek za 15,7 %.

Samo teh nekaj števil kaže, da so bili napori za večjo proizvodnjo v Železarni veliki, da pa so rezultati od obrata do obrata različni.

INVESTICIJE

V skladu s politiko o oživljanju vlaganja v prioritete panoge, smo v letošnjem letu v naši železarni pričeli z izgradnjo nove hladne valjarne. Na Beli je postalo veliko gradbišče in prav te dni odpiramo novo pot za prevoz polizdelkov iz obratov na Beli v obrate na Javorniku. Preurejena je struga potoka Javornik, vidni so že osnovni obrisi temeljev hal nove hladne valjarne. Povečuje se plató za valjarno žice itd. Za dobavo so podpisane že vse najvažnejše pogodbe. Prva izplačila dobaviteljem opreme so bila izvršena, kljub nekaterim težavam, ki so nastopile s spremembo politike v ZDA do kreditiranja opreme socialističnim deželam. Vsekakor je tudi to ena izmed naših velikih zmag, čeprav bo treba še veliko naporov, da bodo proizvedene prve tone v novi hladni valjarni.

Obnovljena generatorska hala na Javorniku in dela okrog nje, kaže kako resno smo v prvem tromesečju delali na projektu vratnih podbojev. V celoti se je spremenila podoba hale in tudi tu so že vidni osnovni obrisi, kako naj bi izgledala bodoča finalna proizvodnja v železarni Jesenice.

NOVA USTAVA

V skladu z določili nove ustave in po predlogih ustavnih dopolnil, smo v letošnjem letu že registrirali temeljne organizacije združenega dela pri gospodarskem sodišču, podpisali vrsto družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov, izvedli volitve in utrdili delo TOZD. Še vedno sprejemamo vrsto dokumentov po hitrem postopku, s čimer bi morali prekiniti in mislim, da je obdobje, v katerem smo z največjo ihto sprejeli samoupravne sporazume in družbena dogovarjanja že za nami, in bodo novi lahko sprejeti po normalnem postopku, kjer bodo vsi zaposleni po tehtnem premisleku lahko izražali svoje mišljenje in tako — ali sprejeli ali pa odklonili samoupravni sporazum.

ZAKLJUČEK

Na mnogih področjih je Železarna naredila napredek in vendar se moramo vprašati — ali smo z doseženim zadovoljni. Ali smo doprinesli dovolj k večji stabilizaciji našega gospodarstva — skratka ali smo bili dovolj skrbni gospodarji?

Ceprav nam je večkrat primanjkovalo električne energije in tudi drugih surovin nismo imeli odveč, pa bi mogoče le lahko proizvedli kakšno tono več. Poslovni rezultat sicer kaže skoraj 34 milijonov ostanka dohodka, kar je več kot smo načrtovali. Vendar to ni samo rezultat našega notranjega dela, temveč tudi odnosov na tržišču.

Železarji smo proizvajalci zaželjene surovine, zato bi bil naš največji prispevek k stabilizaciji — izpolnjevanje zastavljenega družbenega plana, najmanj doseganje skupne in blagovne proizvodnje — če že ne preseganje.

Ko slavimo praznik dela, razmislimo tudi o naših dolžnostih, ki nam jih nalaga družba.

mag. Peter Kunc, dipl. inž.

TOZD VET v luči ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vsi navedeni remontni skupaj so bili planirani v trajanju 713 dni dejanske opravljene pa v 746 dneh, kar pomeni 4,6 % prekoračevanje. Vprašanje realnega planiranja in izvajanja remontov v planiranem terminu je vzdrževanje vzelo posebej v pretes, kar obeta v prihodnje izboljšanje dela.

Številka 746 pove tudi, da dnevno delamo poprečno na osmih remontih istočasno. V vzdrževanju se že kažejo rezultati povečane produkcije rezervnih delov. K večji produkciji prispeva tudi obrat strugarna valjev, v katerem vse proste kapacitete izkoristijo za izdelavo rezervnih delov. Poprečno izdelajo na mesec v strojnih delavnicah 85.584 ton rezervnih delov, kar je za 27 % več kot v letu 1973. S tako povečano produkcijo strojne delavnice več kot dosegajo postavljeni cilj, da v letu 1974 povečajo obseg proizvodnje za 8 %.

Posebne težave pri redni oskrbi valjarn z valji je imel obrat strugar na valjev zaradi motenega ritma menjav kot posledica pogostih redukcij električne energije. Na področju vzdržnosti valjev se kaže znatno poslabšanje predvsem valjev za valjarno štelko. Za tako ugotovitev govorijo tako 27 % povečana poraba valjev kot tudi za 12 % povečane mehanske poškodbe na valjih in zlomi.

ENERGIJA:

Zaradi splošne energetske krize je dejavnost energetskih obratov deležna večje pozornosti.

Zaradi nizkega vodostaja in okvar na lastnih HE nismo proizvedli planirane količine električne energije. Zaradi poznanih redukcij pa smo dobili od ELESa le 96,06 %.

Zaradi redukcije so po mesecih izpadle naslednje količine električne energije:

januar	687.000 kWh
februar	337.000 kWh
marec	398.000 kWh
SKUPAJ	1.422.000 kWh

Zaradi izpadle proizvodnje je Železarna v I. kvartalu utrpela škodo na neustvarjenem dohodku v višini 2.777.166,00 din.

Prodaja tehničnih plinov po količini zaostaja za 10 % za prodajo doseženo v letu 1973. Znižanje gre izključno na račun izpadle prodaje kisika. Lani smo ga v tem času prodali 336 ton, letos pa le 212 ton, dosežen pa je kvaliteten premik v asortimentu. Zaradi povečane prodaje argona je celotna realizacija prodaje tehničnih plinov za 78 % večja od lanske. Smatramo, da je cilj na tem področju dosežen.

TRANSPORT:

Delo transporta je bilo posebej ogroženo zaradi pomanjkanja delovne sile. Skrajno kritičen je stalež premikačev. Do plana manjka ta čas na transportu 20 delavcev. Pri takem stanju je treba posebej omeniti, da je prvo četrtletje minilo brez posebnih nesreč.

Transport je v železniškem in cestnem prometu evidentno povečal storilnost dela za 5,5 % v primerjavi z lanskim letom. S tem ni v celoti dosegel zelo optimistično postavljene naloge, da poveča izkoriščenost kapacitet za 10 %. Izkoriščenost transportnih kapacitet je v veliki meri odvisna od porabnikov transportnih uslug in njihove proizvodnje.

Povečano produktivnost najlepše nakazujejo naslednji podatki:

	I. kvartal 1973	I. kvartal 74	
	količ. na/ton jekla	količ. na/ton jek.	Indeks
norm. tirne lok. ure	10.808	0,089	10.656
ozkotirne lok. ure	8.840	0,073	8.836
lastni kamioni ure	9.931	0,082	10.660
zunanj kamion ure	10.521	0,087	8.782
	40.100	0,330	38.934
			0,312
			94,5

pri 121.535.030 ton jekla v I. kvartalu 1973 in 124.802.810 ton proizvedenega jekla letos.

USPEŠNOST POSLOVANJA TOZD VET gledana skozi stroške

Celotna vrednost dela vseh dejavnosti TOZD obračunana v prodajni

ceni znaša 103.886.472,00 ali natančno 25 % od letnega plana.

Naslednja tablica prikazuje delež stroškov vzdrževanja energije in transporta v prodajni ceni jekla primerjano s planom.

	Plan I. tromesečje 74	doseženo I. tromesečje 74	Indeks
	vrednost	ND/t	%
vzdrževanje	54.670.248	584	11,96
energija	62.994.087	672	13,76
transport	11.911.020	127	2,60
TOZD VET	129.575.355	1383	28,32
			%
			10,12
			13,09
			2,19
			25,40
			99,61

Uspešnost poslovanja znižuje prodaja vroče vode za ogrevanje mesta. Ta prodaja je povzročila 114.534,81 din izgube. V teku so ukrepi za določitev nove prodajne cene.

Na osnovi takega dela so doseženi v TOZD VET poprečni mesečni osebni dohodki v višini 2.798,00 din, kar je za 11 % več kot leta 1973 in 3 % manj kot smo planirali za leto 1974. V primerjavi z doseženimi de-

lovnimi rezultati se lahko ugotovi, da z vrednotenjem našega dela nismo izvajali pritisk na razvrednotenje dinarja ali drugače, da so ostali stroški prehiteli strošek osebnih dohodkov.

Iz teh podatkov je mogoče zaključiti, da so obrati TOZD VET v I. kvartalu leta 1974 poslovali uspešno.

NOČ MIROSLAV, dipl. inž. str.

Letošnji jubilanti

V petek, 26. aprila so se v prostorih Kazine na Jesenicah zbrali letošnji jubilarci dela. Na tovariškem večeru so bili zbrani naši sodelavci, ki so bili aktivno zaposleni v tovarni 40 let in sodelavci, ki so bili upokojeni v lanskem letu ter imajo v Železarni 35 in več let delovne dobe.

Med jubilarci 40-letniki sta bila Anton Antonič, vodja priprave dela v strojnih delavnicah in Alojz Pukšič prvi strojevodja na transportu.

Razen obeh 40-letnikov je bilo na tovariškem večeru še 24 naših sodelavcev in sicer: Franc Andolšek — RTA, Franc Beguš — transport, Franc Bernik — valjarna Bela, Alfonz Bizjak — valjarna profilov, Franc Dobravec — transport, Jurij Dolenc — strugarna valjev, Joža Dreža — elektrojeklarna, Alojz Erman — strojno vzdrževanje, Franc Gorše — transport, Marko Klinar — strojne delavnice, Milan Kodrič — finančno računovodski sektor, Janez Kramar — transport, Stanko Lužnik — nabavna služba, Ludvik Miklavčič — strojne delavnice, Franc Metelko — valjarna Bela, Franc Palčič — VEN, Mirko Pirš — livarna, Alojz Ravnik — varnostna služba, Bogomir Rozman — tehnične službe, Franc Rožič — plavž, Franc Tratnik — transport, Alfonz Velušček — strojno vzdrževanje, Anton Zupan — gradbeno vzdrževanje, Vinko Zemva — strojne delavnice.

V Železarni skladno s sprejetim pravilnikom podeljuje članom delovnega kolektiva tudi diplome ter bronaste, srebrne in zlate značke. Po podatkih kadrovskega sektorja bodo ob prvomajskih praznikih za petletno delo v Železarni podelili 187 diplom, za 10-letno delo 179, za petnajstletno 159, za 20-letno 167, za 25-letno 214 in za 30-letno delovno dobo 28 diplom. Skupaj bo letos podeljenih našim sodelavcem 934 diplom. Bronaste značke bo prejelo 180, srebrne 168 in zlate 28 naših sodelavcev. Skupaj bo podeljenih 376 značk.

Vsem jubilarcom dela želimo vse najboljše tudi v prihodnje in jim čestitamo k priznanju za dolgoletno delo v Železarni.

Priznanja avtorjem tehničnih izboljšav v TOZD Valjarne

Iznajditelji, inovatorji in racionalizatorji v Železarni so v štirih mesecih letošnjega leta izvedli in predložili v oceno 17 tehničnih izboljšav, za kar so dobili izplačanih 53.351 dinarjev odškodnin, nagrad in akontacij.

Pretekli petek, dne 19. aprila, je imela svojo drugo sejo letos tudi komisija za raziskave, izume in racionalizacije TOZD Valjarn. Na prvi seji 25. januarja je komisija pozitivno ocenila štiri v proizvodnjo uvedene tehnične izboljšave in avtorjem priznala odškodnine v višini 18.788,00 dinarjev. Na drugi seji pod predsedstvom Ludvika Pagona je komisija obravnavala osem v zadnjem času v oceno predloženih izboljševalnih predlogov. Devetim avtorjem izboljševalnih predlogov št. 2116, 2127, 2131 in št. 2133, je komisija na osnovi prikazanih in potrjenih rentabilitetnih izračunov priznala in odobrila štiri odškodnine v skupni višini 14.463,00 dinarjev.

Na drugi seji so obravnavali izboljševalni predlog št. 1858, ki ga je predložil dipl. inž. Jože Kramar, obratovodja elektrotplotne energije. V predlogu nakazuje cenejšo in hitrejšo ogrevanje gredic dimenzije 50 x 50 mm v valjarni žice na osnovi uporno električnega ogrevanja. Sklep se je bil, da avtor reši ta problem sporazumno z obratovodjem valjarne žice. Ker je bil predlog vložen v oceno že 25. marca 1967, bi bilo potrebno in zaželeno, da bi ga čim prej in dokončno rešili v korist valjarne žice in avtorja.

Tudi tehnične izboljšave št. 2067 mag. dipl. inž. Božidarja Brudarja iz raziskovalnega oddelka člani komisije niso mogli dokončno oceniti in nagraditi. Za tehnično izboljšavo, ki nakazuje boljše, cenejšo in hitrejšo ogrevanje blokov v globinskih pečeh v valjarni Bela, dipl. inž. Vlado Senčar še ni podal svojega mnenja in ocene.

Oba izboljševalna predloga bosta dokončno ocenjena in nagradjena po izvedbi, ko bodo znani učinki, prihranki in koristi!

Na seji so soglasno odobrili in priznali enkratno odškodnino trem avtorjem izboljševalnega predloga št. 2116 in sicer Tinetu Pristovu, Stanku Podobniku in Jožetu Bertonciju iz obrata livarn za ponovno usposobitev dveh valjčnih stojal iz sive litine za potrebe profilne valjarne, ki sta odlično prestali do sedaj že dvakratno preizkušnjo. Popravilo teh dveh valjčnih stojal je bilo nujno potrebno in so ju avtorji usposobili po posebnem postopku in s tem prihranili preko 96.000,00 dinarjev. Na osnovi izračuna prihrankov in koristi ter pozitivnih ocen pristojnih in odgovornih livarskih, valjarskih in vzdrževalnih strokovnjakov, je bila avtorjem

odobrena in priznana enkratna odškodnina v višini 3.600,00 dinarjev, katero si sporazumno delijo po udeležbi pri izvedbi izboljševalnega predloga.

Asistent za vzdrževanje v valjarni debele pločevine na Javorniku večkratni avtor tehničnih izboljšav Jože Zidar je skupaj z Ivanom Bernikom, delovodjem valjarne 2400 in Alfonzom Jakopičem, skupinovodjem v valjarni debele pločevine, izredno izvirno in uspešno izvedel tehnično izboljšavo št. 2127: Vgradištev starih iztrošenih, odpisanih podpornih valjev ravnalnega stroja MESS v valjarni debele pločevine, 2400 na Javorniku. Nabava novih podobnih valjev za ravnalni stroj MESS je bila vezana izključno na uvoz z dolgi dobavnimi roki. Z doma popravljanimi valji so avtorji kolektivno prihranili 679.420,00 dinarjev. Za to jim je bila priznana in odobrena enkratna skupna odškodnina v višini 8.663,00 dinarjev, katero si delijo v razmerju kakor so sodelovali pri realizaciji.

Racionalizacija pri nabavi rezervnih delov

(Nadaljevanje s 1. strani)

Posebno velja to za rezervne dele za katere plačujemo v tujini največkrat skoraj neverjetno visoke zneske. Res je tudi, da je le nekaj naših podjetij zelo nezanesljivih glede kvalitete in dostavnih rokov, vendar ne vsa. Že večkrat smo dokazali, da znamo doma izdelati rezervne dele, še celo boljše kvalitete kot so uvoženi. Kje so potem vzroki za tako velik uvoz rezervnih delov?

Naročniki tujih rezervnih delov se največkrat izgovarjajo na slabo kvaliteto in nesprejemljive dobavne roke, ki jih nudi domača proizvodnja. Včasih so ti razlogi utemeljeni, največkrat pa tudi ne. Vse premalo vlagamo naporov v osvojitve doma izdelanih rezervnih delov. Najlažje je seveda naročiti dele v tujini in se s tem znebiti vsake odgovornosti in tveganja. Vsa naročila so lahko povezana tudi s potovanjem v inozemstvo itd. Dokazano pa je, da so nekateri uvoženi rezervni deli do petkrat dražji od domačih iste kvalitete. Cene uvoženih delov so vsekar pod različnimi vplivi, kot so davek, carina, špekulacije, zakon ponudbe in povpraševanja itd. Zgodi se tudi, da so nekateri uvoženi deli kljub carini in ostalim dodatkom cenejši od domačih, vendar se to zgodi zelo redko. Tudi ne bi bilo smotno, da bi se lotili proizvodnje rezervnih delov, ki jim nismo kos niti tehnološko niti organizacijsko. Na razpolago imamo dovolj znanstvenih metod s katerimi lahko vnaprej teoretično to je znanstveno obdelamo celotno tehnologijo izdelave in istočasno tudi ekonomičnost. Če za en in isti rezervni del poiščemo več ponudnikov, bomo ugotovili, da imamo opraviti s takimi, ki želijo špekulirati in s takimi ki pošteno trgujejo. Če izločimo ekstremne ponudbe, bomo dobili povprečno dobavno ceno na podlagi katere se lahko odločimo za uvoz ali izdelavo doma.

Zelo lep primer so rezervni navijalni bobni za valjarno štelko. Originalni navijalni bobni iz ZDA stane s carino in prevozom vred 1.176.000 dinarjev po ponudbi z dne 31. 1. 1974. Litostrojska ponudba z dne 3. 4. 1974 se glasi za neobdelan navijalni bobni 980.000 dinarjev. Če pa prištejemo še obdelavo v domačih,

Na seji so pozitivno ocenili tudi izboljševalni predlog št. 2131, katerega sta izdelala z enako prizadevnostjo in udeležbo Peter Papič in Jože Parte iz obrata strojnega vzdrževanja hidravlika in pnevmatika na Javorniku. Avtorja sta uspešno in domiselno izvedla nov postopek za izdelavo križnih zglobov za potrebe Wellman voza v valjarni debele pločevine. Z novim načinom izdelave križnih zglobov sta avtorja pocenila in skrajšala čas popravila Wellman voza in sprostila ure vzdrževalcev. Na osnovi pozitivnih ocen in priporočil vzdrževalnih in valjarskih strokovnjakov je komisija avtorjema odobrila in priznala enkratno odškodnino v višini 1.500,00 dinarjev.

Avtorju izboljševalnega predloga št. 2133 Ivanu Jazbecu žerjavovodji v valjarni Bela je komisija na osnovi prikazanih in potrjenih prihrankov priznala enkratno pavšalno odškodnino v višini 700,00 dinarjev. Predlog se nanaša na varnejše obratovanje kleščnega žerjava v striper hali valjarne Bela.

Komisija je bila tudi mnenja, da se tehnična izboljšava št. 2109 od Viktorja Žana, strugarja specialista iz obrata strojnega vzdrževanja Javornik: izdelava specialnih tesnil iz Vulkolana, zaradi izvirnosti sporazumno z vodstvom TOZD VET patentira. Zato so potrebna dodatna strokovna dopolnila in dokumentacija strojno vzdrževalnih strokovnjakov.

strojnih delavnicah, nas stane 1.040.000 dinarjev. V naši livarni odli in v domačih strojnih delavnicah obdelan navijalni bobni pa nas stane 224.000 dinarjev. Ob teh cenah je treba pripomniti, da so domači (jeseniški) bobni predelani in imajo, kot je dokazano, še celo boljše vzdržnost kot ameriški.

Litostroj za našo železarno še ni izdelal bobnov, zato nimamo podatkov o kvaliteti in vzdržnosti njihovih bobnov. Navedeni primer nam nazorno pokaže, da nam osvojitve domače tehnologije izdelave navijalnih bobnov za valjarno štelko (pri letni porabi treh bobnov) prinese okrog tri milijone (300 starih milijonov) dinarjev prihranka letno. Če se na podlagi prihodnjih analiz odločimo za izdelavo rezervnega dela doma, lahko stroške lastne izdelave še vedno znižujemo po postopkih analize vrednosti. Analiza vrednosti izdelka gre lahko v smeri spreminjanja materiala, konstrukcije, novih principov delovanja, nove tehnologije izdelave itd. Možnosti za zmanjševanje izdelanih stroškov niso praktično nikoli izkoriščene. Inventivna dejavnost ima torej na polju racionalizacije rezervnih delov zelo široko in ugodno področje dela.

Tone Strajnar

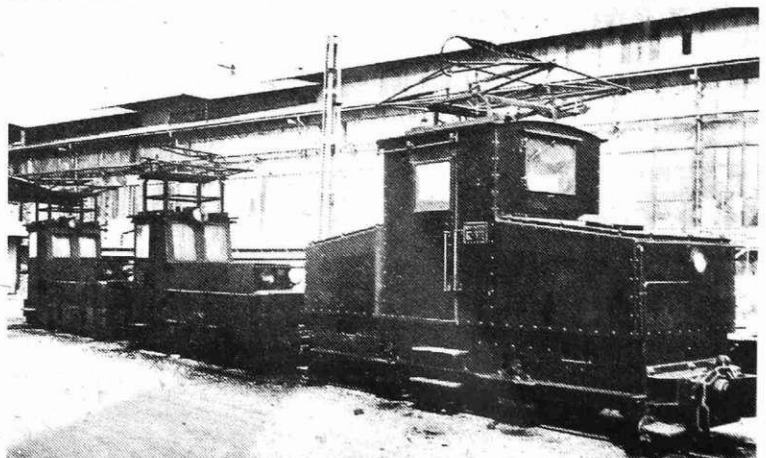
Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA

Zahodnonemška družba Korf je kupila licenco za Midrex proces direktne redukcije od ameriške družbe Midland-Ross Corp. Novoustanovljeno podjetje se bo ukvarjalo z gradnjo železarn po svetu, ki bodo uporabljale Midrex proces za direktno redukcijo.

SAUDSKA ARABIJA

Načrti za gradnjo železarne na podlagi direktne redukcije v tej državi dobro napredujejo. Najprej bodo zgradili napravo za proizvodnjo metaliziranih peletov z letno proizvodno zmogljivostjo dva milijona ton. Izvažali jih bodo na Japonsko in v Zahodno Evropo. Nato bodo zgradili tudi elektro železarno z napravo za kontinuirno vlivanje jekla in valjarno. Končna letna proizvodna zmogljivost železarne bo 1,6 milijona ton surovega jekla.

Na sliki so ozkotirne električne lokomotive, ki so zadnje obratovali v javorniških obratih. Obe električni lokomotivi OE-IV in OE-V sta bili kupljeni 1948. leta, desna akumulatorska OE-VI pa je bila leta 1950 izdelana v naši železarni po vzorcu ELIN-ove lokomotive (OE-II, 1932), ki sedaj prevaža tekoči grodelj od plavžev k martinovim pečem.

Inventivna dejavnost - podjetniška funkcija

»Izredno veliko pozornost moramo posvetiti znanstvenemu in tehničnemu napredku, ki postaja vse bolj pomemben faktor materialnega in kulturnega napredka. Naša samoupravna družba mora nenehno širiti materialno in kadrovske baze raziskovalnega dela, spodbujati ustvarjalnost in omogočati hitrejšo uporabo dosežkov znanstveno-tehničnega napredka. Popolnejše izkoriščanje uspehov razvoja znanosti in tehnike terja načrtno dolgoročno politiko na tem področju, katere prednosti se morajo trdnostno opirati na načrte in programe družbenega in gospodarskega razvoja, služiti človeku, humanizaciji odnosov med ljudmi in krepitev materialne baze samoupravljanja.« (Izhodišča za pripravo stališč in sklepov desetega kongresa ZKJ.)

Najbrž ni potrebno posebej poudarjati, da so gospodarske organizacije glavne nosilke tehničnega napredka. Če to priznavamo in proklamiramo pa ne moremo trditi, da smo to dovolj upoštevali pri gospodarskih snovanjih. Pri tem mislim na inventivno dejavnost kot eno odločilnih faktorjev pri uresničevanju razvojnih prizadevanj. Inventivna dejavnost, poleg izuma vključuje še tehnične izboljšave in koristne predloge. Tudi v Železnarni je stalno prisotna težnja in prizadevanja po doseganju boljših delovnih in poslovnih uspehov, toda ta prizadevanja še vedno niso dovolj organizirana in povezana s spoznanjem, da pomeni v sodobnem gospodarstvu novo znanje, ki se ga da uporabiti v gospodarskem procesu, enega najproduktivnejših gospodarskih faktorjev in eno najučinkovitejših konkurenčnih orožij. Čeprav imamo za to v Železnarni že nekaj konkretnih dokazov, programiranje inventivne dejavnosti še ni postalo ena od osnovnih podjetniških funkcij, niti se ni prodrla v našo zavest pravilno vrednotenje inventivne dejavnosti oziroma boljše rešeno inventivnih dosežkov. Se se pojavlja miselnost, da avtorji inventivnih predlogov z nagradami ali odškodninami zažirajo v osebne dohodke ostalih članov delovnega kolektiva, da ne omenjam prikriti ali neprikrite zavisti, direktna ali indirektna preziranja te dejavnosti, miselnost, da je to nekaj izven razvojnih prizadevanj Železnarne in podobno.

Na pogled v naši Železnarni izgleda vse v najlepšem redu, imamo pravilnik, ki ureja inventivno dejavnost, službo oziroma referat ter specializirane samoupravne organe na nivoju podjetja in temeljnih organizacij združenega dela. Kljub temu pa je učinek s katerim se enkrat ponasamo, drugič spet zaskrbljeno sprašujemo zakaj ni večji, v primerjavi s svetom zelo majhen. Ponavadi trenutne dosežke na področju inventivne dejavnosti v Železnarni primerjamo z dosežki, ki smo jih dosegli pred letom ali v daljšem obdobju nazaj. Kadar presežemo neko najvišje doslej doseženo poprečje v Železnarni, potem govorimo o napredku, nasprotno pa govorimo o zaskrbljujočem padcu. Podobne primerjave delamo morda še v okviru Slovenije ali Jugoslavije, medtem, ko doslej še nismo naredili analize kako na primer stojimo v Železnarni v primerjavi z državami, ki imajo to dejavnost zelo razvito. Iz podatkov za nekaj let nazaj o razvitenosti inventivne dejavnosti v posameznih državah lahko razberemo, da je Jugoslavija na koncu lestvice. Prednjačijo Švica, Japonska, Švedska, SSSR, ZR Nemčija, Velika Britanija, DR Nemčija, ČSSR, Avstrija itd., pred nami so celo Poljska, Madžarska, Bolgarija in Romunija. Pri tem se postavlja vprašanje ali res pri nas znanstvena misel tako zaostaja, ali res ni v našem gospodarstvu ljudi, ki bi lahko bolj kreativno posegli na področja novih znanj in inovacij ali so vzroki kje drugje. Političnih in družbenih spodbud je bilo dovolj, veliko je bilo o tem kvalitativnih razprav in napisanih misli, pa kljub temu ne naredimo bistvenega premika naprej. Obenem pa vemo, da so domači strokovnjaki sposobni reševati zelo zapletena vprašanja, od drobnih izboljševalnih predlogov do izumov. Kje so potem vzroki?

Strokovnjaki delijo razloge za takšno stanje pri nas na dva dela. Prvi je po njihovem mnenju v predpisih in v splošni družbeni klimi izven podjetij glede razvijanja inventivne dejavnosti, drugi pa je v neorganiziranosti in neurejenosti inventivne dejavnosti znotraj podjetij. V tem razmišljanju se ne bi spuščali v zvezni zakon o patentih in tehničnih izboljšavah iz l. 1960, ki je bil po mnenju strokovnjakov že ob uveljavitvi neustrezen in zastarel. Zakon je namreč statistično dokazano bolj zaviral kot pospeševal inventivno dejavnost. Človek se ob vsem tem in ob proklamiranih političnih stališčih do pospeševanja znanosti in tehničnega napredka lahko le vpraša, kako je mogoče, da

se je zakon ob tolikih republiških in zveznih posvetih in simpozijih ter ob nedvoumni politični podpori in zahtevi po večjem razmahu inventivne dejavnosti, toliko časa lahko obdržal? Najbrž je vzrok in posledica tega tudi v drugem delu razloga, to je v neorganiziranosti in neurejenosti inventivne dejavnosti v podjetjih. Ko sem v zadnji številki Železnarja bral o Kidričevih nagradah, sem bil nemalo presenečen, da so se izdelave lastne priprave za dodajanje svinca pri izdelavi ali vlivanju svinčevih jekel skoraj istočasno kot mi lotili tudi v SSSR, ČSSR, NDR in LR Madžarski, države, ki so vse na lestvici patentov pred nami, nekatere celo pri vrhu in da imamo v naši tovarni po zaslugi dveh strokovnjakov pri tem celo rahlo prednost. Torej nismo slabši od njih, toda ko prebiram v revijah, da so v SSSR po letu 1959, ko so sprejeli paket predpisov za urejanje inventivne dejavnosti kar za dvajsetkrat povečali število domačih izumov in po številu patentov precej prehiteli ZDA, potem postane tudi jasno, kaj lahko pomenijo dobri normativni akti s tega področja.

Osnovne pomanjkljivosti, ki po mnenjih, ki jih prebiramo v različnih strokovnih revijah, zavirajo inventivno dejavnost v organizacijah združenega dela in ki jih, nekatere bolj, druge manj lahko apliciramo na Železnarno so:

- neustrezna klima in vzdušje pri obravnavanju inventivnih predlogov;
- široko ustaljeno mišljenje, da je inventivna dejavnost »delovna dolžnost« delavcev, ki ni obvezna, a ne more dati materialnih dobrin avtorjem;
- nizke nagrade;
- neurejen in pogosto neučinkovit potek obravnavanja inventivnih predlogov;
- nestimulativen in pogosto celo destimulativen odnos do avtorjev inventivnih predlogov.

O vseh teh pomanjkljivostih bi dobili mnogo gradiva za obravnavo in hkrati za odstranitev vzrokov za ne dovolj razvito inventivno dejavnost tudi v Železnarni. Naj mimgrede omenim samo nekatere, ki predvsem izhajajo iz človeškega faktorja. Med te sodi že omenjena zavist in ljubosumje. Nekaj avtorjev poznam; ki so se izkazali na področju inventivne dejavnosti, za kar so po obstoječem pravilniku dobili ustrezno nagrado ali odškodnino, ki so se namesto dobro, ker so nekaj prispevali k boljši gospodarnosti podjetja, počutili zelo zagenjeno, ker so namesto pohval

in čestitk, prejeli direktne ali indirektno pripombe, očitke in podobno. Druga taka ugotovitev iz naše tovarne je, da so na primer neposredni proizvajalci pri uresničevanju ideje zelo zavzeto sodelovali, medtem ko so bili vodilni delavci zelo indiferentni, čeprav se je izboljšava nanašala na njihov obrat, na njihove gospodarske koristi. Da ne omenjam zavlačenje ocenjevanja izboljšave, inovacije ali racionalizacije, mlačnega odnosa do različnih idej, predlogov, počasnega uresničevanja predlogov, neustreznega pomoči pri realizaciji idej in predlogov, bolj zaviranja kot pospeševanja inventivne dejavnosti in podobno.

To sicer kaže na nekatere značilne človeške slabosti, na drugi strani pa, kar je bolj pomembno, da v našo miselnost še ni prodrla spoznanje, da so zaradi slabo razvite inventivne dejavnosti (izumi, inovacije, racionalizacija, iniciativni predlogi) delovni procesi manj učinkoviti in manj gospodarni, kot bi sicer lahko bili. Ko govorimo npr. o odkupu drage licence v tujini, s katero bomo izboljšali ekonomske in sploh poslovne rezultate, običajno nimamo bistvenih pripomb, ko pa govorimo o nagradah domačim avtorjem izumov, ki so nam prihranili odkup drage licence v tujini, imamo seveda drugačno gledanje. Isto je pri inovacijskih ali racionalizacijskih predlogih, vidimo le odškodnino ali nagrado, ki jo prejme avtor, ne vidimo ali pa vsaj premalo vidimo pa tudi poudarjamo, prihranek ali korist, ki jo predlog prinaša celotnemu delovnemu kolektivu. Drugo vprašanje je seveda tudi, ali so te nagrade ali odškodnine kot pravimo dovolj stimulativne.

Skromen prispevek k vprašanju inventivne dejavnosti v Železnarni naj bi spodbudil tudi bolj poglobljene in analitične razprave v pristojnih samoupravnih organih, da bi, ne glede na omenjene zunanje vzroke, v Železnarni hitreje napredovali na tem področju. Znanstvene literature in analiz o tem je dovolj, ta spoznanja moramo le presaditi v našo miselnost. Interes tako Železnarne kot posameznih temeljnih organizacij združenega dela za doseganje delovnih in poslovnih uspehov je osnovno načelo pri določanju politike razvijanja in motiviranja inventivnosti.

(Literatura: Moderna organizacija leta 1969 št. 7 in 8, Organizacija in kadri leta 1974 št. 2, Raziskovalec februar 1974, Ustava SFRJ in SRS; kongresno gradivo za VII. kongres ZKS in X. kongres ZKJ.)

Zadnji pisk...

V torek, 2. aprila je v valjarnah Javornik zadnjikrat zapiskala ozkotirna električna lokomotiva. Ta dan je dokončno prenehalo obratovanje na ozkotirni železnici, tovore, ki jih je treba transportirati med obrati, pa so prevzeli kamioni. Nekaj dni za tem so delavci transporta tudi demontirali tirne naprave. V valjarnah torej ozkega tira ni več, z izjemo nekaj metrov lokalnega tira, ki ga uporabljajo obrat profilna valjarna.

Ozgotirna železnica je bila v javorniških obratih vgrajena leta 1905. To leto je tovarna pri železnici kupila bencinsko lokomotivo, ki so ji pravili »prešič«. Za obratovanje te lokomotive je tovarna dobila dovoljenje 5. januarja 1906. Vzporedno z gradnjo ozkotirne železnice v javorniških valjarnah, je takratno vodstvo projektiralo tudi ozkotirno povezavo z obrati na Fužinah. Okrajno glavarstvo v Radovljici je 14. januarja 1905 izdalo koncesijo za gradnjo tega tira, ki je bil zgrajen naslednje leto, torej leta 1906. Prvotno je trasa potekala za hribom Stražo, pozneje leta 1920/21, pa je bil zgrajen predor skozi Stražo.

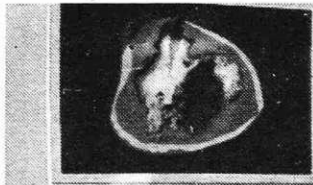
Ena sama bencinska lokomotiva izgleda ni več zadoščala. Izkoristili so priliko, ki se je nudila pri gradnji karavanskega predora in so ob zaključku gradnje predora leta 1906, odkupili električno ozkotirno lokomotivo — rekli so ji motor — in je dobila oznako OE-I (ozkotirna električna lokomotiva I). Ta je v železnarni obratovala do leta 1971, od takrat dalje pa je v tehničnem muzeju Slovenije v Ljubljani. Odobritev za obratovanje električnih lokomotiv je podjetje dobilo 24. oktobra 1906.

V naslednjih desetletjih so kupili še druge ozkotirne lokomotive, med njimi dve akumulatorski. Skupaj je v javorniških obratih in na progi Javornik — Fužine obratovalo pet električnih oz. akumulatorskih lokomotiv in bencinska lokomotiva (prešič do leta 1947). Ta lokomotiva na žalost ni ohranjena, vse druge pa so še »na mestu«. Z dokončno ukinitvijo ozkotirne železnice v javorniških valjarnah pa sta za Železnarno postali neuporabni obe električni lokomotivi (OE-IV in OE-V), medtem ko bosta akumulatorski še naprej

(izmenično) obratovali v ozkotirnem rajonu »tekoči gradelj« med plavži in martinarno.

Tako se dogaja v razvoju: sodobnejše, hitrejša in ekonomičnejša zamenjuje zastarelo, preživeto...

Jože Košir

V četrtek, 18. aprila je obiskal Jesenice predsednik izvršnega sveta SRS Andrej Marinc v spremstvu članice IS Atene Ulrih. Dopoldan se je v Železnarni sestal s predstavniki samoupravnih organov, sindikata in uprave podjetja. Zelo pozorno je sprejel informacijo o poteku izgradnje nove hladne valjarne in o poslovnih rezultatih Železnarne v prvem četrtletju, ter o težavah in problemih, ki nastajajo zaradi podražitev surovin in sploh repromateriala. Pri tem je dejal, da so mu težave znane in da bodo

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

Dežurni za vzdrževanje v Železnarni

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 29. 4.	ROTAR VINKO	ROZMAN JANEZ
TOREK — 30. 4.	SEKLOČA PETER	TORKAR STANE
SREDA — 1. 5.	VARL ALOJZ	ULČAR MARJAN
ČETRTEK — 2. 5.	GMAJNAR JANEZ	GASSER FRANC
PETEK — 3. 5.	PRAPROTNIK NIKO	KAVČIČ EDO
SOBOTA — 4. 5.	KOVAČ JANEZ	FALETIČ JANEZ
NEDELJA — 5. 5.	LOGAR IGOR	KORDEŽ FILIP
PONEDELJEK — 6. 5.	LEBAR ALOJZ	MLAKAR FLORIJAN
TOREK — 7. 5.	JELOVCAN JOŽE	RAVNIK JOŽE
SREDA — 8. 5.	SELJAK VINKO	KAVČIČ IVAN
ČETRTEK — 9. 5.	KLOFUTAR PETER	RAVNIHAR PETER
PETEK — 10. 5.	STARE BRANKO	MARKEŽ VALENTIN
SOBOTA — 11. 5.	KRAPEŽ BERTI	BURJA ANTON st.
NEDELJA — 12. 5.	NOČ VINKO	KOSELJ ANTON

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železnarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovni dni dela dnevni dežurni od 14.00—18.00 ure
nočni pa od 18.00— 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00—18.00 ure
nočni pa od 18.00— 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

Služba obratne ambulante

od 29. aprila do 4. maja

Dopoldan: dr. Branimir Čeh in dr. Aleksander Rjazancev
V ponedeljek 29. aprila samo popoldan dr. Branko Dražič
30. aprila in 3. maja dr. Aleksander Rjazancev
4. maja samo dopoldne dr. Branimir Čeh

ZOBNA AMBULANTA

Dopoldan: terapevt dr. Alojz Smolej
Popoldan: terapevt Viktor Stražišar
4. maja dopoldan terapevt dr. Alojz Smolej

od 6. do 11. maja
Dopoldan: dr. Branko Dražič in dr. Aleksander Rjazancev
Popoldan: dr. Branimir Čeh
V soboto samo dopoldan 11. maja dr. Branko Dražič

ZOBNA AMBULANTA

Dopoldan: terapevt Viktor Stražišar
Popoldan: terapevt dr. Alojz Smolej
V soboto 11. maja samo dopoldan terapevt Viktor Stražišar

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30.
V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Jubilanti — 50-letniki

V mesecu maju bodo praznovali 50 let svojega življenja naslednji naši sodelavci: Jakob POKLUKAR, kadrovskega sektorja — 2. maja, Anton GARTNER, strojne delavnice — 3. maja, Seida CATAK, PIV-energija — 7. maja, Anton JENSTERLE, gradbeno vzdrževanje — 17. maja, Ivan URANJEK, žičarna — 18. maja, Martin MOČNIK, plavž — 21. maja, dipl. inž. Aleksander PAVLIČEK, RO — 24. maja in Ivan MARTELAK, valjarna 2400 — 27. maja.

Vsem sodelavcem iskreno čestitamo!

PREDSEDNIK IZVRŠNEGA SVETA SRS ANDREJ MARINC NA JESENICAH

potrebni tako notranji ukrepi v kolektivu, kot zunanji, še posebno pa je poudaril, da se bomo v Železnarni morali prizadevati, da se kar najbolj dosledno držimo dogovorjenih rokov pri izgradnji hladne valjarne. Popoldan se je predsednik izvršnega sveta sestal s političnim aktivom občine, ki so mu prisostvovali tudi direktorji OZD. Beseda je predvsem tekla o tekočih gospodarskih vprašanjih in nadaljnjem turizmu v Gornjesavski dolini.

Samoupravni organi v preteklem tednu

TOZD Hladna predelava

3. seja odbora za varstvo pri delu

V petek, 19. aprila je bila 3. seja odbora za varstvo pri delu v TOZD Hladna predelava. Predsednik odbora Vlado Stenovec je za sejo pripravil naslednji dnevni red: pregled izvrševanja sklepov prejšnje seje, obravnava poročila o varstvu pri delu za prvo četrtletje letošnje leta, obravnava samoupravnega sporazuma o varstvu pri delu v TOZD in razno.

Pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje je odbor ugotovil, da so sklepi v večini realizirani. Še nadalje ostaneta v veljavi dva sklepa in sicer: sklep, da je treba pri sklepanju pogodb z zunanjimi izvajalci v bo- toče vnesti v pogodbo tudi zahtevo, da je izvajalec dolžan pri svojem delu poskrbeti za varnost svojih in naših delavcev. Naslednji sklep pa se glasi, da je treba v bodoče v pogodbe z zunanjimi izvajalci vnesti tudi natančen rok izvedbe.

Po sklepu odbora je bil na sejo povabljen tudi predstavnik socialno zdravstvene službe in to po vprašanju beneficiranega delovnega staža. Delavci namreč vse bolj pogosto postavljajo vprašanja glede beneficirane- ga delovnega staža. Na sejo je prišel Zdravko Pogačnik in povedal, da je bil zvezni zakon o beneficiranem delovnem stažu sprejet že leta 1968. Ta zakon pa je že prenehal veljati 31. 12. 1972 in s 1. 1. 1973 bi morali dobiti nov republiški zakon, ki ga doslej še ni in služba dela še vedno po starem zveznem zakonu.

Prejšnji zakon o beneficiranem delovnem stažu je bil izdelan zelo pomanjkljivo. V tem zakonu so posamezna določila preveč strogo omejena na panoge. V Železarni imajo beneficiran delovni staž delavci na plavžu, v livarni in v martinarni, kar je bilo uveljavljeno takoj ob sprejetju zakona, kasneje pa so se kriteriji zelo zaostri. V tem

začetnem obdobju je bil dosežen beneficiran delovni staž tudi za de- lovodje v livarni, martinarni in na plavžu in sicer z utemeljitvijo, da ob pomanjkanju delavcev, delajo de- lovodji. To pa službi ni uspelo za delovna mesta, kjer je prisoten ro- pot, ker ta kategorija ni navedena v zakonu. Za delovna mesta, ki niso navedena v zakonu, je nemogoče uvesti beneficiran delovni staž, čeprav so pogoji dela slabši kot pri navedenih v zakonu. V novem slo- venskem zakonu je predvidena revizi- ja vseh delovnih mest. Pri tem bo sodeloval tudi republiški center za medicino.

Varnostni inženir je na osnovi sklepa prejšnje seje odboru posredo- val program varstva pri delu v TOZD Hladna predelava za leto 1974. Program mora biti osnova za pravilno in učinkovito izvajanje var- sta pri delu in posledice izboljšanje delovnih pogojev in zmanjšanje izgub, ki nastajajo zaradi obolenj, po- kljnih obolenj in poškodb.

Na seji so pregledali tudi poročilo o poškodbah za I. četrtletje letošnje- ga leta. Iz poročila je razvidno, da sta bili v letošnjem prvem četrtletju dve poškodbi več kot v istem času lani, medtem ko se je število izgub- ljenih dni zmanjšalo.

Stanje ni zadovoljivo, zlasti pa je bil kritičen mesec februar, ko je bilo 11 primerov poškodb. Podatki za po- samezne obrate so naslednji:

Obrat	popr. stalež	poškodbe		izgubljenih delov. dni	
		1973	%	1974	%
hladna valjarna	230	10	4.7	7	3.0
profilarna	90			2	2.2
eklovlek	170	4	2.5	5	2.9
žičarna	288	4	1.5	9	3.1
elektrodni	220	5	2.4	3	1.4
žebliarna	92	4	4.5	3	3.3
SKUPAJ TOZD	1090	27	2.4	29	2.6

Ta pregled mora biti osnova za razmišljanje kje in kaj se mora spre- meniti, da se bo zmanjšalo število ne- zgod in izgube, ki nastajajo zaradi nezgod. Pri tem bodo morali po- membno delo opraviti delovodje in drugi neposredni vodje dela. Le-ti bi morali delavce stalno opozarjati na:

- pravilno delo na delovnem mestu,
- na uporabljanje regularne poti za hojo,
- pregled stroja pred vklopom, če ni slučajno v takem položaju, da lahko poškoduje sodelavca,
- urejenost delovnega mesta,
- to, da ne posegajo v stroj med obratovanjem.

V nadaljevanju seje so obravna- vali še samoupravni sporazum o varstvu pri delu v temeljni organi- zaciji združenega dela. Sporazum je

odbor potrdil s pripombo, da ga je treba uskladiti s samoupravnim spo- razumom o medsebojnih razmerjih.

Odbor je na osnovi pripombe čla- na odbora iz žičarne, sprejel sklep, s katerim zahteva, da elektro vzdrže- vanje nabavlja stikala za dvigala enostavnejše izvedbe, ki bodo cenej- ša in bolj primerna za upravljanje dvigala.

Varnostni inženir, tov. Kobentar je ob sklepu še pripomnil, da posve- čamo premalo pozornosti delovnim pogojem. Z nabavo novih naprav nastaja v obratih utesnjenost, ki je v mnogih primerih vzrok poškodb. Zato je treba vse odgovorne ljudi opozoriti, naj upoštevajo osnovne normative prostora za delavce. Prav tako morajo v tehnologiji uporabljati take surovine, ki ne bodo slabšale ekoloških pogojev.

J. A.

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

Skupna seja odbora za dohodek in nagrajevanje ter odbora za kadre in medsebojna razmerja

Odbor za dohodek in nagrajevanje ter odbor za kadre in medsebojna razmerja TOZD VET sta imela, dne 2. aprila skupno sejo zaradi prigo- vorov na postavljene kategorije. Sprejela sta priporočilo, da se zaradi prigorov na postavljene kategorije od komisije za kategorizacijo, ki je na svoji 3. redni seji, dne 25. marca posamezna delovna mesta nižje ocenila kot so bila pred prenosom delovnih mest iz bivših tehničnih služb vzdrževanja in obratov pod tehnični inspektorat in CPDV, vsem zaposlenim v teh dveh oddelkih iz- plačujejo osebni dohodki po starih odločbah toliko časa, dokler ne bodo rešene pritožbe.

Kasneje je bilo ugotovljeno, da to priporočilo obeh odborov ni možno izvesti in se vsem prizadetim iz- plačujejo osebni dohodki po novih nižjih kategorijah toliko časa, dokler ne bodo rešene pritožbe.

Seja odbora za gospodarstvo

Odbor za gospodarstvo TOZD VET je imel, dne 12. aprila izredno sejo, na kateri so obravnavali pred- vsem program dela organizacije skupnih služb Slovenskih železarn. Odbor v celoti podpira pripombe družbenopolitičnih organizacij na predloženi program dela organiza- cije skupnih služb Slovenskih žele- zarn z zahtevami, da se odboru dostavi natančna in jasna funkcio- nalna shema strukture delovnih mest skupnih služb Slovenskih žele- zarn ter da se po preteku polletja odboru dostavi poročilo v kakšni meri je bil realiziran program dela v tem obdobju.

S temi zahtevami odbor naroča organizaciji skupnih služb železarne Jesenice, da zagotovi potrebna in pripadajoča sredstva za pokrivanje proračuna OSS Slovenskih železarn.

Odbor bo na eni od prihodnjih sej obravnaval tudi vrste zavarovanj ter postopke za prijavo strojelomov in poškodb delavcev. Odbor je tudi zahteval, da se čimprej izdobavijo naročila tistih osnovnih sredstev, za katera je DS TOZD VET že odobril finančna sredstva iz IV. oz. AZ sklada. Najbolj bi rabili dva kama- ona TAM 2001 za opravljanje trans- portnih uslug pri večjih popravilih oziroma remontih.

SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE

Predsednik odbora za dohodek in nagrajevanje pri DS TOZD VET je 29. marca sklical 5. redno sejo odbora, na kateri so obravnavali pri-

pombe na že odobrene stimulacijske dodatke ter so popravili dva sklepa prejšnje seje skladno z 2. točko pra- vilnika o dodeljevanju stimulacij- skega dodatka ter v štirih primerih še od takrat, ko so stimulacijske dodatke dodeljevale komisije za nagrajevanje pri delovnih enotah. Odbor je odobril oziroma podaljšal prejemanje stimulacijskih dodatkov 43 članom kolektiva TOZD VET. Nadalje je za posebno delo odobril enemu članu kolektiva enkratno na- grado, dočim je dvema članoma ko- lektiva odobril mesečni honorar v določeni višini za delo v družbeno- političnih organizacijah TOZD VET.

Odbor je obravnaval tudi vlogo obratovodstva ETE za nagrajeva- nje po sebi za sledeča delovna me- sta:

Seja odbora za delovno varnost

Dvanajstega aprila je predsednik odbora za delovno varnost TOZD VET Drago Košir sklical 4. sejo odbora na kateri so poleg pregleda sklepa zadnje seje, obravnavali samoupravni sporazum o varstvu pri delu TOZD VET.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so bili vsi sklepi realizirani, nekateri pa so še v izvajanju, vendar odbor naroča, da varnostni inženir poskrbi:

— da bodo vsa tehnološko var- nostna navodila dotiskana v po- stavljenih terminih,

— da bo dopolnjen sanacijski pro- gram za izboljšanje pogojev dela in olajšanje težkega fizičnega dela za leto 1974,

— da takoj po dotisku tehnoloških varnostnih navodil pristopi k ureja- nju normativov sredstev za osebno varnost.

Pri obravnavi samoupravnega sporazuma o varstvu pri delu TOZD VET, na katerega so imeli člani precej pripomb, so se odločili, da bodo za dokončno oblikovanje pri- pomb še v tem mesecu sklicali izredno sejo odbora.

— revizor visokonapetostnih na- prav,

— skupinovodja revizor termo- energetskih naprav ter

— I. ključavničar revizor parnih kotlov

ter zaradi tega, ker reševanje takih vlog ne spada v pristojnost tega odbora, reševanje vloge odsto- pil odboru za dohodek in nagraje- vanje pri DS železarne Jesenice.

Po sklepu seje je odbor obrav- naval tudi vlogo obratovodstva RTA in pismo sekretarja železarne Jesenice z dne 29. marca o finančni pomoči ob srečanju sodelavcev RTA in službe za šibkotono vzdrževanje v železarni Ravne ter ugotovil, da to ne spada v pristojnost tega odbora, temveč v pristojnost samoupravnih organov na nivoju Železarne, zato je vlogo vrnil sekretarju samouprav- ljanja.

Železarski globus

KATAR

V tem arabskem šejkatu ob Per- zijskem zalivu pripravljajo gradnjo železarne na osnovi direktne redu- cije železove rude. Pri financiranju, projektiranju in gradnji bodo sode- lovala japonska podjetja. Za di- rektno redukcijo bodo uporabljali zemeljski plin, letna proizvodna zmogljivost v električnih pečeh bo 300.000 ton surovega jekla.

Letošenje srečanje nekdanjih borcev NOV Slovenskih železarn v Kotljah

Na zadnjem sestanku ko- ordinacijskega odbora ZB NOV Slovenskih železarn, ki je bil 18. aprila, so anali- zirali lanskoletno srečanje nekdanjih borcev NOV Slo- venskih železarn, ki je bilo septembra lansko leto na Pokljuki v organizaciji na- še železarne. Prvo srečanje nekdanjih borcev NOV železarn so ocenili kot uspešno, saj so bili vsi, tako nekdanji aktivni borci kot njihovi svojci zelo zadovolj- ni. Srečanje je zgledno pri- pravila jeseniška železarna. Na seji so poudarili, da je zelo pomembno, da so bile na srečanju prisotne tudi mladinske organizacije železarn, kar pomeni prispe- vek k prenašanju izkušenj starejših na mlado genera-

cijo. Mnenja so bili, da je na takih in podobnih sreča- njih osip nekdanjih borcev NOV potrebno postopno nadomeščati s povečano udeležbo mladih. Srečanje naj postane trajno in naj se postopoma spremeni v vsa- koletni zbor Slovenskih železarn.

Po dogovoru se lansko- letni stroški srečanja načel-oma delijo po obstoječem ključu za razdelitev vseh skupnih stroškov Sloven- skih železarn.

Na sestanku so se dogo- vorili, da bo letošnje, drugo srečanje nekdanjih borcev NOV Slovenskih železarn 24. avgusta v Kotljah pri Rinskem vrelcu, v organi- zaciji železarne Ravne. Po- leg nekdanjih borcev NOV bo dobil vabilo tudi po en družinski član. Odbor je po- zval vse organizacije ZB NOV v delovnih organiza- cijah Slovenskih železarn, da se že sedaj prično pri- pravljati na srečanje.

Sestanki samoupravnih delovnih skupin

Na sestankih samoupravnih delovnih skupin se je začela jav- na razprava o predlogu samoupravnega sporazuma o varstvu pri delu v TOZD ter o predlogu delitve sklada skupne porabe in združevanja namenskih sredstev. Samoupravne delovne skupi- ne razpravljajo tudi o samoupravnem sporazumu o ustanovitvi splošne interesne skupnosti za železniški in luški promet, v ne- katerih TOZD pa je na dnevnem redu tudi razprava o vsebini sindikalne liste.

V prvi polovici aprila so o navedenih samoupravnih aktih er o proizvodnji in drugi problematiki razpravljale naslednje samoupravne delovne skupine:

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

RTA — EZ — SDS Stare je imela sestanek 5. aprila. Seznanjeni so bili z analizo obračunavanja učinka. Imeli so več pripomb.

— CENTRALNA PRIPRAVA DELA — VZDRŽEVA- NJE — Sestanek SDS je bil 4. aprila. Seznanjeni so bili s pred- ogom in opisom delovnih mest, ki so bili posredovani komisiji. Prav tako so bili seznanjeni z odločitvijo komisije za kategori- zacijo. Menijo, da komisija ni upoštevala vseh nalog, ki so v opisih delovnih mest. Prav tako ni upoštevana primerjava le- lovnihi mest, navedena v obrazložitvi, temveč je upoštevana primerjava s popolnoma drugimi delovnimi mesti. S tako odlo-

čitvijo komisije se SDS ne strinja in predlaga vodstvu vzdr- ževanja, da ugovarja k tej odločitvi in s ponovno še bolj temeljito obrazložitvijo za vsa tista delovna mesta za katera je bil predlog izdela. SDS tudi meni, da bi morali biti člani komisije voljeni od samoupravnih organov.

ELEKTROTOPLNOTNA ENERGIJA — 21. aprila SDS Sirc dispečerji I, SDS Soklič — dispečerji III, SDS Kokalj — parne naprave II, 18. aprila SDS Žagar parne naprave IV, 17. aprila SDS — parne naprave III, 19. aprila SDS Zupan — parne naprave I in SDS v delavnici.

INSTALACIJA BELA — 18. aprila SDS Perne. STROJNO VZDRŽEVANJE JESENIŠKIH OBRATOV — 18. aprila SDS Zupan elektrodni obrat.

STROJNO VZDRŽEVANJE BELA — 18. aprila SDS Ažman.

RTA — 18. aprila SDS Beden — RMR, 19. aprila SDS Bugar PMA in SDS Rekar — EMP.

ELEKTROVZDRŽEVANJE JAVORNIK — 18. aprila SDS Lužnik in Koblar.

ELEKTROVZDRŽEVANJE HVŽ — 16. aprila SDS Ravnihar.

16. aprila SDS na obratovodstvu strojnega vzdrževanja.

RTA — 16. aprila SDS Dolanc VMR, 18. aprila SDS Logar TMK, in SDS Zupančič KER.

STROJNO VZDRŽEVANJE PAVŽ — 17. aprila SDS Mlekuš, SDS Hudolin in SDS Klinar.

STROJNO VZDRŽEVANJE BELA — 16. aprila SDS Kastelic.

KLJUČAVNIČARJI I in II — 18. aprila SDS Koblar — Filej.

STROJNO VZDRŽEVANJE ŽEBLIJARNA — 17. aprila SDS Babič.

MONTAŽA JESENICE — 17. aprila SDS Dobnik.

MONTAŽA JAVORNIK — 16. aprila SDS Tušar.

INSTALACIJA JAVORNIK — 17. aprila SDS Bernik.

ŽERJAVNI ODDELEK — 9. aprila SDS Koblar — Odar.

TOZD Hladna predelava

ELEKTRODNI OBRAT — 12. aprila SDS Lipovšek in Maček, 16. aprila SDS Tersegav.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Srečanje mladih železarjev bo 18. maja

Tovarniška konferenca ZM železarne Jesenice je organizator letošnjega srečanja mladih delavcev Slovenskih železarn. Tega tradicionalnega srečanja, ki je letos četrto po vrsti, se bo udeležilo okrog 300 mladih iz železarne Ravne, Store in Jesenice ter iz Žične Celje, Tovila Ljubljana, Plamena Kropa in Verige Lesce.

Letošnje srečanje bo 18. maja. Predstavniki mladih iz naše železarne bodo sprejeli goste v Begunjah. Tam si bodo po slavnostnem govoru ogledali muzej talcev, zatem pa bodo odšli v Finžgarjevo rojstno hišo v Doslavah, kjer bo tudi kulturni program. Tukaj se bodo spomnili tudi dr. Franceta Prešerna in skupina udeležencev srečanja bo y njegovo rojstno hišo v Vrbi odnesla venec.

Popoldan bodo mladi preživeli v Završnici, kjer bo športna komisija TK ZMS organizirala več športnih tekmovanj. V slučaju slabega vremena, bo popoldanski del srečanja v gledališču Tone Čufar, kjer bo zabavno kviz tekmovanje.

J. R.

Na Plavžu ustanovili mladinski aktiv

Minuli petek so mladi v krajevni skupnosti Plavž ustanovili mladinski aktiv. Ustanovne seje se je udeležilo okrog štirideset mladincev, navzoči pa so bili tudi predstavniki krajevnih družbenopolitičnih organizacij, ki so članom novoustanovljenega aktiva obljubili vso pomoč pri delu.

Ce se povrnemo nekoliko nazaj ugotovimo, da mladinska organizacija na Plavžu že več let ni obstojala. Na vprašanje kdo je kriv za večletno neaktivnost mladine na Plavžu, je težko odgovoriti v nekaj stavkih. Krivda je nedvomno obojestranska, tako predstavniki krajevnih organizacij kot mladih samih, ki niso čutili potrebe, da se med seboj organizirajo. Večletna neaktivnost je pustila resne posledice in zato člani novoustanovljenega aktiva čakajo odgovorne naloge, med katerimi naj omenimo verjetno najbolj pomembno: Ponovno stikati med mladimi organizacijsko vez ter v delo aktiva pritegniti čimvečje število mladih, saj danes govorimo, da jih je na Plavžu že blizu 1500.

Na petkovi seji so se prisotni mladinci največ pogovarjali o delovnem programu ter o primernem prostoru, kjer naj bi aktiv deloval. Vsekakor velja pohvaliti osnutek delovnega programa, saj je sestavljen tako, da bo vsak mladinec našel nekaj zase. Mladi so se odločili, da bodo v okviru aktiva delovale štiri komisije in sicer: za idejno politično izobraževanje, za splošni ljudski odpor, za kulturo in za šport. Določili so tudi že predsednike teh komisij in to so: Igor Bric, Drago Kovač, Igor Škrli in Franci Ravniha.

V razpravi o primernem prostoru za delo aktiva so ugotovili, da trenutno v vseh skupnostih ni

prostora za dejavnost mladine. Prisotni so opozorili, da brez potrebnega prostora delo aktiva ne bo moglo zaživeti. Bo vprašanje prostora, ki tare domala vse aktivne v krajevnih skupnostih, postalo nerešljiv problem tudi na Plavžu? Vprašanje je postavljeno, kdo bo odgovoril nanj? Trenutno zapišemo lahko le to, da so predstavniki krajevnih organizacij obljubili, da bodo storili vse, da se prostor za mlade čimprej najde.

Ob koncu naj predstavimo še predsedstvo novega mladinskega aktiva na Plavžu. Izvoljeni so bili: Vinko Arh, Stane Kramar, Zdenka Živko, Marjan Černe in Tomo Hribar. Za predsednika aktiva je bila izvoljena Ksenija Burnik.

J. R.

Kratke vesti

Občinska organizacija ZM Jesenice bo 25. maja, na zaključni prireditvi meseca mladosti na Pristavi podelila pet priznanj najbolj prizadevnim mentorjem, ki na različnih področjih pomagajo mladim pri delu.

Maja bodo v vseh osnovnih šolah v občini pionirje sedmih razredov

Obiskali so nas celovski osmošolci

Jeseniška gimnazija goji že nekaj let stike s slovensko gimnazijo v Celovcu. Bolj točno — eden od četrtih letnikov povabi vsako leto na obisk enega od osmih razredov njihove gimnazije.

Tako smo se tudi letos 6. aprila zvečer srečali z našimi koroškimi vrstniki. Ob 20. uri zvečer smo jih pričakali na železniški postaji. Prijateljski stiski rok in že smo bili sredi živahnega razgovora o delu, šoli, življenju izven šole in še in še...

Vsi skupaj smo odšli v spodnje prostore restavracije Kazine, kjer nas je čakala dobra večerja. V imenu naše gimnazije je goste pozdravil ravnatelj, profesor Škrli, seveda so nam pozdrave vrnili in povedali, da so se našemu vabilu radi odzvali. Kmalu se je razvil tovariški in pravi zadržan pogovor, saj je tako nas kot njih, zanimalo v kakšnih pogojih delata celovška in jeseniška gimnazija, kakšno je življenje pri njih nasploh, zlasti še, kakšen je položaj Slovencev na Koroškem. Izvedeli smo marsikaj zanimivega, predvsem pa smo začutili, da se ne zavedamo prav v koliko težjih razmerah se izobražujejo oni.

Kmalu se je oglasila lepa, slovenska narodna pesem, ki nas je resnično zbližala. Opazili smo, da naši gostje znajo precej več narodnih pesmi kot mi, prav to pa dokazuje, da z ljubeznijo gojijo slovensko besedo. Skratka izreden posluš imajo za narodno pesem, zakaj tudi le-ta jih ohranja, jim daje moč, da vztrajajo v današnjih razmerah. S prenočitvi ni bilo težav, saj so prespali na domovih dijakov in tako smo imeli še več časa za pogovor.

V nedeljo zjutraj smo vstali zgodaj, kajti čakal nas je ogled kulturnih in zgodovinskih zanimivosti v naši okolici. Ob 8. uri nas je avtobus odpeljal v lepo sončno jutro proti Vrbi. Seveda smo najprej obiskali Prešernovo rojstno hišo, kjer

svečano sprejeli v mladinsko organizacijo. Pred sprejemom bodo člani predsedstva OK ZMS na vseh šolah pripravili predavanja o pomenu in nalogah zveze mladine.

Letošnje mladinske delovne brigade KOZJANSKO 74 se bo udeležilo tudi štirinajst mladincev iz naše občine. Naši brigadirji bodo odšli na Kozjansko 18. maja, vrnili pa se bodo 8. junija.

Člani predsedstva občinske organizacije ZM Jesenice in člani predsedstev vseh treh konferenc bodo v začetku junija odšli na izlet. Obiskali bodo naše brigadirje na delovni akciji KOZJANSKO 74, poleg tega pa bodo odšli tudi v Kumrovec, kjer si bodo ogledali gradnjo spominskega doma borcev in mladine.

J. R.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje... 9

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

BREK (SORBUS TORMINALIS)

Do 10 m ali višjih tudi več metrov visoko drevo z močno razvejano in gosto krošnjo. Okrog 10 cm veliki listi so razločno krpati. Cvetovi so majhni, beli, dolgocepljati in cveto maja in junija. Plodovi, ki dozore v oktobru, so podočkovato kroglasti in rjavi z belimi pikami. Raste raztreseno po vsej Sloveniji, zlasti na apnencu, v listnatih, toplih gozdovih od nižin do gorskega pasu.

Sveži plodovi so trpki, ker vsebujejo precej tanina. Zato jih nabiramo šele po prvi slani ali pozebi, ko postanejo bolj okusni in nekoliko spominjajo na nesplje. Uporabljamo jih kot gozdno sadje.

DROBNICA (PYRUS PYRASTER)

Do 15 m visoko drevo z večinoma pokončnimi vejami. Listi so jajčasti, zgoraj gladki in drobno nazobčani. Beli cvetovi imajo rdečkaste prašnike. Cvetovi aprila in maja. Plodovi so okroglaste, rumenkaste zelene hruške. Raste raztreseno po redkih, svetlih, listnatih gozdovih in gozdnih robovih po vsej Sloveniji.

Zreli plodovi so precej trdi in trpki, ko pa omedijo, so sladki in okusni. Jemo jih presne in sušene ali pa na različne načine predelane. Lahko jih tudi premešamo s surovinami za mesenje kruha.

LESNIKA (MALUS SYLVESTRIS)

Grm ali do 10 m visoko drevo z bolj ali manj vodoravnimi vejami. Beli cvetovi so na zunanji strani rožnati, cveto maja in junija. Plodovi lesnike so podobni plodovom gojenih vrst jablan, le da so samo do 2,5 cm veliki in nekoliko trpko kislega okusa. Rastejo po svetlih gozdovih in grmovnatih pobočjih raztreseno po vsej Sloveniji.

NAVADNI GLOG (CRATAEGUS LAEVIGATA)

Srednje velik grm ali do 5 m visoko, močno razvejano in trnato drevo. Listi so do 4 cm veliki, cvetovi so beli ali rožnati, cvetijo od maja do julija. Plodovi, ki jih imenujemo gloginje ali tudi medvedove hruške, dozore septembra ali oktobra in so jajčasti, rdeče barve. Raste v redkih, svetlih gozdovih, ob gozdnih robovih in med grmovjem po vsej Sloveniji od nižin do subalpskega pasu.

Nekoliko moknate in kiselkaste plodove jemo presne ali jih na različne načine predelujemo. Če jim odstranimo koščice, jih lahko uporabljamo tudi kot dodatek krušnim surovinam.

NESPLJA (NESPILUS GERMANICA)

Grm ali do 6 m visoko drevo z bodičastimi poganjki. Precej veliki, beli cvetovi cvetijo od maja in tja do junija. Hruškasti plodovi so 2—3 cm dolgi in rjavkasti.

Samoniklo raste na kamnitih gmajnah in v svetlih gozdovih le na Primorskem, drugje pa jo pogosto sadijo ali pa raste podivjana. Plodovi postanejo mehki in užitni šele, ko se omedijo, uporabljamo pa jih kot druge divje sadove.

DIVJA ČEŠNJA (PRUNUS AVIUM)

Do 20 ali več metrov visoko drevo. Sočne, sladko kiselkaste in nekoliko grenkaste plodove jemo presne ali kot drugo gozdno sadje predelane na različne načine.

ČRNI TRN (PRUNUS SPINOZA)

Do 3 m visok, močno razvejan grm z gostimi, trnatimi vejami. Majhni, beli cvetovi se razvijajo že od marca dalje, še preden grm ozeleni. Plodovi so črno oblasti in zore septembra in oktobra. Razširjen je po svoji Sloveniji, po redkih, svetlih gozdovih, meč grmovjem, po živih mejah in kamnitih, prisojnih pobočjih.

Mesnate, sladko kisle in zelo trpke plodove uživamo šele potem ko jih je osmodila slana ali prva pozeba in so postali mnogo okusnejši. Pripravljamo jih kot ostale gozdne sadeže, iz cvetov pa kuhamo okusne vitaminske napitke.

ROBINJA (ROBINIA PSEUDACACIA)

Do 25 m visoko drevo, razvejano v maloštevilne s trni obrasle veje. Metuljasti cvetovi so beli in združeni v viseča, grozdasta, zelo opojno dišeča socvetja, ki cveto maja in junija. Plodovi so kratkocpepljati. Prvotna domovina robinje je Severna Amerika, od koder so jo že davno prenesli k nam. Po listih spominja na akacijo, ki raste samo v obmoirskih in južnejših predelih Jugoslavije. Sestavlja včasih samostojne gozdiče, raste pa tudi precej pogosto ob robovih gozdov, po nasipih, obrežjih in ob naseljih.

Cvetne grozde robinije, povaljane v testu, lahko cvremo ali pa jih sušimo in iz njih kuhamo okusen, aromatičen čaj. Sveže mehke stroke kuhamo kot stročji fižol, lahko pa jih tudi vlagamo. Tudi semena, ki vsebujejo precej beljakovin, uporabljamo kot fižol, lahko jih sušimo in meljemo v moko. Zrela semena pražimo in uporabljamo kot kavni nadomestek. Ne smemo pa uporabljati lubja robinije, ker je strupeno.

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja

Nekaj besed o Leninovi kritiki danes in pri nas

(Posebna izdaja teoretične priloge Komunist — febr. 1974)

V svojem prispevku »Jugoslovanska filozofija in revija Praxis« naš filozof zavrača stalinizem, »skupaj z nazori Engelsa in Lenina, ki sta soodgovorna za nastanek stalinizma«.

Zadržal sem se nekoliko dalj pri tem primeru, ker nam zelo lepo ponazarja pogled nekih »avtentičnih marksistov« okrog revije »Praxis« in metode njihovega boja proti Marxu in marksizmu. Ti pogledi in metode se kajpak ne omejujejo na pravkar omenjeno zagrebško revijo, marveč naletimo nanje tako v Ljubljani kakor v Beogradu in drugod. Vse to je sestavni del prizadevanj, ki jih pri nas lahko spremljamo in se jim upiramo vsaj dve desetletji: pod plaščem boja proti stalinizmu v resnici zavrniti vse marksizem, ne le Engelsa, Plehanova in Lenina, marveč navsezadnje tudi Marxa samega, ga iz glasnika revolucionarnega proletariata spremeniti v filozofa-antropologa, humanista-naturalista, skratka, v abstraktnega misleca, sprejemljivega za večji del sodobne buržoazne filozofije. Nehote ti pridejo na misel besede, ki jih je Marx napisal svojemu prijatelju Sorgeju v pismu z dne 19. oktobra 1877, kjer ga svari pred — navajam dobesedno — »polzrelimi študenti in premodrimi doktorji, ki bi radi dali socializmu »višji, idealen« obrat, se pravi, mu nadomestili materialistično podlago (ki zahteva resen, objektivni študij, če

kdo hoče na njej delovati) z moderno mitologijo in z njenimi boginjami pravičnosti, svobode, enakosti in bratstva.«

V zvezi z izvajanjem profesorja Gaja Petroviča bi opozoril na nekaj očitnih netočnosti.

Prvič, kot Marxov filozofski nazor so razglašene nekatere njegove postavke iz leta 1844., ki jih je veliki utemeljitelj znanstvenega socializma presegel in se jim izrecno odpovedal že naslednji dve leti, in v »Sveti družini« in v »Nemški ideologiji«, kjer skupaj z Engelsom utemeljuje novi, v bistvu dialektični materializem kot njun svetovni nazor. Od znanega pisma ruskemu kritiku Annenkovu iz leta 1846, prek »Bede filozofije«, »Manifesta komunistične partije« in tja do »Kapitala« kot njegovega največjega, življenjskega dela, se pravi, skoraj skozi štiri desetletja se v Marxovih spisih in pismih nenehno izpričuje materialistična naravnost njegove misli in zavestna privrženost materialistično zasnovani dialektični metodi. V tej smeri je Marx ravel kot mislec, znanstvenik in revolucionar. Učleden slovenski marksist je ob neki priložnosti po pravici dejal, da bi dandanes malokdo kaj vedel o Marxu, če bi se njegovo delo končalo pri »Pariških rokopisih«.

To kajpak ne pomeni, da lahko gremo mimo Marxovih zgodnejših del, brez katerih ne moremo razumeti te velike osebnosti, njene življenjske poti in bojev. Toda, prav tako ne moremo mimo tistega, kar je Marx sam dejal o obračunavanju s svojo nekdanjo filozofsko vestjo in o dozorevanju znanstvene, materialističnega pogleda na družbo in človeka.

Gajo Petrovič pa gre mimo teh dejstev, ki neločljivo vežejo Marxa z Engelsom, kakor tudi z Leninom. Sicer neke pravi, da se je »stari Marx« nekolikokrat imenoval materialista, vendar takoj doda: »Ali s tem opredeljuje svoje filozofsko stališče, ali bi prej lahko rekli, da s tem manjša vrednost tistega, kar je v

njem novega?« In na podlagi tega »novega« v Marxovem filozofskem stališču, na podlagi odlomkov iz nekaterih njegovih zgodnjih in najzgodnejših del, dejansko skuša dokazati njegovo duhovno sorodnost s sodobnim subjektivističnim, anarho-individualističnim pojmovanjem človeka in njegove prakse... V tem pogledu je podoben Dušanu Pirjevcu, ki je nekoč, prav tako z odlomkom iz »pariških rokopisov« in povrh še z Marxovim povzetkom neke Heglove misli, pripisoval Marxu stališča, ki jih je ta v »Nemški ideologiji« sila prepričljivo in duhovito pobijal pri Maksu Stirnerju, predhodniku sodobnega eksistencializma in anarhizma.

Drugič, niti Marx niti materialisti pred njim in za njim niso nikoli postavljali problema primarnosti prirode, materije kot vprašanja o razmerju med dvema substancama, obstoječima druga poleg druge, se pravi, dualistično. Duh je bil za Engelsa, Plehanova, Lenina — prav tako kakor za Marxa — zmerom samo človeški duh, manifestacija človeka kot, če rečemo s Shakespeareom, največje mojstrovine prirode. Na znanem Marxovem stališču iz sklepne besede k prvi knjigi »Kapitala«, da namreč »duhovno ni nič drugega, kakor materialno, presajeno v človeško glavo in v njej predelano«, je slejkoprej stal tudi Lenin v svojih spisih in zapisnikih, od »Materializma in empiriokriticizma« do »Filozofskih zvezkov«. To je bil vsekakor za oba temeljni filozofski problem, ob katerem se materialisti ločijo od idealistov.

Zelo zanimivo je opaziti, kakšni rokohitreci so naši »filozofi prakse« prav v zvezi z omenjeno sklepno besedo k prvemu zvezku »Kapitala«. V tej sklepni besedi so jim sila napot pravkar navedene Marxove misli o duhovnem, idealnem kot izrazu materialnega, ali pa o tem, da je potrebno Heglovo dialektiko postaviti z glave na noge, se pravi, na materialistično podlago.

Na obisku pri bodočih inštalaterjih in električarjih

Iščenci 3. b PK MES, ki letos zaključujejo poklicno izobraževanje.

Z današnjo številko bomo zaključili razgovore z učenci dveh zaključnih razredov triletna poklicne kovinarske, metalurške in elektro šole.

Tokrat se nam bodo v nekaj besedah predstavili štirje inštalaterji z 3. a razreda in 14 obratnih električarjev iz 3. b razreda.

Franc Tursič je osemletno šolanje končal v OŠ Kranjska gora.

Dobro sem vedel, kakšno je delo inštalaterja, ko sem se odločil za ta poklic. Zanimalo me je, še preden sem dokončal osemletko. Zato mi eveda ni žal, da sem šel na poklicno šolo.

Nashe delo je sicer včasih umazano, oda zanimivo, odgovorno, včasih pa udi nevarno, saj kdaj pa kdaj lelamo tudi na višini. Inštalater je ahko vsak, ki ga veseli tako delo.

Prakse in teorije je ravno prav. Le matematike je po mojem mnenju preveč. Na praksi sem v strojnem zdrževanju — inštalacije Javornik, kjer se s sodelavci dobro razumemo.

Pri štipendijah, ki jih dobivamo, ni morali upoštevati tudi to, da v Železarni nekaj vseeno naredimo.

V našem poklicu delamo v skupinah. Po dva ali pa tudi več inštalaterjev skupaj, če delo tako zahteva. Čer bom skupaj z bolj izkušenim lelavcem, se bom takrat, ko bom zaustil šolo, v Železarni že znašel.

Prostega časa imam zaradi vožnje nekaj manj kot učenci z Jesenic. Včasih igram s prijatelji nogomet, mučam, drsam, preberem kakšno knjigo. Edina zabava za mlade v Kranjski gori je kino, vse drugo pa je a nas predrago.

Lojze Martelak je bil osem let ačenc OŠ Koroška Bela.

Zmeraj so me zanimali kmetijski stroji, zato sem hotel najprej v maborsko kmetijsko strojno šolo. Ko sem zvedel, da ni več prostih mest, ni je svak svetoval, naj grem za inštalaterja in zdaj mi je to kar všeč.

Nashe delo je zanimivo, saj gremo so vseh obratih, odgovorno, včasih pa tudi nevarno. Na praksi sem v strojnem vzdrževanju — inštalacije Javornik, kjer se s starejšimi dobro razumem.

Prakse in teorije je ravno prav. Treba se je učiti kot v vsaki šoli. Odnosi med predavatelji in učenci so v redu. Včasih se seveda zgodi, da kdo za nobeno ceno ne odstopi od svojega mnenja, čeprav nima prav.

V preteklih treh letih smo se dosti naučili za svoj poklic. Inštalaterji smo začeli s prakso v II. letniku. Pri štipendijah bi morali bolj upoštevati isto, kar naredimo v Železarni. Praksi bi sploh morali dati več poudarka.

Rad hodim v planine, drsam, berem potopise in zgodovinske knjige ter igram namizni tenis in nogomet. Rad bi videl, da bi imeli na šoli modelarski krožek.

Branko Gorišek je zaključil osemletno šolanje v OŠ Tone Čufar na Jesenicah.

S prijateljem sva se domenila, da greva za inštalaterja. To naju je veselilo, šola je blizu najinega doma in tako sva že vedela, kaj bova počela.

Bolj bi mi bilo všeč, če bi bilo več prakse in manj teorije, saj prakse več potrebujemo. Na praksi sem v inštalacijah na Jesenicah, kjer se dobro počutim.

Vsi skupaj se premalo učimo za boljše štipendije, za-to ne dobimo prav veliko. Morali pa bi upoštevati, la delamo nekaj dni v mesecu tako got drugi delavci v Železarni.

Za samostojno delo po diplomi se ie bom znal dovolj in bom še nekaj asa potreboval pomoč izkušenejšee delavca.

Kaj posebnega v prostem času nimam početi. Včasih igram nogomet in preberem kakšen strip. Če bi bilo, na šoli šolsko športno društvo, bi igral nogomet.

Miran Uran je končal OŠ Tone Čufar Jesenice.

Za ta poklic sem se odločil iz veselja. V hiši že imamo enega inštalaterja in ta mi je povedal, kakšno je to delo in kako je na šoli.

Mogoče je pri teoriji kakšen predmet preveč, premalo pa je poklicnega znanja. S predavatelji se dobro razumemo, čeprav se nam včasih zdi, da kdaj kdo prinese slabo voljo od doma. Na praksi sem v inštalacijah Javornik, kjer se tudi dobro počutim.

Inštalater je lahko vsak, ki ga to delo zanima. Delo pa je tako, da večkrat tudi doma prav pride.

Všeč mi je, da imamo šolanje porazdeljeno na tri dni prakse in dva dni teorije. Na delu v Železarni si spet zaželim šole.

Prostega časa je dovolj. Rad plešem, berem pustolovske knjige, balinam. Če bi bila možnost, bi na šoli igral nogomet in košarko.

Iztok Varl je bil prvi od električarjev, ki so sodelovali v našem razgovoru. Osemletko je dokončal na OŠ T. Čufar Jesenice.

V zadnjem letu osemletke smo imeli predavanje o teh poklicih. Ni mi žal, da sem šel za električarja. Šolanje pa mislim nadaljevati v elektrotehniški šoli v Kranju.

Pri teoriji govorimo o različnih stvarih, ki jih kasneje ne srečamo več, niti ne rabimo. Če bi imeli več prakse, bi bili boljše pripravljeni za svoje delo. Električarji imamo sicer prakso v vseh treh letnikih, vendar bi jo v zadnjih dveh morali imeti več. Sam sem na praksi v šamotarni in v elektrodnem obratu. S starejšimi sodelavci se dobro razumem. Nashe delo je zanimivo, pa tudi nevarno.

S predavatelji se kar dobro razumemo. Mislim pa, da bi moralo biti med predavatelji in učenci nekaj kontakta tudi po končanem pouku, mislim v pogledu športne in kulturne dejavnosti. Za slabše učence bi lahko organizirali dopolnilni pouk ali kaj podobnega. Krožke sicer imamo, toda udeležba je bolj slaba.

Dvakrat tedensko grem v TVD Partizan Jesenice, kjer sem vodnik, rad grem tu-li v hribe, če imam čas berem, hodim v gledališče, včasih pa napišem tudi kaj za Železarnjo. Na Jesenicah mladi potrebujemo prostor, kjer bi se lahko zbirali.

Janez Sterle je hodil v osnovno šolo Prežihov Voranc Jesenice.

Že v osemletki sem hodil v radioamaterski krožek in se tako ukvarjal z elektriko. Oče mi je povedal za to šolo in mi priporočil, naj se vpišem. Ni mi žal, kasneje bom šel v srednje tehnično šolo v Kranju.

To delo me veseli in poklica ne bi spremenil. Delo je tudi nevarno, zato je treba biti duševno ves čas prisoten pri delu. Zmotiš se lahko samo enkrat.

Bolj bi mi bilo všeč, če bi imeli na šoli malo več prakse in manj teorije. Predavatelji so taki kot na drugih šolah. Z nekaterimi se da pogovoriti o vseh naših težavah, drugi pa se za to ne zanimajo. Na praksi sem v elektrodnem obratu, kjer so mi sodelavci zmeraj pripravljeni pomagati. Za delo, kjer sem zdaj na praksi, znam dosti, drugje pa bi se moral seveda še privajati.

V prostem času kolesarim in se ukvarjam s sestavljanjem miniatur-

ne železnice. Rad vi videl, da bi bil na šoli radijski krožek.

Ignac Zupan je zaključil osemletko v Mojstrani.

Na osnovni šoli so nam pripovedovali o teh poklicih. Ni mi žal, da sem se odločil za električarja, saj nam ni hudega.

Pri nas imamo razdeljen pouk na dva dni prakse in tri dni teorije. To mi je všeč, saj imamo tako dovolj časa, da se pripravimo na teorijo. Po mojem mišljenju, bi se lahko učili enega tujih jezikov.

Pri našem delu je zmeraj kaj novega, zato je zanimivo. Na praksi sem v reparaturni delavnici ERD. Tam sem že tri leta in se s sodelavci dobro razumem. Šola nam je za naš poklic dala veliko. Teorijo pri dodeljevanju štipendij preveč upoštevajo, vendar hočejo s tem doseči, da bi se bolj učili.

Včasih sem igral nogomet v klubu, zdaj pa le za rekreacijo. Rad berem fantastične in pustolovske romane. Z očetom doma za razvedrilo delava »kroparske« stvari. Če bi bilo na šoli šolsko športno društvo, bi igral košarko.

Ivan Fekonja je prišel na Jesenice iz Ormoža.

Na naši osnovni šoli smo brali razpis. Zdaj mi je tukaj povsem všeč, čeprav sem si predstavljal, da bo drugače. Za nas, ki smo iz oddaljenih krajev, so kar dobri pogoji za šolanje. Oskrbnino v internatu plača Železarna. Sami prispevamo od štipendije 200,— din, zato nam od nje bolj malo ostane.

Električar ima zanimivo delo. Ves čas mora biti pazljiv. Ker imamo teorijo zadnje tri dni v tednu, smo v soboto in nedeljo res brez skrbi zaradi učenja. Če se vsaj malo učiš, šola ni težka. S predavatelji se kar dobro razumemo. Za nas se dovolj zanimajo.

V začetku, ko sem prišel, mi je bilo dolgčas, saj sem bil precej navezan na dom, potem pa sem se privadil. Prijateljev imam veliko. Jeseničanov in iz internata. Jesenice se mi zdijo dolgočasne. Posebno mi, ki smo v internatu, nimamo nikamor iti.

V internatu imamo knjižnico in berem vse od kraja. Pogojev za šport v internatu nimamo. Baje bodo pred domom zgradili igrišče. Če bi imeli na šoli šolsko športno društvo, bi se ukvarjal z gimnastiko. Kar sem na šoli, govore, da bodo zgradili telovadnico, pa žal iz tega doslej še ni bilo nič.

Igor Selan je končal osemletko v Kranjski gori.

Doma sem zmeraj kaj popravljal in ko sem v Železarnjo bral razpis, sem se hitro odločil. Ni mi žal. Če mi bo ostalo še kaj veselja do šole, bom potem, ko bom prišel iz JLA, šel še v šolo v Kranju.

Delo električarja je zanimivo, pa tudi zahtevno, ker je treba precej misliti. Prakse in teorije je ravno prav. Raje imam prakso. Na praksi sem v aglomeraciji plavž. Sodelavci mi radi pomagajo, če jih kaj vprašam. Če te zanima, imaš z električarskim delom dosti opraviti. Malo več prakse pa bi za samostojno delo vseeno moralo biti. Štipendije so kar dobre, če se vsaj malo potrudimo za uspeh.

Predavatelji na šoli so dobri. Zanimajo se za nas, sploh pa, če vidijo, da si prizadeven.

Prostega časa imam še preveč. Zbiram plošče, včasih igram roket in košarko. Zabave za mlade pri nas ni dosti. Nekaj časa smo imeli mladinski aktiv, zdaj pa tudi ta ne dela več.

Branko Pekolj je dokončal osemletno šolanje v Mirni peči na Dolenjskem.

Že prej sem bil večkrat na Jesenicah, kjer imam sorodnike in ker

me je zanimala elektrika, sem se odločil. Zdaj mi ni žal.

Nashe delo zahteva precej več umskega znanja kot fizičnega. Na praksi sem v VEN Javornik in sem vajenec v pravem pomenu te besede.

Teorije in prakse je ravno prav. Prakse je sicer nekoliko premalo, vendar ne bi bilo prav, da bi je bilo več na račun teorije. Raje imam teorijo, ker raje hodim v šolo.

Osnovnega znanja imam dosti, nobeden pa ne more takoj ko pride iz šole, samostojno opravljati svojega dela. Kdor hoče, se lahko pri praksi veliko nauči, saj je skoraj vsak pripravljen pomagati.

Živim v internatu. Vse skupaj nas moti, ker nas hočejo prisiliti, da bi se učili na učni uri. Zmeraj nismo pri volji. Posebno ne po praksi, ko smo utrujeni.

Dolgčas mi ni, ker imam tukaj sorodnike in veliko prijateljev. Berem kakršnekoli knjige v internatu, igram šah in nogomet.

Miloš Kernc je dokončal osemletko na OŠ Prežihov Voranc Jesenice.

Oče, ki je zaposlen v Železarni, mi je povedal, kakšni so pogoji šolanja. Ker me je elektrika ves čas zanimala, sem se odločil za poklicno šolo. Nameravam še v elektrotehnično šolo v Kranju.

Zame je teorije preveč. Koristno pa bi bilo, če bi se učili enega tujega jezika. Tisti, ki mislimo naprej v šolo v Kranju, bomo namreč potrebovali tuj jezik.

Pri našem delu nismo umazani, fizično tudi ni težko, je pa včasih nevarno. Na praksi sem v elektrodavnici Jesenice, kjer mi sodelavci na vsako vprašanje radi odgovorijo. Za samostojno delo se v šoli nismo dovolj naučili, ker je bilo premalo prakse. Pri praksi v Železarni se običajno tudi premalo srečujemo s samimi električarskim delom.

Bolj bi mi bilo všeč, če bi bilo pol leta teorije in pol leta prakse. Tako bi se pri praksi lahko bolj posvetil svojemu delu, ki ga zdaj včasih niti ne morem dokončati.

Prostega časa nimam veliko. Sem član HK Kranjske gore, hodim v TVD Partizan Jesenice in včasih preberem kakšno zemljepisno knjigo.

Če bi imeli šolsko športno društvo in v njegovem okviru atletiko, atletika na Jesenicah ne bi propadla, saj imamo samo pri nas veliko talentov.

Milovan Radonjič iz Zasipa, je dokončal osemletko na Bledu.

Na blejsko osnovno šolo je prišel tov. Zevnik in nas seznanil s poklicno in tehnično šolo. To delo me je zanimalo, odločil pa sem se na mamino spodbudo, ki je navijalka elektromotorjev.

Delo električarja je zanimivo, nevarno in pri njem je treba precej misliti.

Bolj bi mi bilo všeč, če bi imeli prakso pol leta skupaj, saj se večkrat zgodi, da kakšnega dela v dveh dneh ne moreš dokončati. Na praksi, v navijalnici na Javorniku, kjer previjam motorje, sem med samimi ženskami in se dobro počutim.

Rad bi videl, da bi se pri teoriji učili angleščine. Štipendije na naši šoli so srednje dobre. Drugod so še boljše.

Na Bledu sem član kegljaškega kluba, igram nogomet, smučam, na šoli hodim v avtomoto krožek. Če bi imeli šolsko športno društvo, bi se ukvarjal z atletiko. Ne vem, zakaj ga ni in če so sploh pogoji za to društvo.

Milan Reven je hodil v osnovno šolo Tone Čufar Jesenice.

Prijatelji so mi povedali, kako je na poklicni šoli. Delo je res zanimivo. Toda zdaj, ko smo vajenci, smo na praksi res vajenci. Nismo samo električarji, temveč moramo prijti za vsako delo.

Praksa in teorija sta dobro porazdeljeni. Lahko bi se učili še enega tujega jezika. Raje imam teorijo.

Za samostojno delo sem se precej naučil. Učenci pa bi se lahko še več naučili, če bi nam na praksi več zaupali. Premalo, vsaj meni, nam dajo električarskega dela, kar bi sicer jaz zelo rad delal.

Razporeditev teorije in prakse je dobra, saj bi sicer do diplome na koncu leta že marsikaj pozabili.

S predavatelji se dobro razumemo. Najbrž so oni boljši do nas kot mi do njih. Štipendije so tudi kar dobre, šola sama pa ni preveč zahtevna.

Rad berem avtobiografske knjige, zanimam se za moderno glasbo, smučam. Rad bi videl, da bi bilo na šoli več plesov.

Franc Rebolj je bil osem let učenec OŠ Tone Čufar Jesenice.

Za poklic električarja sem se odločil, ker me je to delo veselilo. Tudi brat je električar. Žal mi je le to, da naša šola ni priznana za srednjo šolo. Kasneje bom šel v večerno šolo v Kranju.

Tri dni teorije in dva dni prakse je dobra razporeditev, sicer bi do konca leta teorijo precej pozabili. Zaradi samega poklica je nekaterih predmetov pri teoriji preveč, za splošno

razgledanost pa so potrebni vsi. Tudi tujega jezika bi se lahko učili.

Na praksi sem v elektrodavnici Jesenice, ki se mi zdi, da je edini obrat, kjer ni občutiti razlike delavcev-vajenec.

Električar je lahko vsak, ki ga to delo veseli. Po končanem šolanju vsaj še dve leti ne moremo biti samostojni pri delu. Pri samem delu se bomo morali še ves čas učiti.

Pri štipendijah bi morali bolj upoštevati ocene strokovnih predmetov in prakso.

Igram pri roketnem klubu Jesenice, zanimam se za glasbo, film. Če bi bilo na šoli šolsko športno društvo bi igral roket in košarko. Na Jesenicah imamo premalo mladinskih zabav. Potrebujemo večji prostor, kjer bi bili lahko plesi, disco, kjer bi lahko predstavili kakšen ansambel in podobno.

Franci Zima je doma iz Mojstrane, kjer je tudi dokončal osnovno šolo.

Mentorji na osnovni šoli so nam pripovedovali o poklicih na tej šoli. Ta poklic pa mi je bil že poprej všeč, saj sem se rad ukvarjal z elektriko. Delo je zanimivo že zato, ker je tudi nevarno.

Prakse imamo premalo. Bolje bi bilo, če bi bil kakšen teoretični predmet manj. Za samostojno delo ne znamo dosti. Skoraj vsi na praksi delamo premalo tistega, kar je direktno v zvezi s poklicem in zato se premalo naučimo. Šola da dovolj teorije in premalo prakse.

Dobro se razumemo z vsemi predavatelji. Tudi pri praksi zmeraj najdem razumevanje. Sedanja porazdelitev učenja je ugodna, saj bi se bilo sicer treba pol leta ves čas učiti. Učimo se pa tudi skupaj premalo.

Prostega časa nimam dosti. Doma v Mojstrani igram košarko, sodelujem pri fotokrožku, gasilskem in planinskem društvu ter doma pomagam pri kmečkih opravilih.

Anton Koren je doma iz Bistrice pri Sotli.

V časopisu sem bral razpis. Ker so se mi zdeli pogoji šolanja dobri, predvsem zaradi stanovanja in ker sem še doma zmeraj imel kaj opraviti okrog elektrike, sem se hitro odločil.

Fizično nashe delo ni težko. Zelo je zanimivo. Na praksi sem v valjarni Bela. Ne zdi se mi prav, da moramo vajenci prav vse delati, le malo stvari pa iz poklica. Drugo delo me ne veseli. Kar se naučimo iz prakse, se predvsem na šoli, kar pa ni dovolj.

Teorije je ravno prav. Potrebni so vsi predmeti, ki se jih učimo. Še kakšnega tujega jezika bi se lahko učili.

Predavatelji upoštevajo naše težave, v internatu pa nam vzgojitelj pomaga, če nam kakšen predmet dela težave.

V začetku mi je bilo res dolgčas po domu, potem pa sem se kmalu privadil. Enkrat mesečno grem domov.

V internatu igram namizni tenis, grem v kino, preberem kakšno knjigo. Žal mi je, da se nisem v začetku leta vpisal v radijski krožek.

Darko Božič je bil učenec osnovne šole Tone Čufar Jesenice.

Na osemletki so nam pripovedovali o poklicni šoli, bil sem tudi na ekskurziji po Železarni, tako delo me je veselilo, in tako sem prišel na to šolo.

Teorije nam šola da dosti, praktično znanje pa si bomo še nekaj časa pridobivali na delovnem mestu. Zase vem, da lahko samostojno opravljam svoje delo. Delo električarja je zanimivo že zato, ker je na tem področju zmeraj kaj novega in je treba biti pazljiv. Čeprav to delo fizično ni težko, dober električar ne more biti neko, ki ga tako delo ne privlači.

Na praksi me z delom ne silijo preveč. Kogar zanima, si ga lahko sam dovolj poišče. Štipendije se mi zdijo kar dobre, če imaš dober uspeh. Z učenci, ki imajo slabši uspeh, pa bi bilo dobro delati še po šoli.

Včlanjen sem v košarkarski klub Jesenice, berem poljudno znanstvene knjige in knjige o športu, zato prostega časa nimam prav veliko.

Marjan Uršič je končal osemletko na OŠ Prežihov Voranc Jesenice.

Elektrika me je že od nekdaj zanimala. Veliko so mi o tem povedali prijatelji, ki delajo v tovarni, pa tudi na ekskurziji sem bil. Ni mi žal, da sem se tako odločil. Morda bom še naprej hodil v šolo v Kranju.

Šola da dosti teorije, prakse pa premalo. Če bi imeli nekaj mesecev pouk skupaj, bi se bolj učili. Učimo se pa ne dovolj! Pri štipendijah premalo upoštevajo prakso, sicer pa so dovolj visoke. Z nekaterimi predavatelji se da o vsem pogovoriti, z nekaterimi pa ne.

Na praksi sem v aglomeraciji plavž. Vajenca še zmeraj jemljejo kot vajenca. Porabijo nas za vsako delo, četudi ni iz stroke.

Prostega časa imam dovolj. Tekmujem v judo klubu, pozimi pa igram hokej. Če bi bilo na šoli šolsko športno društvo, bi igral košarko in odbojko.

3. seja upravnega sveta Slovenskih železarn

Poslovanje Slovenskih železarn v letu 1973 uspešno

Upravni svet Slovenskih železarn se je sestel na tretji seji, 16. aprila v Ljubljani. Obravnavane so bile sledeče zadeve in v zvezi z njimi sprejeti sklepi:

Poročilo o poslovanju SZ v letu 1973

Predloženo je bilo obsežno gradivo, ki v tekstualni, tabelarni in grafični obliki prikazuje delo in uspehe SZ v letu 1973. Po skrbni obravnavi je US ocenil poslovanje SZ v letu 1973 kot uspešno. Tako se je povečalo število zaporednih poslovnih let, ki jih železarne štejejo kot plodna. Rezultati bi lahko bili še boljši, če ne bi bilo energetskih težav. Lahko ugotovimo, da so se SZ obnašale bolj stabilizacijsko kot to lahko trdimo za poprečje gospodarstva. Vsaka stopnja inflacije pa utegne v veliki meri razvrednotiti sadove, ki so jih Slovenske železarne dosegle v preteklem letu. Takšna poročila daje US v potrditev DS SZ.

Gospodarski načrt SZ za leto 1974

V zvezi s predloženim gradivom gospodarskega načrta za leto 1974 je US sprejel sledeče sklepe:

- US SZ ugotavlja, da SZ kljub znani situaciji glede motenj pri oskrbi z električno energijo načrtuje v letu 1974 petodstotno povečanje blagovne proizvodnje in 16-odstotno povečanje proizvodnje surovega jekla. Kljub težki situaciji pri nabavi surovin, ne bi smela proizvodnja upadati. Izvoz naj bi se povečal za načrtovanih 34 odstotkov, ker je kljub težavam, s katerimi je povezan, potreben;

- Da bi leta 1974 Slovenske železarne zaključile poslovno uspešno v mejah načrtovanega porasta celotnega dohodka in brutoakumulacije, US SZ predlaga delavskemu svetu, da sprejme še dodatne ukrepe;

- Po enotnih smernicah naj vse OZD SZ izdelajo akcijske programe za varčevanje na vseh področjih porabe;

- SZ naj še nadalje organizirano spremljajo gibanje cen in izdelajo študijo primerjave cen jekla in jeklenih izdelkov na jugoslovanskem tržišču z domicilnimi cenami v zahodnih državah;

- SZ naj izkoristijo vse možnosti, ki jih nudi veljavni mehanizem in možnost sporazumevanja o cenah, tako da so pobudniki glede regulacije cen jekla in izdelkov;

- SZ naj se aktivno vključijo v snovanje samoupravnih interesnih skupnosti na področju gospodarstva;

- Zaradi inflacije stroškov in težav pri financiranju proizvodnje, je potrebno s skupno akcijo pridobiti dodatne vire za povečanje obratnih sredstev, kar pa je pogojeno z združevanjem sredstev znotraj SZ;

- Z vsem tem podpirati napore za stabilizacijo gospodarstva.

Proračun in program dela organizacije skupnih služb SZ za leto 1974

US SZ ugotavlja, da je javna razprava pozitivno ocenila predlog proračuna OSS SZ za leto 1974 in ga daje delavskemu svetu v potrditev. Enako oceno daje programu dela OSS SZ za leto 1974. Pri tem pa US SZ ugotavlja, da bodo morali čimprej zaživeti kolegijski poslovodni organi, da bo možno realizirati sprejete naloge.

- Informacijo o likvidaciji državnega kapitala in o ustanavljanju poslovne interesne skupnosti izdelovalcev in predelovalcev jekla je podal generalni direktor SZ Gregor Klančnik. Upravni svet SZ podpira predviden način delitve državnega kapitala. Zato zadoljuje OSS SZ, da nadaljuje z izdelavo samoupravnega sporazuma o ustanovitvi poslovne interesne skupnosti izdelovalcev in predelovalcev jekla, tako da bi bil le-ta podpisan do 30. 6. 1974.

Vključitev predelovalcev žice v poslovanje interne banke SZ

Obravnavan je bil predlog, da predelovalci žice združijo svoja sredstva v višini enega vlagateljskega deleža in s tem pridobijo pravico do sklepanja v poslovanje IB. US SZ pozdravlja tako odločitev predelovalcev žice in soglasja s predvidenim načrtom koriščenja in formiranja teh sredstev.

Samoupravni sporazum o delitvi dohodka in OD v SZ

V daljši razpravi je US obravnaval vse točke samoupravnega sporazuma in dal svoje pripombe. Predvsem predloga, da se uskladijo načini izvajanja sporazuma v vseh TOZD združenih v SZ. US SZ daje sporazum z vsemi sugestijami v javno razpravo tako, da bo objavljen v glasilu Železar. Javna razprava bo trajala do 20. maja.

- določilo razpisnih pogojev za vodilna delovna mesta OSS SZ je bilo sprejeto, tako kot je predlagano. Vsa delovna mesta se v teku 15 dni objavijo v javnih glasilih.

- samoupravni sporazum o pristopu SZ k poslovni interesni skupnosti proizvajalcev in uporabnikov livarskega peska je bil obravnavan in dan v potrditev DS SZ. Pri tem je upoštevati pripombo Železarne Jesenice, da je materialna odgovornost posameznih članic omejena z višino vlagateljskega deleža.

- poročilo o obsegu in poteku omejitev dobav električne energije v letu 1973 in ukrepi za ublažitev posledic je bilo obravnavano kot dodatna točka k dnevnemu redu. Pri tem je US SZ mnenja, da je treba ob izračunu škode upoštevati tudi dodatne stroške zaradi izpada proizvodnje.

- Ob koncu je US SZ potrdil službena potovanja v inozemstvu delavcev OSS SZ za prvi kvartal in odobril predvidena potovanja za naslednja obdobja.

B. Br.

Z gradbišča nove hladne valjarne

Na gradbišču pospešeno nadaljujejo z deli pri izkopu za temelje reverzirnega valjčnega ogrinja sendzimir, tako da bodo prve temelje za halo za betonirali v prvih dneh maja.

Dokončujejo pa tudi križišče prelozene ceste in novo uvozno cesto v valjarno Bela, ki bo prevozna prvega maja. Pri regulaciji potoka Javornik pa zaključujejo dela pri izdelavi priključka na obstoječo strugo in ureditev brežin. Konec meseca bodo uredili še prevezavo za nov butanski vod Javornik-Bela, ker stari ne ustreza več.

Železarne je Metalni Maribor že dostavila skoraj ves material za I. fazo jeklene konstrukcije in ga že obrezujejo in ravnaajo. Tako bodo okrog osmega maja že začeli z varjenjem stebrov.

Delavci SGP Sava so v bodoči bivalnici monterjev dokončali z najzamudnejšim delom — zabetonirali so ploščo nad kletjo in zdaj že rastejo zidovi pritličja.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Gradbišče za novo hladno valjarno in premaknjeno cestišče.

obisk v železarni Zenica

Kaj je bolj učinkovito in napredno

Razpon metalurških naprav je zelo širok. Na eni strani se srečujemo z vedno večjim obsegom najmodernejše opreme, na drugi strani pa še vedno obratujejo nekatere skoraj predzgodovinske naprave. Delo s takimi napravami in njihovo vzdrževanje zahteva poznavanje starih in novih prijemov, če hočemo doseči čim večjo storilnost in zmanjšati zastoje. Pri reševanju tako raznovrstnih problemov naletimo tudi na take, ki so jih nekeje v jugoslovanskih železarnah že uspešno rešili. Zato bi bilo smiselno povečati medsebojno izmenjavo strokovnih mnenj in izkušenj z izmenjavo strokovnjakov v okviru jugoslovanskih železarn. Vsak obisk v drugi železarni lahko pomaga rešiti nekatere domače probleme. Če nič drugega, z izmenjavo izkušenj dobiš potrditev ali zavrnitev metod dela, ki jih uporabljaš. Taka spoznanja pa lahko vodijo samo k izboljšanju dela doma.

Pred kratkim smo obiskali železarno Sisak in železarno Zenica. V obeh železarnah smo se zaglimali za njihovo organizacijo vzdrževanja, probleme, s katerimi se srečujejo, kako jih rešujejo in drugo. Naše zanimanje je bilo usmerjeno v problematiko in njeno reševanje na področju elektro vzdrževanja.

Takoj na začetku naj omenim, da vzdrževanju v teh železarnah pripada zelo spoštljivo in cenjeno mesto. To se izraža tudi na področju samoupravljanja. V Zenici od desetih TOZD pripada eden vzdrževanju, v Sisku, kjer imajo trideset TOZD pa je vsak obrat tudi TOZD.

V obeh železarnah smo ugotovili mnogo podobnosti na področju reševanja vzdrževalskih problemov. Zaradi nekaterih posebnosti, ki smo jih ugotovili v Zenici, se bomo v nadaljevanju omejili na to železarno.

Železarna Zenica postaja pravi gigant. Ni še dolgo tega, ko smo govorili, da je železarna Jesenice največja železarna v Jugoslaviji. Ko so nam kolegi iz Zenice uvodoma povedali, da je njihova trenutna letna proizvodnja jekla milijon ton in da so v teku investicije v višini tisoč milijard starih dinarjev, ki bodo

Novice iz sindikalnih organizacij

TOZD HLADNA PREDELAVA

9. seja sindikalnega odbora TOZD Hladna predelava je bila 18. aprila. V prvi točki dnevnega reda so rešili nekatera kadrovska vprašanja, ker so ugotovili, da pri odbori za gospodarstvo, za nagrajevanje ter v odboru za delovno varnost niso bili zastopani oziroma upoštevani vsi obrati iz temeljne organizacije združenega dela. Zato so v odbor za gospodarstvo predlagali Gregorja Hudriča iz profilarne, v odbor za varstvo pri delu Milana Markoviča iz jeklovleka in v odbor za nagrajevanje sodelavca Šturma iz žičarne. V odboru za varnost pri delu naj bi bil tudi Jože Kržišnik iz profilarne, Janez Ovsenik v odboru za nagrajevanje, medtem ko naj bi bil tov. Piherčnik član delavskega sveta TOZD Hladna predelava. Za predsednika temeljne delegacije TOZD Hladna predelava v zboru združenega dela so predlagali Staneta Reva iz jeklovleka in za podpredsednika Janeza Ovsenika iz profilarne. V komisijo za SLO so predlagali Vlada Stenovec iz žebjarne.

ADJUSTAŽA BLUMING

13. aprila je bila druga seja odbora osnovne organizacije sindikata v adjustaži bluming. Sodelavci iz treh izmen v lanskem letu niso porabili odobrenih finančnih sredstev v višini 5.500 dinarjev in jih bodo zato lahko koristili letos. V letošnjem letu bodo vsaki izmeni dodelili po 2.500 dinarjev. Izmena, ki bo organizirala izlet mora pravočasno sporočiti odboru osnovne organizacije

sindikata program izleta in zbrati kavicjo pri prijavljenih udeležencih izleta. Nadalje so namenili 5.000 dinarjev za denarno pomoč sodelavcem in za športno dejavnost 2.000 dinarjev. Nadalje so planirali sredstva za izvedbo občnega zbora in se zavzemali za varčevanje z denarjem. O zasedenosti v počitniških domovih je poročal referent za oddihe Andreuzzi. Na razpolago imajo še nekaj prostih mest in bodo zato na oglašnih deskah objavili ustrezno obvestilo sodelavcem. Brezplačno letovanje so odobrili Anici Filipaj in Vinku Maleju. Ob prvomajskih praznikih naj bi obiskali sodelavce, ki bolujejo. Čimprej naj bi uredili sejno sobo, kar naj bi uredili na obratovodstvu valjarne Bela.

GRADBENO VZDRŽEVANJE

Redna seja sindikalnega odbora je bila 10. aprila. Navzoči so razpravljali o predlogih za brezplačno letovanje v Biogradu na morju, in predlagali Ivana Humra ter Rozko Langus. Objavili bodo tudi razpis za dva izleta, v kolikor ne bo prijav, bodo organizirali piknik.

VALJARNA PROFILOV

11. redna seja sindikalnega odbora je bila 17. aprila. Za brezplačno letovanje na morju so predlagali sodelavca Goloba, Japiča in Mežnarčev, trem članom sindikata pa so odobrili denarno pomoč. Ob koncu seje so razpravljali še o predlogih za odlikovanja in se dogovorili, da bodo do prihodnje seje sindikalnega odbora zbrali še nove predloge.

Železarski globus

IRAK

V kraju Khor al Zubair bodo zgradili novo integralno železarno. Imela bo štiri 70-tonske električne peči, dve šestžilni napravi za kontinuirno vlivanje jekla, dve valjarni palica-stega jekla, valjarne žice in še nekatere druge obrate.

Naši petdesetletniki

Pol stoletja življenja je nedvomno v tem dinamičnem svetu zelo pomembno, čemur pa posvečamo premalo pozornosti. V železarni je doslej veljalo pravilo, da smo v začetku vsakega meseca objavili v Železarju v rubriki Naši jubilarji petdesetletniki, imena tistih, ki v teku meseca praznujejo petdesetletnico svojega življenja. Razen tega je dobil vsak tudi pismeno čestitko. Za petdesetletnike pa smo v temeljni organizaciji združenega dela Vzdrževanje, energija in transport uvedli nov način.

Vsak mesec jubilate povabi direktor temeljne organizacije združenega dela in jim v imenu kolektiva zaželi vse najboljše za njihovo praznovanje. Pri tem srečanju sta navzoča tudi predsednik delavskega sveta in predsednik sindikata. Na zadnjem sestanku vseh predsednikov sindikalnih odborov v temeljni organizaciji združenega dela VET pa so sprejeli sklep, da bo pri tem sodelovala tudi sindikalna organizacija ter vsakemu jubilarju podarila knjigo s posvetilom. Na seji so tudi sklenili, da vsem letošnjim petdesetletnikom, ki tega sprejema niso bili deležni, izročijo spominska darila. Menim, da bi morali življenjske jubileje prizadevnih članov kolektiva vezati tudi z državnimi in drugimi priznanji.

V sredo, 17. aprila, je direktor TOZD VET Miro Noč, sprejel štiri člane kolektiva, ki so praznovali petdesetletnico. To so: Jože Kunčič, zaposlen v gradbenem oddelku, v Železarni dela šestindvajset let.

Ivan Tušar, delovodja v strojnem vzdrževanju montažnega oddelka Javornik, v Železarni dela sedemindvajseto leto.

Stane Mencinger, vodja v strojnem vzdrževanju jeklarne, v Železarni je od leta 1945 z enoletno prekinitvijo.

Stane Puc, iz elektro vzdrževanja Jeklarne, v Železarni zaposlen od leta 1945.

Vsi štirje jubilarji so v Železarni zaposleni več kot polovico svojega življenja in so nedvomno doprinesli pomemben delež k razvoju našega kolektiva. Morda bi v bodoče kazalo tudi v Železarju o jubilarjih kaj več pisati.

Stane Torkar

Novice z bodeče žice

Opozorilo: Novicam v tej rubriki ne smete verjeti tako resno kot drugim novicam!

NOVE REŠITVE PRI DELITVI OSEBNEGA DOHODKA

Na oddelku za obračun osebnih dohodkov Železarne se je večeraj oglašil sodelavec N. N. Prinesel je svoj plačilni listek, na katerem je bila napisana redna plačilna skupina 12 in občina 014. Predlagal je, da se podatka zamenjata: 14 naj bo plačilna skupina in 12 občina. Za to bistroumno potezo so na oddelku pokazali veliko razumevanja, vendar so jo morali zaenkrat zavrniti, ker se bojijo, da bi se le preveč razširila.

STOL IN STOLČKI

Planinci že dolgo opozarjajo, da je vzpon na navidezno nezahtevni Stol lahko dokaj nevaren, zlasti v težjih pogo-

jih. Temu mnenju se pridružujejo tudi številni plezalci na stolčke, vendar pripominjajo, da je po opravljenem trudu užitek in razgled s stolčka res enkrat.

xxx

Jesenisko kinematografsko podjetje se je spretno izognilo očitkom nekaterih sitnih kulturnikov, češ da predvaja v glavnem samo kavbojske filme. Menijo namreč, da prav s kavbojki propagirajo med mladino interes za kmetijstvo oz. govedorejo ter vojaške poklice, česar nam tako primanjkuje. Na žalost pa te izgovore ne morejo podpreti s konkretnimi podatki. Učinke kavbojk zaenkrat beležijo le gostinci, in sicer s povečano prodajo viskija ter solidnim porastom pretepov; samo v zadnjem letu se je dvignilo število pretepov s prejšnjih 3,1 na 5,2 pretepa na teden.

Kaj je bolj učinkovito ...

(Nadaljevanje s 7. strani)

ljenost vseh postrojenj v železnici, naloge proizvodnih TOZD pa so, da proizvajajo. Naloga vzdrževalcev je zelo natančno opredeljena. Če je neka naprava v okvari, je jasno, kdo jo mora usposobiti — vzdrževanje in nihče drug.

Organizacijsko se vzdrževanje deli na pet obratov, in sicer:

1. Tehnične službe vzdrževanja (TSV) s skupno 180 delavci;

2. Obratno vzdrževanje s skupno 1400 delavci;

3. Strojno remontne delavnice s skupno 800 delavci;

4. Elektro remontne delavnice s skupno 400 delavci;

5. Delavnica merilno regulacijskih naprav s skupno 100 delavci.

Na čelu vzdrževanja in vsakega posameznega obrata je direktor.

Naloge posameznih obratov so naslednje:

1. Tehnične službe vzdrževanja. Organizacijsko so razdeljene na dva oddelka:

a) oddelke za tehnologijo in konstruiranje,

b) biro za planiranje in pripravo remontov.

V oddelku za tehnologijo in konstruiranje izdelujejo vso dokumentacijo za elektro in strojno stroko in skrbijo za arhiv. Le dokumentacijo za novogradnje izdelujejo zunanje firme. Na področju tehnologije dela samo visokokvalificirani kader vseh strokov. Pot napredovanja strokovnih

kadrov naj bi se po programu pričela v obratnem vzdrževanju in nadaljevala v tehničnih službah vzdrževanja. Zaradi pomanjkanja visokokvalificiranih kadrov pa gre to nekoliko drugače. Oziroma ni določene reda.

Biro za planiranje in pripravo remontov planira, organizira in pripravlja vse letne remonte. Pripravi vso dokumentacijo, rezervne dele, finančna sredstva, planira ljudi in jih tudi zagotavlja.

Letne plane postavljajo na osnovi lastnih izkušenj in spoznanj, ki jih posreduje obratno vzdrževanje iz obratov. Osnova letnemu planu so razpoložljiva finančna sredstva, ki jih dobi TOZD Vzdrževanje za izvedbo letnih remontov. Naprave, ki pridejo v poštev za letni remont, določijo tehnične službe s sodelovanjem proizvodnih obratov. Planiranje remontov in ostalih aktivnosti vzdrževanja zavzema v železnici Zenica zelo vidno mesto.

2. Obratno vzdrževanje: To je številčno najmočnejši obrat. Njegova dejavnost se odvija v proizvodnih obratih in je razdeljena na oddelke elektro-strojnega vzdrževanja (ESV) koksarne, plavžev, jeklarne, stare valjarne, nove valjarne in kovačnice. Vsak oddelk ESV vodi obratovodja (upravnik), ki je elektro ali strojne stroke. Za obvladovanje strokovnih področij ima dva pomočnika: po enega za elektro in strojno stroko. Vsak oddelk ESV ima svojo pripravo dela.

Za primer si oglejmo organizacijo obratnega vzdrževanja v jeklarni. Njihova jeklarja je po velikosti skoraj enaka naši. Ima osem SM peči, eno tritonsko in eno desetonsko električno peč ter 32 žerjavov.

Priprava dela ESV v jeklarni ima 13 delovnih mest, in sicer:

— šef priprave dela — strojne stroke

— referent za električne remonte in rezervne dele

— referent za strojne remonte peči in pomožnih naprav

— referent za dvigala — strojnik

— referent za gradbene posle

— referent pomožnih (prijemnih) delov — strojnik

— referent rezervnih delov za dvigala

— referent za dokumentacijo za dvigala

— referent za strojno-tehnično dokumentacijo

— referent za mazanje

— referent za elektro-dokumentacijo

— referent osnovnih sredstev in DOZ

— arhivar strojne tehnične dokumentacije

V jeklarni so vzdrževalci razdeljeni v dve osnovni skupini:

— skupina dežurnih električarjev ali ključavničarjev

— skupina remontnih električarjev ali ključavničarjev

Elektro vzdrževanje vodijo trije delovodje. Dva vodita dežurne električarje po sektorjih tako, da pokrivata vso jeklarjo. Tretji delovodja pa vodi remontno skupino. Strojno vzdrževanje vodi pet delovodjev. Trije vodijo dežurne ključavničarje po sektorjih, dva pa remontne skupine.

Vsi delovodje delajo na jutranji dnevni in sami neposredno vodijo delo. Na popoldanski in nočni dnevni pa vodijo delo skupinovodje. Jeklarja obratuje v sistemu 4 + 1 tako kot pri nas. Na vsaki dnevni delajo štirje dežurni električarji in skupinovodja. Od 70 električarjev v jeklarni vsi ostali, ki niso v dežurstvu, delajo v remontni skupini.

Podobno razdelitev delavcev ima tudi strojno vzdrževanje, le da je številčno močnejše. Skupno s pripravo dela, elektro in strojnimi vzdrževalci je v jeklarni zaposlenih 258 vzdrževalcev.

Dekadna in ostala manjša popravila planirajo v oddelkih ESV sami in jih tudi sami izvajajo. Le v izjemnih primerih zahtevajo pomoč iz remontnih delavnic. Remontne grupe v oddelkih ESV so zelo močne in zato mnoga dela lahko opravijo sami. Od planiranih popravil večkrat morajo odstopiti ali pa jih izvesti nepopolno zaradi pomanjkanja strojnih rezervnih delov.

Planirane stroške remontov mnogokrat presežejo predvsem zaradi Vatrostalne in gradbenih firm, oziroma zunanjih izvajalcev. Delavci zunanjih firm so tudi bolje plačani kot domači.

Služba za varstvo pri delu je zelo aktivna in učinkovita. Redno vrši preglede naprav, opozarja na takojšnje odstranitev napak in če to ni učinkovito, ustavlja proizvodne naprave.

Žerjavovodje vršijo primopredajo na žerjavih preko knjige, redno mažejo in čistijo žerjave in obvezno sodelujejo pri remontih. Ta metoda dela z žerjavovodji se je pokazala kot zelo učinkovita. V začetku je bilo nekaj težav z žerjavovodji, dokler jim ni prišlo v kri, da so navedena dela tudi dela žerjavovodjev.

Obrata strojno remontne delavnice in elektro remontne delavnice sta si po organizacijski strukturi zelo podobna. Tudi po nalogah sta si podobna. Od njih se nekoliko razlikuje delavnica merilno regulacijskih naprav, ki je šele v zasnovi in naj bi polno zaživela tako po strukturi kot po funkciji v času gradnje začetih investicijskih objektov.

V nadaljevanju še nekaj podrobnosti o obratu elektro remontne delavnice (ERD), ki ga vodi direktor. Obrat se deli na štiri oddelke:

I. organizatorji,

II. jaki tok,

III. preizkuševalci,

IV. šibki tok.

Vsak oddelk ima svoje naloge in nadaljno organizacijsko delitev.

I. Organizatorji: Oddelk vodi obratovodja (upravnik). Organizacijsko pa se deli še na:

1. Administracijo, ki obsega tajništvo, kalkulante in drugo.

2. Tehnične posle, ki se nadalje delijo še na:

a) Operativno pripravo dela. Ta sprejema naloge od obratnega vzdrževanja in TSV, planira delo in ljudi, nabavlja rezervne dele in material za letne remonte, pa tudi dekadne in manjše remonte kadar to zahtevajo obratni vzdrževalci.

b) Tehnični biro. Ta obdeluje tehnologijo nalog, ki jih dobi od obratnega vzdrževanja, TSV in drugod. Tehnični biro se deli na:

— tehnologijo delavnice,

— tehnologijo remontov,

— tehnologijo šibkega toka.

Delo si delijo tako, kot jih opredeljuje že sam naslov. Na teh delovnih mestih delajo starejši, izkušeni, visokokvalificirani ljudje.

II. Oddelk jakega toka. Vodi ga obratovodja z dvema pomočnikoma. Oddelk se deli na:

1. Remont, ki ga vodi pomočnik upravnika in ki se nadalje deli še na naslednje skupine:

— remont I, ki ga vodi delovodja z dvema skupinovodjema in 35 električarji,

— remont II, ki ga vodi delovodja z dvema skupinovodjema in 32 električarji,

— instalacija, ki jo vodi delovodja z dvema skupinovodjema in 32 električarji,

— visoka napetost, ki jo vodi delovodja z enim skupinovodjem in 16 električarji,

— akumulatorji, ki jih vodi delovodja z enim skupinovodjem in 16 električarji.

Remont I in II sta specializirani skupini za posamezne obrate in pokrivata vso tovarno. Ostale tri skupine pokrivajo vso tovarno s svojimi specialnostmi, kot jih opredeljuje že sam naslov.

Vse remonte in obnovo opreme, vključno z omarami, izdelujejo sami. Na tem področju ne poznajo zunanjih izvajalcev. Ti so zaposleni znotraj železarne samo na investicijah.

2. Delavnice, ki jih vodi drugi pomočnik obratovodja, se delijo na štiri skupine:

— navijalci I, ki jo vodi delovodja z enim skupinovodjem in 30 električarji. Navijalnica popravlja samo male motorje in zaposluje pretežno žensko delovno silo,

— navijalnice II, vodi delovodja z dvema skupinovodjema in 36 električarji. Ta skupina dela pretežno na remontih po obratih. Izvaja čiščenje motorjev, popravi kratčnih držal, popravi dvizhni magnetov in večjih strojev in drugo.

— navijalnice III, vodi delovodja z dvema skupinovodjema in 36 elek-

trikarji, ki popravljajo izključno samo velike in visokonapetostne motorje.

— strojno skupino vodi delovodja z dvema skupinovodjema in 36 električarji. Skupina razstavlja in sestavlja vse motorje v navijalnici in preventivno dela na motorjih.

Vse motorje popravljajo po naročilu obratnega vzdrževanja ali TSV ali zunanjih naročnikov, to je iz drugih tovarnih kombinat.

Da bi bila stopnja okvare ocenjena objektivno, to opravlja na vseh motorjih operativna priprava dela ERD, ki tudi ocenjuje kvaliteto dela. Tendence ERD je, da bi vsa popravila motorjev opravljal doma, vendar jim to zaenkrat še ne uspeva in dajejo večje motorje v popravilo zunanjim izvajalcem.

Vsa dela v delavnici so normirana. Vsi delavci v delavnici delajo v individualni normi, na remontih pa v skupinski. Norme postavljajo že deset let in jih še dopolnjujejo. Napravili so jih na osnovi lastnih izkušenj in po podatkih zunanjih firm Rade Končar in Sever. Preseganje norme je omejeno na 18 odstotkov. Preseganje norme preko 18 odstotkov se priznava po regresivni skali.

III. Preizkuševalci. Oddelk vodi obratovodja in je razdeljen na štiri grupe. Vsako grupo vodi vodja grupe.

1. Grupa za preizkušanje funkcionalnosti električnih naprav. Ta grupa vrši preizkušanje vseh električnih naprav na »hladno« in »toplo« po opravljenih remontih in vnaša izvršene in ugotovljene spremembe v dokumentacijo. Delo opravlja tudi med remontom — vrši defektacijo kablov in razne druge meritve.

2. Grupa za merjenje napetosti dotika. Grupa preizkuša zaščite vseh vrst po remontih in med obratovanjem.

3. Grupa za delavniško preizkušanje preizkuša vso opremo v delavnici preden zapusti delavnico.

4. Grupa za avtomatiko in regulacijo. To je najmlajša grupa, ki je bila formirana šele z nastankom TOZD. Ukvarja se z najbolj zahtevno regulacijo v železnici. Popolnoma pa bo prišla do izraza ob stavljanju novih objektov v obratovanje.

IV. Šibki tok. Oddelk vodi obratovodja s svojim pomočnikom in se deli na:

1. Vzdrževanje šibkotočnih naprav. Grupa vodi delovodja in vzdržuje telefone, interfone, ure, oglasne postaje in drugo.

2. Remontno grupo šibkotočnih naprav vodi delovodja in upravlja remonte na šibkotočnih napravah.

Zanimive so še nekatere druge aktivnosti s katerimi se ukvarja vzdrževanje:

Rezervne motorje naroča vsako področje obratnega vzdrževanja za sebe. Evidenco vseh motorjev v tovarni vodi preizkuševalni oddelk ERD. Likvidacijo motorjev predlaga vsako področje obratnega vzdrževanja po svoji presoji, končno odločitev pa poda posebna strokovna komisija.

Medobratno posojanje rezervnih motorjev se vrši tako, da področni oddelk obratnega vzdrževanja, ki motor potrebuje, zahteva ugotovitev razpoložljivosti takega motorja po kartoteki, soglasje o posojilu pa daje obrat — lastnik motorja.

Evidenco popravljenih motorjev vodi tehnološka priprava dela pri ERD. Preko nje gredo tudi vsa naročila za popravila. Uporabljajo mnogo domačih ščetk — proizvod TUP Dubrovnik. Za enosmerne stroje pa jih še vedno uvažajo.

Za vse sklopke skrbi področni oddelk strojnega obratnega vzdrževanja. Na motor nasajajo sklopke v elektro delavnici. Ležaje uporabljajo od proizvajalcev iz vsega sveta. To jim povzroča precej težav. Kolektorje za enosmerne stroje kupujejo pri Rade Končarju. Skupno imajo vgrajenih okrog 11.000 motorjev. Letno jih popravijo in preventivno pregledajo okrog 3000.

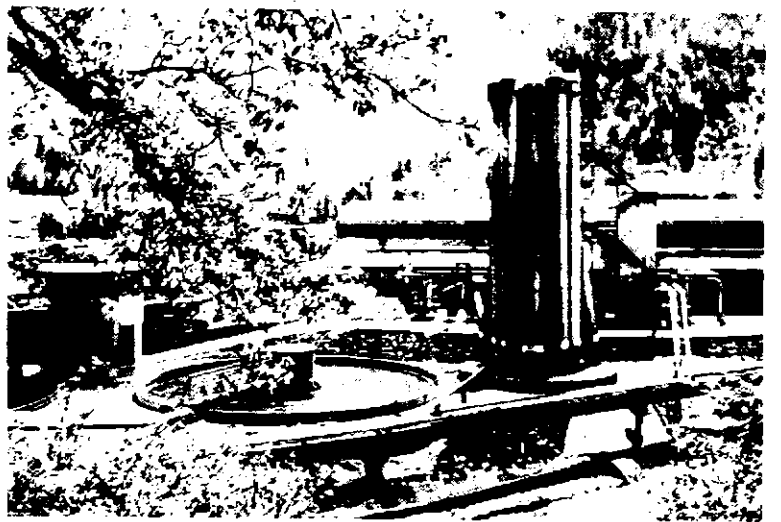
V ERD je skupno zaposlenih 320 delavcev. Z dograditvijo pričetih objektov planirajo, da se bo to število dvignilo na 700. Sedaj je delavnica razdeljena na šest delavnic. Glavni objekt delavnice je velikost okrog 15 x 120 m. Nova delavnica, ki bo zgrajena v obstoječi mehanični delavnici bo približno trikrat večja. Tehnološki projekt za novo delavnico jim je izdelal Rade Končar. Predračunska vrednost tega projekta brez zgradbe znaša tri milijarde starih dinarjev. Opremo za novo delavnico v večini že imajo. Dobili so jo iz uvoza skupno z investicijsko opremo za nove objekte.

V obstoječi delavnici imajo balansirni stroj za 300 kp, v novi pa je predviden za 1200 kp. Dinamo vage nimajo, v novi delavnici pa je predvidena. Prav tako bodo imeli v novi delavnici napravo za vakuumsko impregniranje motorjev.

Izolacijski material in izolirano bakreno žico za previjanje motorjev kupujejo na domačem, za kvalitetnejše izolacijske razrede pa na tujem tržišču. Za kvalitetnejši material,

Sodelavka iz obrata jeklotek.

Prebujanje pomladi okrog kisikarne.

ki ga rabijo iz uvoza nimajo nobenega problema. Za dobavo vsega materiala so s trgovsko mrežo sklenili pogodbo, po kateri jim le-ta dobavlja in drži na skladišču ves potrebni material.

Kadrovskih problemov skoraj ne poznajo. Imajo svojo poklicno šolo, ki je vedno polno zasedena. Poleg tega obstoja še ena poklicna šola v mestu. Ti dve šoli usposabljata toliko kvalificiranega kadra, da po končani šoli ne morejo vsega zaposliti.

Nekoliko drugače je na področju visokokvalificiranega kadra. Tega kadra jim v zadnjem času tudi primanjkuje. Z ustanovitvijo Rudarsko metalurškega kombinata se je formirala precej velika uprava, kamor so se preselili najboljši kadri. Ti in pa tisti, ki imajo tudi zunaj uprave dobra delovna mesta, ne fluktuirajo. Druge pa imajo tendenco fluktuiranja v večje centre Jugoslavije. Vrzeli, ki nastajajo na strokovnem področju tako zaradi fluktuacije, kot zaradi uvajanja nove tehnologije, poskušajo premostiti s stalnim organiziranim dopolnjevanjem strokovnega znanja. V ta namen organizirajo razne strokovne tečaje in seminarje. Najbolj zanimivo s tega področja je strokovno sodelovanje železarne z elektrotehničnimi fakultetama v Zagrebu in Sarajevu. Železarna je že nekajkrat organizirala strokovni seminar za ves visokokvalificirani kader. Na tem seminarju so predavali najuglednejši profesorji iz Zagreba in Sarajeva. Tu se sistematično seznanjajo z novostmi, ki nastajajo na področju elektrotehnike. Tudi znanje, ki je šlo v pozabo, se na kratko obnovi. Tako zagotavljajo strokovnjakom strokovno rast, tovarni pa uspešnejše reševanje strokovnih problemov.

Primerjava vseh navedenih podatkov z delom in njegovimi rezultati doma, nas pripelje do nekaterih zanimivih spoznanj.

Organizacija vzdrževanja je zasnovana zelo široko. Z njenimi oblikami in specializiranimi grupami so botli zajeti vse aktivnosti, na katere lahko naletijo pri vzdrževanju. Osnovni namen postavljanja nove organizacije vzdrževanja jim je bil popolna osamosvojitve in neodvisnost od zunanjih firm. Tega cilja sicer še niso dosegli, močno pa k njemu težijo. Pri popravilih večjih in zahtevnejših strojev so še vedno vezani na zunanje izvajalce, tako kot mi. Delo, ki ga pri nas opravlja 90 ljudi, ga pri njih 320. Obseg del pri nas in v Zenici pa je v mnogo manjšem razmerju. Iz tega lahko sklepamo na precej večjo storilnost naših delavcev kot v Zenici. Tudi pri reševanju strokovno zahtevnejših problemov so vezani na pomoč od zunaj. Ta problem je še posebno prisoten pri tako močne heterogenosti naprav, ki zahteva več visokokvalificiranih in specializiranih kadrov. Predvsem pa je zanimiva številna primerjava vzdrževalcev v obratih. Navedeni primer v jeklarni govori, da pride na enega našega električarja 2,6 v Zenici. Podobno razmerje velja za strojno vzdrže-

vanje. Ta podatek dovolj zgovorno pove, da je učinkovitost našega dela večja, kot se nam včasih pripisuje. Res je, da mi uporabljamo zunanjo pomoč v večji meri kot v Zenici, vendar v mnogo manjšem razmerju, kot je razmerje razpoložljive delovne sile pri njih in pri nas.

Planiranju vseh vrst remontov pripisujejo prav tako velik pomen kot pri nas. Priprave remontov pa večkrat niso usklajene s planom in zato remontni niso izvedeni, kot so jih planirali.

Mislím, da smo pri nas ta dva dejavnika (planiranje in priprava) uspeli bolj zblížiti kot pri njih. Mnogo pa se da na tem področju še izboljšati, tako pri njih kot pri nas.

Iz teh podatkov ni težko ugotoviti, da so razvoju vzdrževanja, vzporedno z razvojem celotne tovarne, začrtali pot kot mu pripada. Očitno se zelo dobro zavedajo, da brez dobrega vzdrževanja ne morejo doseči dobrih proizvodnih uspehov. Podoben razvoj, kot so ga predvideli za ERD, je predviden tudi za strojno remontne delavnice. Njihovi načrti o razvoju ERD in njeni opravljenosti še enkrat dokazujejo pomen, ki ga tej dejavnosti pripisuje vodstvo tovarne. Pri takih pogojih je prav gotovo zagotovljena večja učinkovitost dela.

Na področju kadrov imajo prav gotovo manj problemov kot mi. Brez dvoma k temu mnogo pripomore bogato kadrovsko zaledje, ki ga ima Zenica. Zelo dobro pa se zavedajo tudi preostalih kadrovskih problemov in jih poskušajo z zelo naprednimi metodami eliminirati. Njihov poskus povezave prakse s šolami iz katerih so strokovnjaki izšli je za enkrat edinstven v Jugoslaviji. V njem se izraža uresničevanje spoznanj o katerih smo pri nas (v Sloveniji) do sedaj že mnogo govorili pa še nič naredili. Upam, da bomo Jeseničani, oziroma slovenski železarji, ki delamo na področju elektro vzdrževanja, prvi ki bomo sledili zenškemu vzoru.

Ko primerjamo našo in zenško tehnično opremljenost vzdrževalcev — v mislih imam našo elektro delavnico — lahko ugotovim, da nas je Zenica močno prehitela. S podobno delavnico, kot jo bodo dobili v Zenici, bi pri nas lahko bistveno izboljšali kvaliteto popravil motorjev in ostale opreme. S tem bi odpadel marsikateri zastoj in negotovanje na račun slabega vzdrževanja. Pa tudi na področju stroškov bi se to odrazilo pozitivno. V preteklosti za našo delavnico ni bilo mnogo posluha. Upamo, da bo v bližnji prihodnosti, v novi samoupravni skupnosti TOZD VET, naša želja in potreba po novi in primerno opremljeni delavnici, tudi izpolnjena.

Kratka ocena in primerjava dela in razvoja bi bila lahko takale: Učinkovitost našega dela je boljša kot v Zenici. Saj pri slabši tehnični opremljenosti in mnogo manjšem številu delavcev dosegamo vsaj take rezultate dela kot v Zenici. Priznati pa je treba, da so njihovi razvojni pogledi tako glede tehnične opremljenosti kot vzgoje kadrov naprednejši kot naši.

Anton Koselj

Železarska industrija osnova naše civilizacije

Tudi letos je kadrovski sektor naše železarne poleg razpisa javnega tekmovalja o praznovanju Železarne in železarstva, razpisal natečaj pismenih izdelkov med učenci sedmih in osmih razredov osnovnih šol jeseniške in radovljiske občine z naslovom Železarska industrija — osnova naše civilizacije. Danes objavljamo nagrajene naloge, ki jih je izmed dostavljenih izbrala petčlanska žirija.

Železarna — delo — kruh, te tri besede me vedno znova spominjajo na našo tovarno, ki sem jo prvič obiskala pred petimi leti. Oče me je popeljal v novo valjarno na Koroški Beli. Priznam, kar bala sem se, ko sva stopala visoko nad ropotajočimi stroji, ki so majhni deklici vzbujali strah. Vedno znova in znova sem potem razmišljala o delu, težkem in z znojem prepojenim delom naših očetov.

Letos, ko smo spet obiskali Železarno, sem vsa zamaknjena ogledovala plavž in delavce okoli njega. Tam se mi je zdelo najlepše. In ko je iz plavža priteklo zlatordeče železo, se mi je zazdelo, kot bi teklo ponosno, zdaj zašumljalo, tedaj pa bi zakorakalo ob največjašnji himni sveta. Zareče železo je zame najlepša stvar na svetu. Zdi se mi, da igra himno civilizacije, ko teče po ozkem kanalu v velikanske kalupe. Kar čudno se sliši, kajne? Ob gledanju na to tekočo gmoto se vsakemu utrjejo svoje misli, vsem veličastne, meni pač takšne.

Vsak človek si, vsaj po navadi, išče najlepšo stvar v živi naravi. Zakaj

cem! Železarji so prevzeli vodenje tovarne v svoje roke, začeli so izvajati delavsko samoupravljanje. Spet je bilo železo tisto, ki je ljudem — delavcem nudilo tisto možnost, da so tovarno prevzeli v svoje roke.

Civilizacija — železo! To sta dve neločljivi besedi. Čeprav je danes brezštevilno plastičnih mas, železo vendarle kraljuje nad vsemi. Vedno znova in znova daje možnosti za boljše življenje. Tudi v prihodnje bo železo ostalo kot največja dobrina ljudi, ki kljub velikim naprednim idejam še vedno dopuščajo stvari, ki njim samim škodijo. Bo železo zmoglo ta napor in čeprav kot neživa stvar ponosno stopilo skozi cilj? Bo železo nadaljevalo svojo bogato tradicijo k boljšemu in še pravičnejšemu življenju? Upanje nam bo ostalo, in če bo dovolj močno, bo spet železo tisto, ki nas bo bolj civiliziralo in kultiviralo, da bomo še boljši, še pravičnejši in še bolj človeški.

Stopajmo zato v prihodnost smelo kdor je mlad, se ne boji težav. Pot v življenje, to je naše delo, le soncu dviga nas z nizav!

Alenka KATNIK,
osnovna šola Žirovnica

Danes si ne moremo predstavljati življenja brez železarske industrije. Že ko greš mimo Železarne, se ti zdi vse skrivnostno in veličastno, prevzame te misel, da bi odkril te skrivnosti in ugotovil, od kod, kako nastaja železo.

Nestrno sem čakala v čakalnici. Kar naenkrat sem zaslišala svoje ime in sem vstopila. Sedla sem na stol in tedaj sem na roki začutila kratko bolečino. Seveda, injekcija! In tedaj so mi misli ušle v Železarno. Kako nepogrešljivo je železo v zdravstvu, saj je vsaka najmanjša injekcijska igla iz železa!

Tudi vsaka najmanjša bucika in igla za šivanje je iz železa. Le kako bi bili oblečeni, če danes ne bi poznali tega tako pomembnega drobnega predmeta, kot je igla za šivanje! Odevali bi se lahko le v kožo ali kakšne druge stvari in bi živeli kot najbolj primitivna ljudstva na svetu. Če ne bi bilo železa, ne bi bilo jedilnega pribora in bi lahko imeli nože in druge stvari iz kamna ali lesa. Tudi orožju je železo nepogrešljivo. Le kako bi danes lovili, mogoče z lokom ali pa bi delali jame kot takrat, ko še niso vedeli, kaj je lov in so lovili le, da so se lahko preživljali. Danes daje ljudem zaslužek Železarna, da lahko preživljajo sebe in svoje družine.

Tudi živeli bi lahko v votlinah ali kolibah, a ker imamo železo, živimo v sodobno urejenih hišah in imamo vsemogoče gospodinjske pripomočke s katerimi si prihranimo veliko časa in delo je hitreje opravljeno. Pripomočki za delo na vrtu so tudi iz železa. Železo je res nepogrešljivo v sodobnem svetu.

Potrebujemo ga tudi pri gradnji mostov, cest, železnic, in pri izdelavi prevoznih sredstev. Le zamišljate si danes življenje brez avtomobilov, vlakov, letal! Tudi mostovi bi bili le leseni in bi viseli na vrveh.

Le kako bi delovale razne tovarne: Litostroj, TAM in še druge take pomembne tovarne, kjer je osnova železo.

Kako bi se dolgočasili, če danes ne bi bilo radijskih sprejemnikov, televizijskih sprejemnikov, gramofonov in tako dalje. Res je železarska industrija — osnova naše civilizacije.

In jaz živim v tako pomembnem železarskem kraju kot so Jesenice in sem ponosna na to, da živim v tej dolini, kjer je preteklo že veliko znoja in nič koliko žuljev je zarisalo črte na rokah delavcev, ki ustvarjajo železo.

Mateja KEJŽAR,
osnovna šola Koroška Bela

Živim na Jesenicah, ki so poznane po železarski industriji. Tudi moj oče dela v Železarni. Ko prinese domov Železarja, ga takoj prelistam in pogledam novice, ki sporočajo, če so v svetu odkrili kaka nova ležišča železove rude, srebra, nafte...

Večkrat sem že premišljevala, kaj bi se v svetu spremenilo, če bi zmanjkalo železa. Saj bi bilo

življenje nemogoče! Potrebujemo prav vse — od šivanke do najmodernejših strojev in prevoznih sredstev. Brez železa bi pomenilo biti brez motorjev, avtomobilov, letal... Bili bi brez strojev — tudi gospodinjskih — brez elektrike, brez instrumentov, celo brez oblek. Zakaj pa brez oblek? Pomislimo na šivanko in škarje! Brez tega bi bili na zelo nizki stopnji razvoja, se pravi brez civilizacije.

Železarska industrija torej pomeni osnovo za vse nadaljne industrijske panoge, s tem pa osnovo za naše sodobno življenje.

Za vsako državo je zelo pomembno, kako močno ima razvito železarsko industrijo. Čim bolj jo ima, tem večja gospodarska moč se kaže v njej.

Proizvodnja surovega železa in jekla iz leta v leto narašča. Istočasno pa narašča tudi potrošnja. Posebno veliko železa in jekla porabi oboroževalna industrija.

Železo je pomenilo revolucijo že takoj, ko so ga odkrili. Izdelovali so si lahko boljše orodje in orožje. Skozi stoletja je železo spremljalo človeka. ŽELEZARSKI IZDELKI KROJILJO USODO DANAŠNJEGA DNE.

Za zidovi jeseniške tovarne dan za dnem nastajajo žulji na rokah očetov, bratov, žena. Vsak košček železa je prepojen z njihovim znojem. Toda ti žulji in ta znoj nam kroji lepo življenje, lepšo bodočnost.

Janka NOČ,
osnovna šola Koroška Bela

Že tisočletja so pretekla odkar je človek odkril železo. Toda še vedno je to eden najbolj potrebnih in uporabljanih materialov.

Železo srečamo povsod. Ko gledam skozi okno, vidim avtomobile, ki drvijo po cesti. Iz česa so? Iz železa. Tudi take ceste ne bi bilo, če je ne bi gradili stroji, ki so tudi iz železa. In še nešteto drugih stvari je iz železa. Še celo v našem telesu je železo. Pogled mi obstane na železarni. Tu vidim tovarne vagona, ki so naloženi s starim železom. Nekoliko spredaj vidim žerjav, ki preklada to železo na kup ob progi. Lokomotiva vleče cisterne, ki so napolnjene z mazutom. Po cesti vozi tovornjak, ki prevažja žlindro. Vse se giblje in premika, nihče ne počiva. Koliko truda je potrebna, da nastane železo, ki ga mi uporabljamo. Če bi o tem razmišljali, bi občudovali delavce, ki so zaposleni v rudnikih in železarnah. Če ne bi bilo njih, ne bi bilo naše civilizacije. Zaman bi bili vsi napredki znanosti. Brez železa bi bile to samo sanje, ki se nikoli ne uresničijo. Žal pa se železo uporablja tudi v vojne namene. Če ne bi bilo železa, ne bi bilo vojne.

Vendar pa tega ni krivo železo. Tega je kriv človek. Železo je samo orodje, mogočno orodje v njegovih rokah, s katerim lahko dela dobro in slabo. Upam, da bo kmalu odbila zadnja ura tistim, ki zlorabljajo železo za to, da rušijo tisto, kar je delovni človek s trudom naredil.

Marjan BOHNEC,
osnovna šola Prežihov Voranc
Jesenice

Ko se vprašam, kaj je železo, vem le to, da je to trda kovina, ki se uporablja na vsakem koraku v naši civilizaciji. Toda ker sem hotela vedeti kaj več o tej kovini, sem prosila brata, naj mi kaj več pove, ker se učim za ključavničarja in hodi na poklicno kovinarsko šolo v Radovljico. Komaj sem ga pripravila do tega, a naposled je privolil:

»Pri zgodovini ste se gotovo učili o razvoju človeštva od najstarejših časov do danes!«

»Seveda smo se učili«, sem odgovorila.

»Pa ti bom še enkrat vse razložil«, je dejal.

»Kakor veš, je bilo človekovo orožje in orodje sprva iz kamna in kosti. Toda to orodje so lahko uporabljali le malo časa, ker se je hitro obrabilo in uničilo. Ko so naši predniki slučajno odkrili zlitino bron, je bil za človeštvo to velik napredek. Po dolgotrajnih poskusih so ugotovili, da je ta zlitina sestavljena iz dveh kovin, ki pa jih tedaj še niso poznali. Nato so začeli vsako rudo topiti. Ker je bilo železo trše od bron, so orodje in orožje izdelali iz železa, posodo pa iz kositra. Seveda je bil ta način pridobivanja železa zelo primitiven in se je ohranil le do fevdalizma.

Sicer pa, kaj bi ti pravil o sami zgodovini, saj vidim, da že kar zehaš in se vedno bolj dolgočasiš! Toda prav gotovo veš, kako se pridobiva železo!«

»Da, nekaj vem o tem. Toda to so le osnovne stvari, ki jih pozna vsak učenec višjih razredov osemletke,« sem odgovorila.

»Kakor veš, je osnovni pogoj vsake države, da si zgradi težko in lahko industrijo: ceste, železnice, mostove, prometna sredstva, stanovanja in še veliko drugih stvari.

Seveda pa to lahko zgradijo le s pomočjo jekla. Če le malo pomisliš, lahko vidiš, da sta jeklo in železo poleg hrane osnovni človeški dobrini, brez katerih bi ne bilo človeštvo na tako visoki stopnji, kot je sedaj. Tudi lunarni modul rakete Apollo s človeško posadko, ki je pristal na Mesecu, je bil iz jekla in kar je najhujše, ljudje so začeli iz te zemeljske dobrine izdelovati letala in orožje raznih vrst, kot so topovi, puške in atomske bombe, ki še danes na nekaterih območjih sejejo smrt med nečloveškim prebivalstvom. Železo in jeklo uporabljata današnji človek v dobre in slabe namene.

Reš je, da nam služita v dobre in slabe namene, toda jekla in železa, ki oksidira na zraku, ne bi smeli pustiti zavrnjenega, da ju ne bi uničil zob časa, ker lahko ta odpadni material služi za ponovno pridobivanje kvalitetnega jekla!«

»Najlepša hvala. Vem, da si si vzel veliko prostega časa, da si mi vse to povedal in razložil,« sem hvaležno vzdihnila, ko je brat končal s pripovedjo. S to razlago me je veliko naučil in tako sem spoznala novo geslo: »Jeklo je poleg hrane osnovna človeška dobrina današnjega časa.«

Znanost zelo hitro napreduje, zato si ne moremo predstavljati življenja brez te kovine. Ni pa rečeno, da ne pride čas, ko bo železo izpodrinila kakršna druga snov, morda umetna.

Joži PERTNAC,
osnovna šola F. S. Finžgar Lesce

Práčlovek je čisto slučajno odkril ogenj in njegove koristi. S tem je napravil velik korak civilizaciji nasproti. Človeštvo si je nato z raznimi izumi nenehno utiralo pot k napredku. Znanstveniki so se dolgo ukvarjali z željo, pridobiti trdnjše in obstojnejše predmete.

Stoletje nazaj, je naša dolina kazala čisto drugačno podobo kot danes. Dežela je bila takrat idilična, saj so se ljudje prevažali iz kraja v kraj s kočijami, njihova pljuča pa so lahko zajemala še čist, neokužen zrak.

Prvi zametki našega današnjega plavža so bile fužine, ki so jih gradili takratni bogataši. Rudo so kopali na Planini pod Golico in jo z vozmji prevažali do fužin. Prvi izdelki so bili preprosti, sčasoma pa so se vedno bolj izpopolnjevali. Brez njih si danes ne moremo zamisliti modernega življenja. Z železarskimi izdelki je povezan vsak naš korak. Brez železa ne bi mogli graditi modernih železnic, mostov, cest, velikih prekoceanskih ladij, avionov in drugega. Z razvojem cestnega, železniškega, vodnega in letalskega prometa, se pravi tudi železarske industrije, smo si čez noč približali svet.

Žal pa ima razvoj železarske industrije tudi slabo stran, saj je neposredno povezan z izdelavo orožja, ki vsak dan uniči življenja mnogim nedolžnim ljudem. Prav tako nam prometne nesreče iztrgajo po nepotrebnem veliko življenj iz naše sredine.

Anton Koren, bodoči električar.

Prepričana sem, da bo vsa industrija, tako tudi železarska, še naprej iskala poti nenehnega razvoja. Želim, da bi se njeni izdelki, v katere je vložena prenekateri kaplja znoja naših železarjev, uporabili le v koristne namene, za naše lepše življenje!

Alenka NOČ, osnovna šola
F. S. Finžgar Lesce

Povzpnem se na hrib, katerega vrh je ovit v meglo. Na vrhu občudujem zelenje okoli sebe. Pogled navzdol mi zastira gosta bela megla, ki se počasi in leno premakne ter odpre obroč okoli vrha. Toda groza! Mehka belina se je umaknila preteči sivini. Oblak prahu se zbira v zraku, da še sončni žarki ne morejo

doseči rdečih streh, ki edine poživljajo sive live v zakajeni dolini. Zakaj so tako sive? Od kod ta dim? Pogled mi zdrse po dolini, do vitkih dimnikov, iz katerih se kadi in saje veter raznaša po vsej dolini.

Sirena zatuli konec dela v Železarni. Trum ljudje se usuje na ulice, da ožive. Tu zgoraj pa je mirno in tiho, nič ne moti razmišljanja. Kako bi si danes mogla zamisliti življenje brez železa! Nasmehnem se ob misli, da so ga sprva uporabljali le za okraske. Danes pa je kovina zagospodarila človeku. Celotno njegovo lastno naravo je spremenila. V vojni ga je naredila hladnega in trdega, kot je sama. Spominim se obiska v Železarni in v mislih obnavljam pot od rude do jekla. Jeklo! Jeklo pa je močno in je dalo mogoče tudi človeku! Jeklu se mora ukloniti neizmerna vodna sila. Mogočne reke so zaježene z železo-betonom. Sloki mostovi se vzpenjajo z brega na breg. Velike ladje orjejo oceane. Mogočni vrtni stolpi dvigajo zaklade iz zemlje. Kamor pogledam, brez jekla si ne morem zamisliti življenja. In daje nam ga železarska industrija — osnova današnje civilizacije. Tudi tovarna v dolini, nad katero se dviga dim, ki se mi zdaj ne zdi več tako siv in preteč...

Bernarda GASPERŠIČ, osn.
šola T. Cufar Jesenice.

Večkrat sva z očetom šla v gore in tako naju je pot zanesla tudi v Krmo pod Rjavino. Ko sva tako hodila, sem z nogo zadel ob kos železa. Železo? Tukaj sredi gora takole oblikovan kos železa? Pohitel sem naprej in vprašal očeta, kaj to pomeni. Kmalu sem zvedel, da je tukaj v drugi svetovni vojni strmoglavil ameriški bombnik.

Ko sva potem nadaljevala pot, mi je zopet prišel pred oči tisti kos železa. Nasmehnil sem se ob misli na leseno letalo, ki bi ga vsaka najmanjša sapica premetavala. Ali pa lesen avto? Ob najmanjšem trčenju, bi se vse skupaj polomilo na tisoče kosov. Sicer pa bi bilo vse to nemogoče! Saj imamo železo, trdo železo. Že beseda me navdaja z močjo in zaupanjem. Zamislite si, da bi v betonske nosilce vzdicali namesto železnih, lesene palice. Z leti bi vse skupaj strohnelo in se podrlo. Toda železo bo zdržalo stoletja.

Tudi na svojih čevljih za v planine bi imel lesene nasekance namesto železnih. V koči, kjer sem kupil razglednico, mi je prijazna oskrbnica posodila tudi pisalo iz mase. Toda že po nekaj napisanih besedah sem imel v roki dva kosa. Umetna masa. Še eden naj mi reče, da bo masa izpodrinila železo! Čeprav delajo nekatere tovarne avtomobilске karoserije iz plastične mase, ne verjamem, da se bodo obdržale. Videl sem, ko sta se zaletela kovinski avto in tisti iz mase. Pločevino so kovinskemu lepo popravili, lastniku tistega iz mase pa so rekli, naj piše v tovarno kjer je avto narejen, naj mu pošljejo novega.

Ko sem napisal kartico, sva odšla naprej. Na poti sva se ustavila in pri nekem štoru malicala. Ker sem bil nepreviden, sem z nogo zadel spečnega gada, ki se je grel na soncu. Zavedel sem se šele v bolnišnici, ko mi je zdravnik z jekleno iglo dal injekcijo. Čeprav me je malo zabolelo, sem z veseljem gledal, kako mi jeklo brizga zdravje v telo.

Vsi vemo, da nam je železo nujno potrebno, da ga še dolgo ne bo izpodrinila umetna masa, kajti v življenju moramo graditi na trdnem. In ker ga moramo sproti pridobivati, tudi železarska industrija ne bo propadla, kajti železarstvo nam daje življenjsko pomembno surovino — železo.

Drago KRČELJ, osnovna
šola Koroška Bela

Železarski globus

LUKSEMBURG

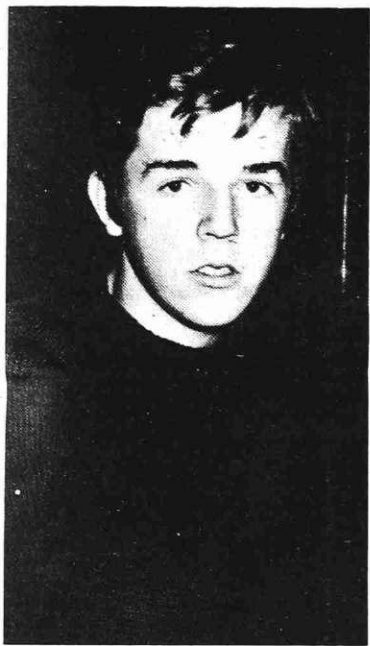
Evropska gospodarska zbornica je odobrila luksemburški vladni kredit v znesku 100 milijonov dolarjev. Ta denar bodo investirali v rudarstvo in železarsko industrijo Luksemburga. Kredit bodo vrnili v 15 letih.

VELIKA BRITANIJA

Britanska železarska družba British Steel Corp. namerava v bližnji prihodnosti investirati precej denarja, da bi povečala proizvodne zmogljivosti svojih železarn. European Investment Bank ji bo posodila 33 milijonov dolarjev za graditev nove valjarne v železarni Strip Mills Division v južnem Wellsu. V Iranu pa bo pomagala graditi novo železarno z letno proizvodno zmogljivostjo milijon ton surovega jekla.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA

V železarni Hamburg Stahlwerke bodo v bližnji prihodnosti zgradili tretjo električno peč. Tako bodo v letu 1975 proizvedli 750.000 ton surovega jekla in povečali proizvodne zmogljivosti za 200.000 ton.

Lojze Martelak, bodoči vodovodni
instalater.

pa ne bi vsaj enkrat izbrali najlepšo stvar v neživi naravi; morda v rudi, morda v železu? Železo samo je na videz sila primitivna stvar, na prvi pogled bi kdo mogoče rekel, da je celo neuporabno v svetu plastičnih mas, v atomski dobi. Ničče morda ne pomisli, kakšno vlogo je imelo železo, jo ima in kakšno bo še imelo. Ali pa morda, kaj železo sploh lahko je.

Železo je tista materialna dobrina, ki je že daleč v preteklosti civiliziralo ljudi, pripomoglo je, da so ljudje postali delovni ljudje, da so vse več in boljše proizvajali. Iz njega so izdelali prav vse: od nakita, do orodja. Orali so in sejali, prav s pomočjo železa so zaživeli boljše, lažje življenje in vse svoje cilje usmerili naprej, v še lažje in boljše življenje. Ljudje so vedno znova in znova proučevali rude, izdelovali nove in nove spojine, toda brez železa ni šlo. Železo je osvojilo svet, civiliziralo ljudi, pospeševalo kulturo in sploh napredek.

Prihajale so vojne. Železo je postalo najboljše kovina za izdelovanje orožja. Je mar vojna pogoj za civilizacijo? Železo je stopilo na stransko pot. Kot bi se zemlja začela vrteti v drugo smer! Civilizacija ljudi je zastala, kot bi zemlja za hip prekril temen oblak.

Tudi vojne so minile. Zmagali so ljudje z boljšimi ideali, tisti, ki so pot napredka, civilizacije videli v stvareh, ki ljudem le koristijo. Izdelovali so stroje, ki so ljudem spet olajšali delo. Spet je prihajal napredek, spet je postalo železo najdragocenejša stvar.

Sledile so revolucije, tudi socialistična je prišla. Tovarne in stroji so postali lastnina delavstva, ki ima res pravico do proizvodnje in do pravičnih dohodkov. Tudi na Jesenicah so dobili nove plavže, spet in spet so modernizirali tovarno. Dvajsetega avgusta 1950 se je tudi na Jesenicah izpolnilo geslo: »Tovarne delav-

Brigade s hribov

»Pa veš, da so tu drugačne razmere?« je vzklikel Jelko.

»Saj to pripovedujem,« se je bridko posmehnil Tonči.

»Mislim, glede gestapa. Pred Mariborom smo. Pošilja nam agente, vohune. Sam si bil v prvem štajerskem bataljonu. Se ne spomniš, kako previden je bil Silni? Nikomur ni zaupal!«

Tonči se je dobro spominjal. Silni je bil res nezaupljiv, previden, samo takega vzdušja, kot je bilo zdaj v brigadi, le ni ustvaril. Niso sumili vsakogar, ampak le sumljive. Zanje je imel Silni nos. Znal jih je tudi izzvati. Spomnil se je, kako je agentu dal pištolo brez nabojev. Ko je potem agent hotel ustreliti, je pa le škjločnilo. Bili so previdni, navzven, do novincev, dokler se niso izkazali. Zdaj pa sumijo tudi nekatere stare partizane.

»Si proti temu, da smo previdni?« je vprašal Jelko, ko Tonči ni hotel pritrditi njegovi razlagi.

»Povedal sem le, da mi v brigadi ni všeč. Na Koroškem mi je pa bilo! Toliko, da veš,« je naveličah odurnil Tonči. Prav nič se ni trudil, da bi prikril, kako mu je ta pogovor zopr.

Jelko je divje zamahnil s stisnjeno pestjo. Potem je pomignil Bogdanu, da bosta šla naprej pogledat položaje bataljona.

Iztok, ki je ostal pri Tončiju, je čakal, da sta se oba komandanta dovolj oddaljila: »Tonči, zelo si nespameten. Pogumen, ampak nič ne pomisliš, kaj blekneš,« mu je oponesel.

Tonči se je smehljaj. Veselje, da jo je podkupil komandant brigade in si tako ohladil bolečino, ker ne more na Koroško, ga še ni zapustilo. Zdaj je bil dober, pripravljen na vsak spravljuv pomenek. »Saj ni bilo tako hudo,« je skušal pomiriti komisarija.

»Nikar se ne slepi. V takem ostre besede, očitki niso zaželeni. Kak prenapet bedak, paničar besede narobe poveže in si v kaši.«

Tonči je videl, kako je Jelko ošteval komandirja prve čete. Ni bil zadovoljen, kako je postavil mitraljeza. Po kretnjah rok je dovolj razločno razbral, da bi moral mitraljez naprej, na sam rob grbine. Od tam bi imel boljši pregled. No, mitraljeza je tudi premaknil.

»Meni nič ne morejo,« je prepričano rekel Tonči. »Mene živ krst ne more obsoditi, saj je imam karkoli z gestapom. Puške sem zbiral prej, preden sem sploh vedel, da je gestapo na svetu. Razstrelil sem jim motor na separaciji, streljal, ko so

napadli policijsko postajo v Zagorju. Odtlej sem jih potolkel še in še. Takega bedaka, ki bi po vsem tem rekel, da bi bil lahko agent, ni!« Tončiju je slo na smeh. Nasmeh je razlagal komisariju: »Če bi agenti potolkli toliko Nemcev kot sem jih jaz, potem naj jih kar pošiljajo.«

Iztok še zmerom ni bil prepričan, da ima Tonči prav. Predvsem ni bil tako trdno prepričan, da mu nič ne morejo. »Včasih, Tonči, je že slok prst lahko razlog, da se sproži...«

»Nekaj ti bom povedal, Iztoke. To drži! Recimo, da je vse, kar sem ti naštel, se lahko upravičeno. Tole pa drži! Leto dni smo bili na Koroškem, pridobili smo veliko ljudi, tudi novincev, ni pa še bilo izdaje. Edino komisarija Milana so zvalili na pogovor. Tvegal je in ni se vrnil. Stari Korošci smo čisti kot solza,« je prepričano povedal Tonči. Napet je strmel v Iztoke, če bo še ugovarjal. Le grdil se je in pačil. Ni se domislil ničesar, da bi omajal njegove razloge, zakaj je v tem sumničenju tako brez skrbi.

Vseeno pa je bil Tonči hvaležen Iztoke, da ga je skušal posvariti. Kakor je vse nasvete nerad poslušal, je le vedel, da včasih ravna nepremišljeno in so mu vsi očitki, tudi če jih najprvo zavrača, le v korist. Ni pa se znal zahvaliti. Vsaka spodobnost se mu je zazdel kot pomehkuženost, zoprno slinjenje. Zato je hvaležen preblisk z očmi pri njem pomenil več kot pri kakem olikanem zgovornežu kup besed. Pokimal je Iztoke, da sta se o tem pogovorila in hotel obiti položaj svoje čete. Zadržala ga je komisarijeva zadrega. Najbrž je imel slabo vest, da mu težav ni znal dovolj nazorno razložiti. V takem dvomu pa ga ni želel pustiti: »Je že dobro, brez skrbi. Po nepotrebnem si ne bom delal težav.«

Iztok se je nerad poslovil. S prsti si je gladil drobno brado, zamišljen je gledal v sneg, dokler se ni napoved z globokim vzdihom odpravil za komandantom.

Gledal je za drobnim komisarijem, ki je trzal s telesom, ker so se mu stopinje udarale v sneg. Zdaj mu je bilo žal, da ni bil z njim prijaznejši. Saj mu je hotel le dobro.

Zamišljen, saj je bilo toliko stvari narobe, se je odpravil na levo krilo čete, kjer je bil vodnik Anzeja. Njega in Miheja so mu dali. To je bilo vse, kar je prinesel kot dediščino s Koroške na Pohorje. Anzeja se je zmrdnil in z glavo pokazal na gozdno ravan pred sabo: »Drekast položaj. Nikamor ne vidiš. Samo

poslušaj in čakaš. Zdaj, ko so začeli hudiči še ponoči, je še bolj zoprno.« »Ja, ja, zoprno,« je pritrdil Tonči. Jezilo ga je, da so policisti začeli z novo taktiko, ki mu ni bila po volji. Doslej so imeli ponoči mir, napadli so jih le kdaj pa kdaj. Zadnje tedne pa so se zaganjali za njimi, če so jih le izsledili. In kar je bilo najbolj zoprno, tudi ponoči. Tako se je vsem težavam pridružila še neprespanost.

»Slišal sem, precej vojaštva se zbira v dolinah...«

»Kje si to slišal?« je osorno vprašal Tonči.

Anzeja se je zmedel. Očitno mu je bilo že žal, da je povedal: »Patruje... Slišal sem... Tudi drugi...«

No, poleg vsega drugega se to. Hajka! Kako preprosto je bilo na Koroškem. Še preden so se odpravili v napad so vedeli, kam se bodo varno umaknili. Na Pohorju pa po vsem preudarjanju nisi vedel, katera smer je varnejša. In če bodo res začeli s hajko? »Kdo ti je pa povedal?« je skušal izzvati Anzeja.

Vodnik je v zadregi stresal z rameni. Rahlo pegasti obraz, nadahnen z rdečico, je postal zamolklo rdeč. Ni ga hotel več trpinčiti, le posvariti: »Ne govori takih neumnosti, nikomur! Kar nisi videl, ne veš! Pa tudi če si sam slabo videl, je bolje da ne gobaš. To zbija moralo!«

Pustil je vodnika naj premišlja, sam pa je stopal za položaji in se zaustavljal pri bori. Edina partizanka v četi, bolničarka Sonja, se mu je hvaležno smehljala. Od devetih partizank, kolikor jih je, moral sprejeti na Koroškem v četo, se je osmih že znebil. Preostala je še ta, najboljša med njimi. To je že opazil, da je hrabrejša od polovice borcev. Ni se upiral, ko so mu jo ponovno dodelili. Je pa bila edina, ki jo je sprejel; vse druge bi odklonil.

»Komandirja ne zebe,« je vprašala Sonja in se nasmehnila. Due vrsti belih zob sta se poudarjali zdravje, ki je dihala iz dekleta.

»Saj ni burje,« je odvrnil.

»Meni, ki sem navajena mraza, se zdi kar toplo.«

Tonči se je ozrl v nebo. Za svetlimi oblaki je bilo čuti sonce. Še malo in prodrlo bo svetlo kopreno. Gledal je še v nebo, ko je zaslišal dvojni pok dumduške. Leni je zaobrnil glavo po položaju. Nič kaj spodbudna slika. Borci so bili naježeni, upognjenih hrbtov, kot bi samo čakali, kdaj bodo zbežali. Bolj kot proti Nemcem, ki so jih po prvem značilnem strelu začutili, so gledali, kdo se bo prvi dvignil in jo bodo lahko pobrali za njim.

Vipernik premolkne, kakor da se je šele sedaj spomnil, da bi mogel biti Žef tudi kot špicelj med njimi.

»Ne, ne! Nisi špicelj,« zavrne dvom in se spomni, kaj mu je o Žefu pripovedoval Grebenc.

»Ne, nisem! Le kako moreš misliti,« pravi Žef odločno.

»Saj ne mislim, čeprav sem mislil. Najbrž je sumničenje moja napaka, grda napaka, čeprav je včasih previdnost potrebna. Moral pa bi biti tak, kakor je bil tisti kovinar — ime njegovo poznam, a mora ostati skrivnost — tisti kovinar, mislim, ki je pripeljal Vulča med nas, pripeljal človeka, ki je bil boljši od nas, močnejši od nas in ki naj nam bo vsem za vzgled. Poznajo ga in ne bodo ga pozabili delavski telovadci v Ljubljani, v Zasavju, na Jesenicah, v Mariboru, v Celju, povsod, kjer jih je vabil za mariborski delavski telovadni zlet pred dobrimi petimi leti. Vidite, to je bil čas, ko se je začela šopiriti Orjuna pa druge podobne fašistovske organizacije, od prve do zadnje v službi kapitala in naperjene proti delavstvu. Vidite, in takrat je bil prav Vulč tisti, ki je dal pobudo za organiziranje tajnih proletarskih akcijskih čet — za samoobrambo, kajpak, za samoobrambo pred motilci in razbijalci delavskih shodov in zborovanj, pa tudi za čas, ki nam je vsak dan bliže... Te čete so pognaile srh pod kožo orjuncev, pa se je zdaj, ko Vulča ni več, vse nekam razmajalo. Naši starejši sodrugi teh čet ne jemljejo več preveč resno, pa bi bile še vedno potrebne, čeprav so Orjuni porezali letos perutnice. Ali niso tudi drugi nasprotniki zavednega delavstva prav taki kakor Orjunci? Ali ni naša sinočnja demonstracija pokazala, da so za take demonstracije take čete jedro in da bo treba organizirati še več takih letetič čet za trošenje letakov, za akcije, ki naj dajo razrednemu sovražniku vedeti, da smo neuničljivi in da ni več daleč čas obračuna, ne samo takega, kakršen je bil pred štirimi leti z Orjuno, da se ni več upala drezati v delavskih krajih, marveč čas zadnjega obračuna... Če se boš držal kakor včeraj, boš tudi ti, Stivec, sodeloval pri tem obračunu. To bo naš poslednji, zadnji težki boj...«

»Bom, Vipernik! Prav gotovo bom!« zagotavlja Žef.

»Upajmo! To bo moral dokazati vsak sam!«

Žef ne ve, da sta Vipernik in Pleš že sklenila, da ga bosta predlagala za sprejem med mlade komuniste, med skojceve. Toda o tem še nihče ne govori, pač pa se pogovarjajo zopet samo o Franju Vulču, ki so ga zavedni delavci poznali tudi po imenu Vlado in Stanko, po tajnih imenih, kakršna so v tajnih in s strani oblasti prepovedanih organizacijah v navadi.

»Zašitega v vrečo so vrgli v Donavo?« Žefa spreletava srh še potem, ko o tem razmišlja na poti proti vili gospoda Aleša.

102

Miha Klinar

TIGROVEC ŽEF

In letos februarja so sodili tudi skupini komunistov v Beogradu. Neki obtoženi komunist je govoril na razpravi o Vulču:

Kot zgled naj nam služi primer tovariša Stanka. Policija ga je aretirala in mučila, da bi ga prisilila k izdaji drugih tovarišev. Razen njega so zaprli še sto petdeset starih komunistov. Silili so ga, naj podpiše izjavo proti njim. Toda kljub nečloveškemu trpinčenju in mukam tovariš Stanko ni klonil. Pretepenega, z zlomljenimi rokami in nogami ter s polomljenimi rebri sem ga videl v celici št. 2. Skozi kri na ustih mi je zašepetal: Nikogar nisem izdal. Silili so me, da podpišem izjavo proti vam, pa nisem mogel in ne bom! Raje umrem polomljen in v mukah, kakor da bi izdal svoje sobojevnike...

Tudi te besede so se vrezale v Žefov spomin.

»Kakšen človek? Bi bil tudi jaz na njegovem mestu tak?« se vprašuje in si želi, da bi v podobnem primeru tudi sam zmogel, da bi ostal neuklonljiv.

In ko o tem razmišlja, mu prihaja pred oči tudi podoba tistega uklenjenega tovariša, ki ga je srečal na policijskem komisariatu na Jesenicah in ki se prav tako ni uklonil in hotel povedati, komu bi moral izročiti prepovedane lepake.

»Tudi ta je vzdržal! Kakšni ljudje!«

Tako Žef odhaja počasi proti vili. Nikamor se mu ne mudi. Gospod Aleš je v bolnišnici; pljučnico ima.

Ne, ne bo ga pomiloval brezsrčnega bogatina in orjuna, si pravi in začne požvižgavati tisto pesem, ki se jo je naučil že včeraj:

Po Ljubljani smo hodili
in orjunce spat podili.
Dol z njimi! Dol z njimi!
Nočemo jih več!
Saj Ljubljana je proletarska,
brez proletarcev Ljubljane ni.

Potem pa se mu misli prevesijo v jutrišnji dan, ko bo prejel svoj prvi denar v tovarni.

Tudi ta misel mu prižiga svetlobo v duši. Ne zmeni se za Matijevo vzdihovanje in molitve, ki jih stari hlapec z nadsušnim glasom spuša v črne jagode svojega rožnega venca za gospodovo ozdravitev, ne za Matijevo skrb, kaj bo potem, če gospod umre, ne za njegovo pripoved, da je gospa že ves dan pri gospodu in da je jokala, ko je zvedela, kako zelo je gospod bolan in da je le od božje volje odvisno, ali bo gospod ostal živ ali ne.

»Tožila je, naj ga bog obvaruje pred smrtjo,« vzdihne Matija, zraven pa pristavi: »Vzdihovala je, res, in k solzam se je silila, hudo pa ji ni bilo cirkusarki.«

Tudi te besede, ki bi jim Žef drugače prav gotovo prisluhnil, mu zdre mimo ušes, zakaj Žef misli na jutri, misli na svojo prvo vajeniško plačo.

In z mislijo na to plačo se že navsezgodaj tudi prebudi, vstane, zakuri hišo, da gospa ne bo prezebala, ko se bo vrnila od gospoda iz bolnišnice, kjer je po Matijevo reva prebedela vso noč in kjer še vedno bedi.

13

Dežela bogov, filozofov, poetov mornarjev in še kaj...

Tomaž Iskra

Zanimivo je, da so slabotnejše otroke odvzeli materam in jih usmrtili. Vojaška vzgoja se je začela, ko je otrok komaj shodil! Po vsem tem je razumljivo, da je bila država Sparta močna vojaška sila, ki so se je bali vsi sosede. Armada je poznala tudi vohunsko službo, saj je bil sleherni vojak nadzorovan in pri priči aretiran in kasneje usmrčen, če je poskušal izdati ali kako drugače škodovati svojemu ljudstvu.

Spartanci niso imeli nobenega smisla za kulturno življenje, zato se stara antična Sparta sploh ni ohranila. Mesto je bilo zgrajeno pretežno iz lesa (zidovje in utrdbe jim niso bile potrebne, saj so bili zidovi prsa njihovih vojakov). Staro mesto je bilo postavljeno nekaj kilometrov od današnjega, ki je povsem modernizirano z lepo urejenim asfaltiranim voziščem. V letih 371 in 362 pr. n. št. je Sparta, kot vojaška sila razpadla. Uprli so se Spartanci sami, ker jim je bilo dovolj militarističnega življenja. Kasneje so skozi obdobja padali pod različne vladavine: Rimljanov, Frankov, Benečanov in slednjč pod Turke, vse do leta 1715. Podobno se je godilo ostalim grškim državam po Peloponezu in kontinentu.

Srednjeveška Mistra je še do kaj dobro ohranjena.

Streljaj od Sparte proti zahodu, naletiš na pobočje gorovja Tajgetos, pod katerim se mogočno razprostira Mistra, srednjeveška utrdba, ki je spadala v 12. stol. najprej pod frankovski, potem pa pod bizantinski imperij. V času, ko poletje začne stegovati svoje ude, te spremljajo po tej kratki, vendar prijetni poti, nasadi pomaranč in limon. Veriga razvalin in polarkad se slikovito razprostira prav do vrha pobočja, kjer stojijo ostanki gradu, zgrajenega v 12. stol. pod bizantinsko upravo. Ta grad je

prehajal iz rok v roke različnim osvajalcem, začuda pa nikoli ni padel v roke Turkom, ki so večkrat oblegali samo mesto in ga nekajkrat tudi do tal požgali. Bitka pri Pelagioniji 1259. leta med Franki in Bizantinci, je odločila zmago v korist Bizanca, vendar je bila pravzaprav to že pokrajina, ki je ločevala dva imperija, tako, da je Mistra kot mesto, vse do 13. in 14. stol. odigravala bolj strateško in vojaško vlogo. Kasneje, ko so tako bizantinski kot frankovski imperij začeli ogrožati turški vpadi, je postala Mistra važen politični in kulturni center. Seveda je zaradi svojega posebnega strateškega položaja obdržala tudi vojaški značaj in pri tem tako podaljševala vojaško tradicijo bližnje Sparte.

V 14. stol. so se v Mistri pojavile prenekatere šole, najprej pod cesarskim vplivom, sčasoma pa so prehajale v samostojne, različno usmerjene šole, ki so bile osnova današnjim znanstvenim vedam. Razvila se je rokodelska umetnost (vaze, lončene posode, krožniki, razni okraski itd.) cerkve (manastire) so gradili v veličastnem gotičnem slogu (z ozkimi okni in slikovitimi freskami). Nekaj teh cerkev je še danes zelo dobro ohranjenih s tipično opremo tedanjega časa. Mislim, da ni potrebno posebej poudarjati, da se bizantinska kultura ni razširila samo po Peloponezu, marveč tudi doli (pri nas v Srbiji, drugje v Bolgariji in Rusiji).

Ko hodiš med ruševinami razprostrane Mistre, se nehoti zavedaš, da je bilo pravzaprav to izredno veliko, mogočno in pomembno mesto v srednjem veku, kajti ulic in uličic kar noče biti konca. Do mogočnega gradu na vrhu hriba pa sem nam spričo vročine (30 stopinj Celzija v senci) ni ljubilo povzpeti. Sprehajali, ali bolje povedano, lezli smo le po spodnjem delu mesta in, prva pomembnejša stavba, na katero naletiš, je prav gotovo Metropolska katedrala, ki ima majhen vhod iz ozke-

ga cestišča. Katedrala je bila posvečena velikemu svečeniku Demetriusu. V Mistri je še ohranjenih dosti drugih cerkev, vendar je med ostalimi (Evangelistria, Teodori, Aphen-tiko), še najbolj omembe vredna Pantanassa, ta zaključuje naselje Mistre in je tudi zgrajena v obdobju bazilike.

Impresionira nas njena notranost, kajti tu se srečujemo s čudnim sodelovanjem čiste umetnosti in religije, ki si posrečeno podajata roko. Na stenah te cerkve namreč naletimo na platna odličnih italijanskih renesančnih slikarjev.

V bližini tega manastira je majhno gostišče, kjer strežijo nekakšne nune, obiskovalcem tradicionalno žlico marmelade in čašo vode.

Janko Korošec — Vabilo v naravo (akvarel)

Statut občine sprejet

Dosežki revolucionarne aktivnosti pred vojno, delež naprednih sil v boju za osnovne pravice človeka v revoluciji, prispevek pri izgradnji porušene domovine, graditev samoupravne socialistične usmeritve, hotenje, da v občini zagotovimo nadaljnji razvoj in napredek na vseh področjih, cilj, da dosežemo politično in akcijsko enotnost vseh naprednih sil, so temelji, na katerih je zgrajeno zaupanje nadaljnega razvoja samoupravnega socializma in predstavljajo osnovo odločitve občinske skupščine, da je na podlagi 185. člena ustave SR Slovenije sprejela statut občine Jesenice, kot skupni dogovor delovnih ljudi in občanov.

Potem, ko je predsednik statutarne komisije Teodor Kreutzer nakazal bistvene pripombe iz javne razprave, od katerih so večino tudi sprejeli in vnesli v besedilo, so odborniki soglasno potrdili nov statut občine. In kot je bilo rečeno na seji, je statut temeljni akt dela in življenja v občini, za katerega moramo biti zainteresirani in ga je zato treba stalno spremljati in dopolnjevati.

V nadaljevanju seje so odborniki poslušali poročilo o letošnjih splošnih volitvah, ki so tako glede na potek kakor tudi izide, izredno uspele. Sicer pa so na seji opravili tudi dve zadevi s področja urbanizma. Potrdili so zazidalni načrt pokopališča na Blejski Dobravi, ki v celoti obravnava področje z vsemi pripadajočimi objekti za potrebe naslednjih 25 do 30 let. Na pokopališču z novimi površinami, ki obsegajo 3,5 ha, bi bilo mogoče urediti nad 5.000 grobov raznih tipov: vrstnih, družinskih in žarnih. Načrt predvideva na sedanjem parkirnem prostoru tudi šest mrljskih vežic s pokritim prostorom za poslovni obred. Končno predvideva načrt tudi pokopališko zgradbo, nadalje prostor za vrtnarstvo in kamnoseštvo ter parkirni prostor za približno 180 osebnih avtomobilov in osem avtobusov. Odborniki niso imeli pripomb, pojasnjeno pa je bilo mnenje domačinov Blejske Dobrave, češ, da bodo s tem izgubili dobro kmetijsko zemljišče. Ker se pokopališče že širi v smer, kamor predvideva tudi načrt, je taka pripomba žal prepozna in je zato ni mogoče več upoštevati.

Na seji so soglašali tudi s spremembo priključka na bodočo hitro cesto, za katero je trasa predvidena pod Mežakljo. Priključek na Plavžu so le toliko premaknili proti Hrušici, da bi pustili kar največ prostora za razširitev industrijske cone na Plavškem travniku, kjer ima predvsem podjetje Univerzal še velike načrte. Prednost je tudi v tem, da bo mogoče s priključka direktno uvoz v industrijsko cono na Plavžu.

Odborniki so se brez pripomb strinjali z ustanovitvijo sklada za dopolnilno izobraževanje delavcev pri zasebnih delodajalcih. Sklad naj bi ustanovili pri skupščini občine Kranj za potrebe vseh gorenjskih občin.

Potrdili so tudi zaključni račun davkov občanov občine Jesenice za leto 1973 ter spremembo odloka, da stanovanja, zgrajena s pomočjo sredstev solidarnostnega stanovanjskega sklada, razdeljuje posebna komisija pri samoupravni stanovanjski skupnosti in ne pri skupščini občine. Ob zaključku so opravili še nekaj razrešitev in imenovanj. Za sodnika občinskega sodišča na Jesenicah so imenovali Tanjo Medvedšek, za ravnateljico šole za zdravstvene delavce na Jesenicah ponovno Miro Jazbinšek, za delegata občine v skupščino kmetijske zemljiške skupnosti Vinka Tomana, za načelnika uprave javne varnosti v Kranju Alojza Valhara ter za ravnatelja osnovne šole v Mojstrani Friderika Lapajna.

Ker je bila to zadnja seja Skupščine občine tega mandata, so se odbornikom zahvalili s knjigo Jeklo in ljudje, predsedniku skupščine Francetu Žvanu pa z umetniško sliko domačega umetnika Jaka Torkarja. Vsem skupaj se je v imenu družbenopolitičnih organizacij zahvalila predsednica občinske konference SZDL Mara Talar z naslednjimi besedami:

Pravkar je bil sprejet izredno pomemben dokument — novi statut občine Jesenice, kar pomeni mejnik v nadaljnjem razvoju samoupravnih socialističnih odnosov. Sedanje obdobje pa je značilno po intenzivnih revolucionarnih akcijah za nove odnose v samoupravni družbi. Novi ustavi zagotavlja, da se delovni ljudje neposredno vključujejo v reševanje in odločanje o vseh družbenih zadevah. Torej gre za poglobitev samoupravnih odnosov, v katerih bo delavec odločal o pogojih, sredstvih in rezultatih svojega dela. Pri tem moramo ugotoviti veliki prispevek našega dosedanjega dela k temu, da sedaj z jasnimi cilji in na določeni materialni osnovi stopamo v novo, višjo fazo razvoja samoupravnih družbenih odnosov. Izredna aktivnost občinske skupščine v dosedanjem sestavu, vseh njenih odbornikov, članov svetov, skupno z vsemi drugimi političnimi dejavniki in naprednimi silami, ob razpravah o ustavi, statutu in drugih dokumentih, podpora ustavnim rešitvam, razmišljanja in predlogi o konkretni zbiranju posameznih aktov, zagotavlja-

jo bodoči občinski skupščini in vsem drugim že izoblikovanim samoupravnim strukturam in tudi tistim, ki se še morajo izoblikovati, solidno osnovo, na kateri bodo jeseniški delovni ljudje, tako kot vedno v preteklosti, razvijali nove samoupravne družbene odnose in gradili višjo stopnjo razvoja naše družbe. Nedvomno pa je tudi za bodoči razvoj samoupravnega socializma na novih načelih neposredne samouprave, velikega pomena stopnja razvoja materialne osnove, ki je tudi rezultat našega dosedanjega dela. Da navedem nekaj izredno pomembnih dosežkov, kot na primer:

Deset priznanj OF

V četrtek, 25. aprila, je bila v delavskem domu na Javorniku osrednja proslava ob obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda in delavskega praznika 1. maja. V kulturnem programu sta sodelovala pihalni orkester Jeseniških železarjev in mladinski pevski zbor Blaž Arnič. Na proslavi je predsednica občinske konference SZDL Mara Talar, podelila tudi letošnja PRIZNANJA OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA posameznikom in družbenopolitičnim in drugim organizacijam za posebne družbene, politične in organizacijske dosežke pri krepitvi socialističnih samoupravnih odnosov. Priznanja so prejeli — kolektivna: Jeseniško-bohinjski odred, občinski odbor Rdečega križa Jesenice, pihalni orkester Jeseniških železarjev, individualna pa: Jelena Blažič, Franc Bratuš, Franc Jerala, Janko Kavalar, Alojz Rekar, Marija Sitar in Ivan Tušar.

JESENIŠKO BOHINJSKI ODRED ob 30-letnici ustanovitve odreda in za njegove zasluge pri obujanju in ohranjanju revolucionarnih partizanskih tradicij na območju jeseniške in radovljjske občine.

OBČINSKI ODBOR RDEČEGA KRIŽA JESENICE za izredno aktivnost na področju socialno zdravstvene vzgoje in usposabljanja za prvo pomoč ter uspešne organizacije prostovoljnega krvočrpalstva v občini.

PIHALNI ORKESTER JESENIŠKIH ŽELEZARJEV ob 100-letnici ustanovitve in za uspešno kulturno prosvetno dejavnost v občini, kakor tudi na širšem območju in izven meja.

JELENA BLAŽIČ iz krajevnih skupnosti Plavž za aktivno povojno družbenopolitično delo v različnih družbenopolitičnih organizacijah v občini in krajevni skupnosti Javornik in Plavž.

FRANC BRATUŠ iz krajevnih skupnosti Kranjska gora, za aktivno in požrtvovalno delo v organizaciji ZB NOV in SZDL na območju občine in krajevnih skupnosti.

FRANC JERALA iz krajevnih skupnosti Podmežakljo, za prizadevnost in politično aktivnost v SZDL, ZKS in samoupravnih organih.

JANKO KAVALAR iz krajevnih skupnosti Hrušica, za uspešno delo na področju amaterske kulturne dejavnosti in v političnih organizacijah ter krajevni skupnosti Hrušica.

ALOJZ REKAR iz krajevnih skupnosti Dovje—Mojstrana, za aktivno delo v OF med vojno in za nesebično požrtvovalno delo v različnih društvih in organizacijah po vojni ter za razvoj krajevnih samouprav.

MARIJA SITAR iz krajevnih skupnosti Žirovnica, za prizadevno delo v pionirski organizaciji, za izvenšolsko aktivnost in razvijanje knjižničarstva ter širjenje naročnikov knjig Prešernove družbe.

IVAN TUŠAR iz krajevnih skupnosti Javornik—Koroška Bela, za vsestransko družbenopolitično in kulturno delovanje v povojnem obdobju v občini, krajevni skupnosti in Železnici.

Izvršni odbor OK SZDL o kandidatih za vodilne funkcije

V četrtek, 18. aprila, je bila razširjena seja izvršnega odbora občinske konference SZDL Jesenice, na kateri so razpravljali o kadrovskih zadevah. Najprej so govorili o predlogu možnih kandidatov za zvezni zbor republik in pokrajin. Soglašali so s predlogom, da za to kandidirajo: Marko Bulc, Dušan Čehovin, Zdenko Jurančič, Danica Jurkovič, Janez Kučan, Stojan Makovec, Viljem Merhar, Zoran Polič, Boris Šnuderl, Zvonimir Volfand in Zoran Žagar.

Za vodilne funkcije v skupščini SRS so potrdili predlog, da za predsednika skupščine kandidira Marjan Breclj, za podpredsednika Vladimir Logar in Beno Zupančič. Za predsednika izvršnega sveta Andrej Marinc, za predsednika družbeno političnega zbora Stanko Markič, za zbor združenega dela Štefan Nemec in za zbor občin Mara Zlebnik.

Za tem so govorili o predlogu koordinacijskega odbora za vodilne funkcije v skupščini občine Jesenice. Soglašali so, da za predsednika skupščine občine Jesenice kandidira Slavko Osredkar, za podpredsednika Janko Burnik, za sekretarja Jože Resman, za predsednika družbenopolitičnega zbora Tomaž Ertl, za podpredsednika Slavko Markelj, za predsednika krajevnih skupnosti Franc Žerjav, za podpredsednika krajevnih skupnosti Jelka Vidali,

— visoka stopnja zaposlitve, posebno ženske delovne sile,

— izreden razmah v turizmu v Gornjesavski dolini, ki danes predstavlja solidno osnovo za razvoj sobnega centra zimskega turizma,

— razvoj kovinske predelovalne industrije in drugih gospodarskih dejavnosti, so nedvomno jamstvo za še hitrejši razvoj naše industrijske dejavnosti.

— uspehi na družbenem, stanovanjskem in komunalnem področju, so prav tako rezultati vaših prizadevanj skupno z vsemi delovnimi ljudmi občine.

Lahko bi še naštevali dosežene rezultate in uspehe, mislim pa, da že naštetih potrjujejo trditev, da imamo solidno, razvito materialno osnovo, na kateri se bodo lahko s še večjimi uspehi razvijali novi družbeni in samoupravni odnosi, nov boljši in lepši jutri za jeseniškega delovnega človeka. Ravno zaradi tega vam tovarišice in tovariši odborniki in tovariši predsednik, ob tej priložnosti, ko zaključujete svoje mandatno obdobje, izrekam iskrene čestitke, priznanje in zahvalo za vaše uspešno delo v imenu družbenopolitičnih organizacij občine.

Novice iz radovljjske občine

V sredo 24. 4. je bila 66. ali zadnja seja obeh zborov občinske skupščine starega mandata. Odborniki so sprejeli nov statut občine ter predlog medobčinskega statuta gorenjskih občin. Po krajši razpravi so nato sprejeli še odlok o stanarinah, odlok o spremembi odloka o posebnem občinskem prometnem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve ter odlok o davku na promet nepremičnin v občini Radovljica. Imenovali so tudi komisijo za pregled zaključnega davčnega računa občine Radovljica za 1973. leto.

Občinski komite ZK je na torkovi seji razpravljal in ocenil potek in izvedbo volitev za delegacije vseh zborov bodoče občinske skupščine. Komite je pozitivno ocenil rezultate volitev in izrekel priznanje vsem aktivistom in organizatorjem, ki so vodili priprave na volitve. Osrednja točka dnevnega reda je bila posvečena izvajanju in uresničevanju sklepov 7. kongresa ZKS, ki jih bodo uskladili z akcijskim programom občinske konference ZK. Obravnavali so tudi potek priprav integracije v podjetjih kovinske predelovalne industrije v občini. Na osnovi sklepa občinske konference ZK so obravnavali tudi dejavnost mladinske organizacije in sklenili, da bo prva seja konference posvečena problematiki in dejavnosti mladine.

Žirija za podeljevanje občinskih priznanj OF pri občinski konferenci SZDL je na seji v sredo 24. 4. sklenila predlagati, da se letos za dan OF podeli pet priznanj najzaslužnejšim občanom-aktivistom, ki so jih predlagale KO SZDL. Razen tega je komisija sklenila, da občinsko priznanje podelijo tudi jeseniško-bohinjskemu odredu na letošnjem VI. zboru aktivistov na Poljanah nad Jesenicami. Svečana podelitev občinskih priznanj bo v soboto 27. 4. na Bledu.

Glede na to, da se izteka mandat sedanji občinski skupščini, ki je imela med poglavitnimi nalogami v svojem programu tudi izgradnjo novih šol, je pred dnevi razposlala v javno obravnavo 12.000 izvodov tiskanega poročila o poteku gradnje šol, dopolnjeno s tehničnim in finančnim poročilom. Namen te akcije je, kot je rečeno v uvodnem besedilu poročila, da se občani vnaprej pripravijo za ponoven razpis referendumov za podaljšanje samoprispevka s katerim bi dokončali izgradnjo vseh šol in pripadajočih objektov, hkrati pa bi začeli reševati tudi postranske probleme otroškega varstva z izgradnjo novih vrtcev.

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je na svoji 2. seji 22. 4. obravnavalo in ocenilo potek in izide volitev ter se dogovorilo o kadrovskih pripravah za prvo sejo občinske skupščine, ki bo 29. aprila. Potrdili so predloge za vodilne funkcije v občinski skupščini ter kandidate za delegacijo združenega dela v skupščini SRS. Razen tega so pripravili program priprav za ustanovitev samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet ter program letošnjega prvomajskega srečanja delavcev na proslavi pri Šobcu.

Medobčinski odbor sindikata delavcev prometa in zvez za Gorenjsko, ki ima sedež v Radovljici, je na seji 23. 4. razpravljal o samoupravnih interesnih skupnostih v prometu in o organiziranosti tega odbora. Na seji so izrekli ostro kritiko nekaterim članom odbora, ki se ne odzivajo vabilu na sestanke.

Na praznik OF, je bilo v Kropi veliko športno tekmovanje mladih v orientacijskem pohodu od spomenika do spomenika NOB, ki ga prireja občinska konferenca ZM. Razen ekip mladinskih aktivov iz KS in delovnih organizacij, so sodelovali tudi vojaki iz Bohinjske Bele, ki so po tekmovanju v Kropi pripravili razstavo orožja. Lani je bil takšen pohod v Begunjah.

Do prvega zasedanja delegatov vseh treh zborov občinske skupščine, ki bo v ponedeljek 29. aprila dopoldne, se bodo sestale vse delegacije KS, TOZD in OZD, da bodo potrdile predloge kandidatov za vodstva občinske skupščine — predsednika skupščine, izvršnega sveta, predsednike vseh treh zborov ter člane delegacije za zbor občin SRS, zbor združenega dela SRS in za zbor združenega dela skupščine SFRJ.

Izvršni odbor občinske konference SZDL in kadrovska koordinacijska komisija sta potrdila predlog kadrovske zasedbe vodstev novoustanovljene zemljiške samoupravne skupnosti. Za predsednika je predviden Franc Jere, za namestnika Tonejc Bernard, za tajnico Andreja Rihtar. Za predsednika devetčlanskega izvršnega odbora skupnosti je predviden inž. Anton Černe, direktor KŽK Kranj obrat Radovljica.

Komunalna komisija pri svetu KS Radovljica je te dni razposlala vsem gospodinjstvom na območju KS tiskani letak s pozivom za sodelovanje ob mesecu čistoče, ki ga že tretje leto organizira ta komisija od 20. aprila do 20. maja, pred pričetkom turistične sezone. V letaku so navodila za ureditev hiš in okolja, vzdrževanje čistoče in reda, za izobešanje zastav ter za varstvo nasadov in parkov. Najprizadevnejšim občanom in podjetjem bo KS podelila pohvale in priznanja.

Prejšnji teden sta Unija za papir in društvo za boj proti raku SRS organizirala tridnevno zbiranje starega papirja v vseh večjih krajih občine. Občani so na pisмени poziv Unije resno vzeli to humano akcijo in pripravili velike količine papirja in ga odložili pred vhodi svojih domov. Po nepopolnih podatkih je bilo samo na Bledu zbranih 8 ton papirja, še več pa v Radovljici. Toda zbiralci z vozili niso pobrali niti polovice pripravljenega papirja. Domala vse stranske ulice so obšli, tako, da so ogromni kupi papirja ostali na mestu. Občani se upravičeno hudujejo in pričakujejo v bodoče bolj organizirano in učinkovito zbiranje papirja.

TOZD — proizvodnja, tovarne Elan Begunje, je pred krakim sprejela program za 1974. leto z osnovnim ciljem, da doseže proizvodnjo v skladu s sprejetimi izhodiščni resolucije SRS o gospodarskem razvoju za leto 1974. Plan predvideva 35 % porast proizvodnje v odnosu na 1973. leto pri 9 % povečanju števila zaposlenih in pri najmanj 7 % povečani produktivnosti dela.

Na zboru komunistov vseh organizacij ZK v Bohinju 16. 4. v Pionirskem domu v Boh. Bistrici, kjer je govoril o poteku in sklepih 7. kongresa ZKS sekretar komiteja Jože Bohinc, so ustanovili svet ZK za Bohinj. V skladu z novim statutom bo svet koordiniral delo vseh organizacij ZK v Bohinju. Vsaka organizacija je imenovala po dva svoja delegata. Za sekretarja sveta so izvolili Ivana Žvaba iz Boh. Bistrice.

Na nedavnem občnem zboru šahovskega društva Lesce so zelo visoko ocenili uspehe svojih članov. Lani so se leški šahisti uvrstili celo v finale šahovskega tekmovanja SRS za pokal maršala Tita. V I. slovenski šahovski ligi so zasedli 5. mesto, na sindikalnem prvenstvu Slovenije pa so bili med 42 ekipami na odličnem 6. mestu. Na velikem mednarodnem tekmovanju v Dressenu v ZRN, kjer so nastopile še ekipe ZRN, Francije, Belgije, Nizozemske in Avstrije, so bili šahisti Lesce zmagovalci.

Politika Zveze komunistov postaja program dela širokega kroga delovnih ljudi

Komite občinske konference ZKS je na 8. seji v torek, 23. aprila, ugodno ocenil potek in rezultate volitev ter zahteval osnovne smernice akcijskih programov organov in organizacij ZK, sprejel še nekaj kadrovskih sprememb v komisijah konference in poslušal informacijo o sestavi izvršnega sveta skupščine občine Jesenice.

Sekretar konference Ludvik Kejžar je uvodoma poudaril, da smo na splošno s potekom in rezultati volitev zelo zadovoljni. Ti rezultati so sad aktivnega dela in enotnega nastopanja subjektivnih sil v daljšem obdobju, ki se začneja z 21. sejo predsedstva ZKJ, pismom predsednika ZKJ in izvršnega biroja predsedstva ZKJ ter 29. sejo centralnega komiteja ZKS. Nadalje so člani komiteja ugotovili, da nam poglobljena analiza pokaže tudi rezultate pomanjkljivosti v delu Zveze komunistov v naši občini, člani in organizacije Zveze komunistov niso bili povsod enako učinkoviti. Analiza namreč pokaže, da v nekaterih delegacijah za zbor združenega dela ni nobenega člana Zveze komunistov. V delegacijah za zbor krajevnih skupnosti sicer sodelujejo člani ZK, vendar to število niha glede na aktivnost organizacij ZK v predvolilnih postopkih.

Te in še nekatere druge pomanjkljivosti pa ne zmanjšujejo vrednosti osnovne ocene, da so volitve izredno uspele. Ugotovljeno je bilo tudi, da je v pripravi na volitve sodelovalo veliko število delovnih ljudi, kar kaže, da se je zanimanje občanov za sodelovanje v upravljanju družbenih zadev močno povečalo. Še posebno priznanje zasluži tisti posamezniki, ki so se v pripravi na volitve in na samih volitvah izjemno izkazali. Na osnovi politične ocene volitev je komite potrdil tudi nekaj osnovnih nalog, ki izhajajo iz nje. Predvsem se bomo morali še bolj posvetiti bitki za stabilizacijo gospodarstva. Nadalje bomo morali takoj začeti znova obravnavati statute in druge samoupravne akte organizacij združenega dela in samoupravnih delovnih skupnosti, da bomo zagotovili pravilno vsebino delovanja temeljnih organizacij združenega dela in odločujoč vpliv delavskega razreda na procese družbene reprodukcije. Pozornost bo veljala tudi funkcioniranju delegatskega sistema in delu delegacij, ki morajo postati vez med delovnimi ljudmi z različnih področij družbenega dela in jamstvo za nadaljnji razvoj samoupravnega sistema. Pomembno bo še zagotoviti, da bo krajevna skupnost postala tista celica našega samoupravnega sistema, v kateri se predvsem izražajo interesi in zadovoljujejo potrebe delovnih ljudi. Ko so člani komiteja razpravljali o programu dela za letošnje leto in za mandatno obdobje, so se strinjali z ugotovitvijo, da sklepi

VII. kongresa ZK Slovenije jasno opredeljuje naloge, ki stojijo pred nami. Zato se ne bomo več mudili pri razlagi kongresnih dokumentov, temveč moramo iz njih izbrati tiste naloge, ki jih bomo potem tudi uresničili. Ob tem moramo nedvomno in jasno poudariti, da sklepi VII. kongresa ne veljajo samo za člane Zveze komunistov, temveč so obvezni za

ves delavski razred in vse delovne ljudi. Vsak član naše družbe se mora po najboljših močeh prizadevati za uresničevanje zastavljenih nalog tako na delovnem mestu, kot v krajevni skupnosti.

Jasni akcijski programi in njihovo uresničevanje bodo nedvomno povzročili diferenciacijo v vrstah Zveze komunistov in med delovnimi ljudmi. Zlahka bomo ugotovili, kdo si resnično prizadeva za socialistični samoupravni razvoj naše družbe, kdo pa se samo v besedah opredeljuje za tak razvoj, ni pa pripravljen prispevati s svojim delom.

Politično oceno volitev in programe dela bodo razen komiteja obravnavali še aktivni neposredni proizvajalci in sekretarji osnovnih organizacij ZK, dokončno pa bodo sprejeti na seji konference Zveze komunistov, ki bo predvidoma 20. maja.

Partizanski dom na Vodiški planini — Jelovica vabi

Upravni odbor Partizanskega doma na Vodiški planini je na svoji seji 10. aprila sprejel nov cenik gostinskih storitev in plan izmen gostov v sezoni 1974.

Člani ZZB NOV in njihovi najbližji sorodniki (žene, otroci) imajo popust in plačajo za oskrbni dan 60 din v II. nadstropju doma, otroci 40 din, v I. nadstropju sobe brez balkona 62, otroci 42 din in soba z balkonom v I. nadstropju 65, otroci 45 din. V sobah s tremi ali štirimi ležišči v I. nadstropju je določena cena za nočitev po osebi 20 din. Cena je enotna za vse goste.

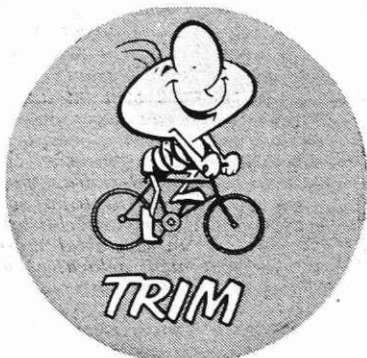
Oskrbi dan za nečlane je 65 do 70 din za odrasle in 45 do 50 din za otroke, vendar te cene veljajo za oskrbno nad tri dni, sicer pa vse storitve zaračunavajo po dnevnih cenah. Za tuje goste veljajo cene vseh gostinskih storitev po obstoječih turističnih cenikih.

Vsak gost — samoplačnik, mora za letovanje ob prijavi vplačati 50 % zneska, s čimer se potrdi rezervacija. Ostanek plačila se obračuna ob nastopu letovanja.

Če gost ne izkoristi časovno določene rezervacije, ali ne pride na letovanje, se mu po sklepu upravnega odbora denar ne povrne. Redna oskrba v Partizanskem domu in pričetek letovanja je predviden od 21. maja in bo trajal do 8. oktobra 1974. Uprava doma bo morebitnim željam pred določenimi dnevi ali po 8. oktobru tudi ustregla, če se za to zanima večja skupina gostov.

Vsi, ki ljubijo mir, lepoto planinskih gozdov in razkošne sončne dneve v gorski tišini, mamljive sprehajalne steze ter odlično in ceneno hrano, bodo vse to našli v tej gostoljubni postojanki.

JR

Taborniška proslava

V vzgojni varstveni ustanovi Angelce Ocepke na Plavžu, sta imeli preteklo nedeljo taborniški četi Pod Golico in Sivi sokoli majhno proslavo v počastitev dneva tabornikov. Vseh udeležencev je bilo 98, gostje pa so bili starši in mladinski aktiv terena Plavž.

V kratkem nagovoru je prisotne pozdravil Božo Pančur. Govoril je o taborniški organizaciji, ki deluje 23 let in ki je v tem času prešla že precej faz razvoja. Razširjena je po vsej domovini in mnogo je prispevala k vzgoji mladih ljudi.

Za tem je četa tabornikov Pod Golico razvila svoj prapor. Sledil je kratek kulturni program, večji del so ga pogumno izvedli cibani iz vrta, ki že delujejo kot medvedki in čeblice v taborniški organizaciji. Sedemnajst tabornikov pa je položilo svečano prisego. S tem so počastili dan tabornikov, ki je vsako leto 22. aprila.

J. Jekler

Ustanovljena samoupravna interesna skupnost

V torek, 9. aprila, je bila na Jesenicah ustanovna skupščina samoupravne stanovanjske skupnosti, ki šteje 46 delegatov, od tega 17 iz krajevnih skupnosti, 24 delegatov iz organizacij združenega dela. Trije delegati so iz družbenopolitičnih organizacij ter dva delegata skupščine občine Jesenice.

Za predsednika skupščine so izvolili Mavrota Lenardiča, za podpredsednika dipl. inž. Emila Goloba in za predsednika poravnalnega sveta Vinka Zormanca.

Osnutek statuta samoupravne stanovanjske skupnosti je že v javni razpravi, o njem pa bo nato na svoji seji razpravljala in sklepala skupščina te skupnosti.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Za 1. maj v Završnico

Osrednja prireditev za praznik dela 1. maj bo na sam praznik v Završnici. Pripravila jo bosta občinski sindikalni svet Jesenice in turistično društvo Zirovnica. V dopoldanskem času bo koncert pihalnega orkestra jeseniških železarjev, popoldne pa bo na prostoru pred gostiščem zabava s plesom.

Turistično društvo bo do tega dne uredilo Trim stezo, tako da bo od tega dne naprej tu možna tudi zdrava športna rekreacija. Če bo lepo vreme prireditelji predvidevajo, da bo na 1. maj v Završnico prišlo več tisoč delavcev in drugih občanov iz jeseniške ter radovljiške občine pa tudi izletnikov iz drugih krajev Slovenije.

Kot začetek praznovanja prvega maja bodo na predvečer na vrhovih zagoreli kresovi, jutraj pa bosta v vseh krajih jeseniške občine igrala budnice pihalni orkester Jeseniških železarjev in godba na pihala DPD Hrušica.

Veliko občanov pa bo ta dan in naslednje dni šlo na izlete v naravo, v kraje, kjer so se od nekdaj radi zbirali delavci in proslavljali ta delavski praznik. To so predvsem Poljane, Javorinski rovt, Jeseniški in Plavški rovt, kjer se bodo do tega dne že skoraj polno razcvetele bele in dehteče narcise.

B.

Prelepa Gorenjska...

Delavce, ki varujemo naravo, več ali manj vsi poznate. Ni nam posebnosti, ker se še vedno najdejo posamezniki, ki z nesnago in z uničevanjem našega, na mnogih krajih še prvobitnega okolja, krepko posegajo v naravo. Večkrat se sprašujemo, če imajo ljudje, ki so ali pa niso planinci, pa jih le pot zanese v gore, sploh najosnovnejšo kulturo in smisel za čistočo. To kar se dogaja z naravo presega že vse meje, kdorkoli se o tem lahko vsak dan prepriča.

Res je, da smo naravo zavarovali z zakonskimi določili, vendar menimo, da je skrajni čas, da se začne bolj energično ukrepati. Tisti, ki prostovoljno varujemo in ščitimo naše s cvetjem okrašene gore, smo večkrat predmet zasmehovanja, kar presega vse meje. Nekaj tu ni v redu, nekaj kar je vredno premisleka. Nihče naj ne misli, da smo izgubili voljo do dela, nikakor ne. Ni nam namreč vseeno kakšna so gorska pota, kakšne so gore in kako izgleda to, kar je najbolj naše, naša prelepa domovina.

Prav vsi moramo skrbeti za čistočo in prvobitnost narave. Ali je res tako težko odnesti odpadke zbrane v vrečici do prve planinske postojanke in jih tam odložiti v za to pripravljeno jamo, ki jo pozneje zasujejo, da ne kvari okolja. Zelo malo dobre volje je treba, pa bi bilo na mah bolje in lepše. Poizkusimo, mogoče bomo pa le šlo.

Se nekaj sodi v ta okvir. Veliko pohvalo zaslužijo lovci, ki so s trdim delom vrnili našemu okolju nekaj vrst živali, ki so bile pri nas že iztrebljene. Trud lovcev in vseh, ki si prizadevamo za varstvo narave bo poplačan, če živali ne bomo vznemirjali. Nove živalske vrste v naših gorah so naravo polepšale, popestrile in obogatile.

Vedno globlji človekovi posegi v naravo zelo utesnjujejo rastlinske in živalske skupnosti. Mnogo nekdanjih gozdnih površin je umetno spreminjenih v travnike, na revnih tleh in zaradi gnojenja spreminjajo svoje prejšnje rastlestvo. Kako močno je propadanje samoniklega rastlestva vidimo posebno v visoko razvitih deželah, opaža se pa že tudi pri nas. Marsikaj se lahko naučimo iz napak drugih in usmerjamo posege v še dokaj prvobitno pokrajino tako, da jo bomo čimbolj ohranili.

Lepota Gorenjske je znana daleč onkraj naših meja. Vsi poznamo skoraj neverjeten napredek tehnike v zadnjih nekaj desetletjih. Vemo tudi, da kjer rastejo tovarne, je potrebna energija, da brez nje ni kruha. Vprašanje pa je, če lahko po potrebi za energijo spreminjamo naravno okolje in kakšne katastrofalne posledice bi lahko nastale ob gigantskih gradnjah, ki so zaenkrat le še v načrtih. Kdo ne pozna prelepe doline Radovne v sklopu triglavskega narodnega parka, kdo ne doline Vrat, vsa ta lepota, naš ponos naj bi bil potopljen, oziroma prepuščen nihanju vode za brano. Nam lahko da kde odgovor kakšen bo izgled narave ob takim nihanju. Se sploh zavedamo kako bi vse to »popestri« našo okolje. Nam res na Gorenjskem manjka samo še nekaj jezer za meglo, da se bomo dušili v pravem smogu. Onesnaževanje zraka je že tako porazno, kdor z gora pogleda v dolino, vse to še kako dobro ve. Kaj bodo rekli znanaki ali gospodarimo pravilno? Se in še je nekontroliranih posegov v naravo, ali res ni učinkovitih protisredstev, ali pametnega dogovora. Ali smo res v večnem zagonu za materialnimi dobrinami pozabili na naravo, brez katere nam tudi materialne dobrine kmalu ne bodo nič pomenile, če ne bomo začeli stvariti korenito spreminjati.

Koliko lepota smo že uničili, koliko potokov in rek smo že okužili, ali bomo še kar nadaljevali s tako prakso. Se se nam postavljajo vprašanja na katera pa morajo odgovoriti geologi. Vsak preprost človek ve, da je okolica nad dolmo Radovne še kako porozna, kdo lahko trdi, da ni prikritih brezov, ki bi lahko požrla

vso vodo za akumulacijskim jezom. Najbrže samo nepropustne kredne plasti, ki se vlečejo po dnu vse doline dajo Radovni kristalno čistost, da se nam kaže v vsej svoji lepoti in nas še enkrat tik pred svojim izlivom v Savo očara s sotesko Vintgar. Vse to je enkratno, takih krajev v Evropi skoraj več ni, povsod je že vse izumetničeno, enkratni je naš očiak Triglav, enkratni Špik z okolico pa Sleme nad dolino Tamarja in še in še. Bomo res zavrgli vse te naravne lepote, ali se ne da s temi lepotami tudi zaslužiti, vprašanje pa je če znamo. Ne zavrnimo tako velikih vrednot našega naroda.

Vsi, ki nam je, in teh ni malo, do naravnih lepote naše prekrasne znojem in krvjo prepojene domovine, trdno upamo, da se bo našla pravična rešitev, ki bo v prid nam vsem in naši skupnosti.

Glan

Zanimanje za ženska ročna dela

Ob zaključku letošnje razstave gobelinov, ki si jo je ogledalo 2138 ljudi različnih starosti in obeh spolov, je bil dogovor razstavljalk, da v okviru DPD Svoboda Tone Cufar ustanovijo samostojno sekcijo za ženska ročna dela. Odbor, ki je bil izvoljen na ustanovnem sestanku, je izdelal program dela, ki med drugim zajema tudi organizacijo tečajev za ženska ročna dela. Na razpis se je prijavilo 24 žensk od 14. do 50. leta starosti. Na prvem informativnem sestanku so se dogovorile, da bodo imele tečaj vsak torek in petek od 18. do 20. ure v učilnici posebne osnovne šole na Jesenicah. Program tečaja zajema: narodni vez, kvačkane, gobelin, tkaničenje, ažur, rokoko rože, belo vezenje, rešile in vbod s križki. Ročna dela bo poučevala Gilda Tratnik ob pomoči članic odbora, ki navedene tehnike dobro obvladajo.

Vsekakor je spodbuda ustanoviteljic za tovrstno dejavnost vredna vse pohvale, saj ženska ročna dela zelo zamirajo, čeprav pomenijo določeno folklorno in kulturno bogastvo kraja, pokrajine ali naroda.

Tako v okviru DPD Svoboda Tone Cufar Jesenice delujejo štiri skupine, ki aktivno združujejo okrog 150 članic in članov, in sicer: likovna sekcija DOLIK, kulturnoumetniški klub, zelo pomlajen ansambel narodnih plesov in novo ustanovljena sekcija za ženska ročna dela.

Učiteljem in učencem jeseniških osnovnih šol

V petek, 18. aprila smo v dvorani delavskega doma Albina in Julke Fibernik za učence osnovnih šol Tone Cufar in Prežihov Voranc uprizorili socialno dramo Ljubezen v kleti, ki jo je napisal proletarski pisatelj Tone Cufar.

Med drugim dejanjem smo morali našega igralca nepričakovano prepeljati z rešilnim avtomobilom v obratno ambulanto Železarne in mu nuditi takojšnjo zdravniško pomoč. Zato je bil odmor med drugim in tretjim dejanjem nekoliko daljši. Ne glede na to pa so učitelji in učenci disciplinirano pričakali nadaljevanje predstave.

Za pozornost in razumevanje se učiteljem in učencem obeh osnovnih šol zahvaljujemo in jih vabimo, da v prihodnjih sezonah, kadar bomo imeli na programu ustrezna odrska dela, še pridejo v dvorano delavskega doma na Javornik.

DPD SVOBODA
Javornik — Koroška Bela

Ivan Špec - 95 letnik

Naš nekdanji sodelavec Ivan Špec, ki stanuje v lastni hišici na Cesti bratov Stražišarjev, je 10. aprila praznoval svoj 95. rojstni dan. Rodil se je 10. 4. 1879. leta, na Dvoru na Dolenjskem. Po izučitvi za ključavničarja je delal kot pomočnik v Toplicah in Kočevju. Dvakrat je odšel v Ameriko, kjer je bil strugar in ko se je drugič vrnil, se je zaposlil v takratni Kranjski industrijski družbi. Vsem je bil znan po tem, da je popravljal ključavnice po vsej železarni. Ob upokojitvi je imel 41 let neprekinjenega dela v Železarni, za kar je tudi prejel posebno priznanje. Skupne delovne dobe pa je imel 48 let.

Po upokojitvi se je posvetil urejanju svoje hiše in vrta ter vsak dan hodil nakupovat hrano. Ko mu je bilo 92 let, je na vrta še sam obral vse sadje. Pravi, da bi tudi sedaj še to delal, če ga zadnja leta ne bi večkrat nučila infektivna pljučnica. Kadar prežene to bolezen, je še ves razpoložen in rad pripoveduje o svoji mladosti.

Številnim sorodnikom in znancom, ki so mu voščili vse najboljše za rojstni dan, se pridružujemo tudi mi ter mu predvsem želimo še veliko zdravja.

B.

Razgovor o VII. medklubskem festivalu amaterskega filma

Minuli teden, od 19. do 21. aprila, smo bili priča uspelemu festivalu amaterskega filma, ki se je odvijal v gledališču Tone Čufar. V teh treh dneh si je ogledalo vseh šest projekcij blizu tisoč obiskovalcev, kar nedvomno kaže na večje zanimanje, ki je hkrati tudi priznanje organizatorjem, to je jeseniškemu kinoklubu Odeon in drugim sodelavcem iz kinoklubov: Ime — Kranj in Tomo Križnar — Trzic.

Takoj je treba omeniti, da to ni bil le medklubski festival, pač pa mednarodni, saj so sodelovali tudi kinoklubi iz sosednje Avstrije in Italije. Res ni prvič, da jugoslovanski festival amaterskega filma podira državne okvire, saj smo bili tudi lani priča sodelovanju kinoklubov iz Dunaja, Milana in Trsta, najpomembnejše pri vsem tem je vsekakor to, da je jeseniški festival že postal tradicionalen in da se kvaliteta filmov tako po tehniški strani, kot idejni in vsebinski iz leta v leto izboljšuje.

Jesenice so lahko upravičeno ponosne na to kulturno prireditev, navsezadnje se lahko vprašamo med drugim: zakaj nas bi poznali le po železarstvu in hokeju, zakaj nas ne bi tudi po festivalu amaterskega filma?

Seveda pa ima jeseniški kinoklub Odeon, kot vsak drug svoje majhne in velike težave, tako po organizacijski, kot tehnični plati. O tem in o samem festivalu sem se pogovarjal z dolgoletnim članom, soustanoviteljem kinokluba Odeon, Janezom Hrovatom:

— Pri izboru filmov je imela žirija prav gotovo veliko dela. Kako je bilo s tem?

Vseh prispelih filmov je bilo 116. Projicirali smo jih 48, toliko pa je bilo tudi avtorjev. Žirija v časovni stiski in pod vtisom vseh teh filmov ni imela lahkega dela, saj je morala upoštevati nivo prejšnjih festivalov, potrebno je bilo izločiti filme, ki so si bili idejno blizu, zavrniti je morala filme z dobro zamisljivo, vendar slabo tehnično izvedbo, itd. Pri letošnjem festivalu bi morali imeti predelekcij komisijo.

— Za razliko od prejšnjih festivalov ima letošnji širši program, v kakšnem smislu?

V sodelovanju s kinokluboma Ime (Kranj) in Tomo Križnar (Trzic), bodo še dodatne filmske predstave (po vsej gorenjski regiji (poleg Jesenic) še v Radovljici, Kranju, Trzinu in Ljubljani. To je prvič, da se naš festival predstavlja širšemu slovenskemu občinstvu, to izjemo sta si do sedaj privoščili samo dve mestni: Beograd (v okviru studentske zveze) in Pulj (v okviru profesionalnih kinoamateljev).

— In kaj je bilo najbolj razveseljivega pri vsem festivalu?

Ze sam obisk in pa to, da je bilo med njimi več kot polovica delavcev iz Železarne. Tudi sam ambient (gledališče Tone Čufar), je veliko pripomogel k obisku, saj je kulturno središče, mala dvorana Delavskega doma prav gotovo več ne ustreza svojemu namenu!

Na Jesenicah bi morala biti veliko večja koordinacija kulturnih prireditev kot sicer, nedvomno bi to pripomoglo k še večjemu uspehu. Prispevki sami so zelo popestrili obširen program, saj se je zvrstilo lepo število: planinskih, dokumentarnih, športnih, igranih, žanrskih in še posebno razveseljivo animiranih filmov.

— Kako pa je kaj s kinoklubi? Po čem se posamezniki odlikujejo?

Najmlajši in najuspešnejši je velenjski, to pa zaradi uspešnega individualnega dela, lotili so se tudi animiranega filma. »Ime« iz Kranja pa se odlikuje po izrednem teamskem delu, eden izmed duhovnih vodij je nedvomno Nejc Slapar. Vse skupine

pa več ali manj tarejo finančne težave, saj je to nazadnje eden izmed najdražjih hobijev.

Novosti na policah jeseniške knjižnice

Vinko TRINKAUS: **Brigade s hribov**. Zavod Borec 1973.

Slovenci smo dobili doslej troje veledel s tematiko in narodnoosvobodilne vojne. Najobsežnejšo epopejo o boju naših partizanov je zasnoval Miško Kranjec, vendar še ni dokončana. Od nameranih štirih knjig sta izšli doslej dve, vsaka v dveh obsežnih zvezkih. Celoten ciklus nosi naslov **Za svetlimi obzorji**. Za razliko od Miška Kranjca Tone Svetina in Vladimir Kavčič nista imela namena upesniti celoten osvobodilni boj. Prvi se je v priljubljenem romanu **Ukana** osredotočil na nek značilen moment partizanskega vojskovanja, drugi se je omejil krajevno, saj v **Zrtvah** opisuje medvojno dogajanje v Škofjeloškem hribovju.

Vinko Trinkaus se je pisanja o NOB — ki se jo je sam aktivno udeležil — lotil razmeroma pozno. Doma je iz zasnovanih revirjev, tako kot junaki njegovih treh romanov, ki so izšli v letih 1971—1973 z naslovom **Črna dolina**, **Prvi bataljoni** ter **Brigade s hribov**. Prvi sega v predvojni čas, drugi opisuje vstajo. Tretji roman, **Brigade s hribov** (naslov je vzet iz znane pesmi o komandantu Stanetu) opisuje partizansko voj-

Naš klub Odeon ima še vedno preveč zaprt krog sodelavcev, potrebovali bi pomoč oblikovalca. Ime iz Kranja ga ima (Slapar), nekoga, ki bi pisal scenarije, ki bi obveščal javnost o našem delu, nekoga, ki bi se spoznal na tonsko snemanje, reklamo, projekcijsko tehniko in še bi lahko našteval.

Tomaž Iskra

Boni Čeh razstavlja na Bledu

V petek, 26. aprila so v avli osnovne šole na Bledu s koncertom ženskega zbora Jesenice odprli samostojno slikarsko razstavo akademskega slikarja Bonija ČEHA z Jesenic. Slikar je sicer že veliko razstavljal na kolektivnih razstavah, tudi v okviru jeseniškega DOLIKA, katerega član je še vedno, blejska razstava pa je njegova prva samostojna. Likovni kritik Franc Zalar je ob njegovi razstavi zapisal: »Slikarski opus Bonija Čeha je reakcija likovno in filozofsko osveščene umetnika na probleme, ki jih postavlja današnji čas. V njegovih slikarskih stvaritvah se odkriva osnovna bit značilnega predstavnika sodobne civilizacije, ki je razpet med smislom in nesmisлом, med urejenostjo in zmedo; v pogostih izraznih preobratih, ki pomenijo približanje ali oddaljevanje od kompleksnih oblik pojavnega sveta, se kaže plodni ustvarjalčev nemir, njegova celotna angažiranost in prizadevanje, da bi zastavljene probleme osvetlil od vseh strani, jih rešil kar najbolje v okvirih svojih ustvarjalnih zmoglosti.«

Razstava, ki jo organizira KUD Bled, bo odprta do 25. maja.

Razstava likovnih in tehničnih izdelkov učencev osnovnih šol

Nocoj ob 18. uri bodo s kratkim kulturnim programom v mali dvorani delavskega doma na Jesenicah odprli razstavo likovnih in tehničnih izdelkov učencev sedmih in osmih razredov osnovnih šol jeseniške in radovljiske občine ter posebne osnovne šole Jesenice, ki so bili predloženi na že tradicionalni vsakoletni razpis kadrovskega sektorja železarne Jesenice. Vsi izdelki so izdelani na temo Železarna in železarstvo.

Med razstavnimi likovnimi deli je tudi dvanajst nagrajenih izdelkov, in sicer od učencev: Branka Šmitka, o. š. Radovljica, Marjetke Justin, o. š. P. Voranc Jesenice, Irene Pazlar, o. š. T. Čufar Jesenice, skupinsko delo učencev posebne osnovne šole Jesenice, Tineta Knapa, o. š. Kranjska gora, skupno delo učencev Mirjana Tomešiča, Jožeta Savulja in Salka Mulalića iz posebne osn. šole Jesenice, Darja Koršič, o. š. Koroška Bela, Leona Leskovića, o. š. T. Čufar Jesenice, Janeza Mertelja o. š. Kranjska gora, Ismeta Pivača o. š. P. Voranc Jesenice, Andreja Ferjančiča o. š. Kranjska gora in Mateja Rupel o. š. Radovljica.

Ravno tako je med razstavljenimi tehničnimi izdelki osem nagrajenih in to od učencev: Mitja Petriča, o. š. Kranjska gora, tri skupinska dela učencev posebne osnovne šole Jesenice, nadalje izdelek Tonija Čopa, skupno delo Marjana Kunšiča in Franca Ferjana, ter Miha Breganija in Damjana Kunšiča, vsi o. š. Gorje ter Miha Vilmana iz o. š. Mojstrana.

Razstavo, ki je še sedma v tem letu, prireja v okviru svoje dejavnosti likovna sekcija DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Odprta bo vsak dan od 9. do 12. in od 15.30 do 19.30, do vključno 8. maja.

Starosta pihalnega orkestra Jeseniških železarjev

Rudolf Ažman se je rodil, ko se je staro stoletje skoraj prevesilo v novega. Oktobra bo slavil 75-letnico. Rodil se je na Bledu. Jeseničan pa je od 1906. leta. Njegovo življenje je tesno povezano z glasbo. Rudolf je najstarejši član, po letih in po stažu, pihalnega orkestra Jeseniških železarjev. Ob 100-letnici godbe na Jesenicah, ki ji je zvest že čez šestdeset let, je tudi gost Železarja.

— Od kdaj sta vidva z glasbo tako neločljiva prijatelja?

Za glasbo sem se začel zanimati, ko mi je bilo sedem let. Vsaki godbi sem bil za petami. Zelo rad bi se učil igrati violino, vendar ni bilo denarja za ta instrument. Pel pa sem pri šolskih zborih. Ko mi je bilo dvanajst let, sem od nekega dobil staro trobento in se začel učiti pri Krekovem prosvetnem društvu. Trobento sem igral dve leti, potem pa sem se preusmeril na rog.

Z začetkom vojne smo začasno prekinili z igranjem, leta 1915 pa nas je mlade zbral pokojni Janez Repinc in spet smo začeli z učenjem. Prvi nastop s to godbo smo imeli sedemnajste leta tam, kjer je danes trgovina Čufar. Bilo nas je 23 godbenikov in zelo veliko poslušalcev. Takrat na Gorenjskem pravzaprav ni bilo nobene godbe in tudi v Ljubljani ne, saj so šli skoraj vsi godbeniki v vojsko. Spominim se, da so nas 19. leta poklicali v Ljubljano, nas spravili v vojaške obleke in tako smo igrali kot vojaška godba na pogrebu nekega oficirja. Nastopali smo zelo veliko. Mislim, da je bila leta 1919 ustanovljena Kovinarska godba, leta 1922 pa še Sokolska godba. Tako so bile na Jesenicah tri godbe in še razni ansambli.

Leta 1941. smo spet prekinili z igranjem, leta 1945. pa je bila ustanovljena Partizanska godba. Kasneje smo se imenovali še Jeseniška železarska godba, približno pet let pa nosimo ime Pihalni orkester jeseniških železarjev.

V tem času sem bil tudi član simfoničnega orkestra od začetka njegovega delovanja — približno leta 1953, do njegovega prenehanja leta 1968. V tem orkestru smo igrali člani pihalnega orkestra, pedagogi glasbene šole Jesenice, učenci višjih letnikov te šole in tudi nekateri drugi ljubitelji glasbe, amaterji.

— Tudi Železarni ste bili zvesti dolga leta...

V Železarni sem začel delati štirinajstega leta. Izučil sem se za strugarja in sem delal skoraj na vseh obdelovalnih strojih v bivši mehanični delavnici. Od leta 1940 do leta 1960 pa kot glavni delovodja in asistent. V Železarni sem tako preživel 46 let.

— Kljub upokojitvi ste še vedno za tri ure honorarno zaposleni na glasbeni šoli kot knjižničar in arhivar. Kaj vam pomeni to delo?

Na glasbeni šoli sem šest let poučeval trobilo. Knjižničar in arhivar sem od leta 1960, ko sem bil upokojen. To mi zelo veliko pomeni. Na stara leta pol življenja. To delo mi je hkrati razvedrilo, čeprav se mi kakšna kaviča, za katero sem tudi zadolžen, kdaj posem ne posreči.

— Za kaj se še zanimate?

Ko sem bil mlad, sem rad hodil po planinah, v največje veselje pa mi je bilo plavanje in veslanje. Zelo rad poslušam resno glasbo. Posebno, ko sem sam doma, poslušam plošče. Pop glasbe, ali kako ji že rečejo, pa se kar ne morem privaditi in mi ne gre v ušesa. Berem tudi veliko časopisov. Železarja, Glas, Dnevnik, Nedeljskega, ITD in tudi Jano.

— Ko se ozrete nazaj, kakšno se vam zdi, da je bilo vaše življenje? Boste še igrali?

Zdi se mi, da sem kar lepo živel. Z veselo družbo sem veliko prepeval in kdaj pa kdaj popil tudi kozarec vina. Če nam ni bilo lepo, smo si pa lepo naredili. Malo smo zapeli, popili kozareček, pa hudo ni bilo več tako hudo.

Dokler bom zdrav, bom še igral. Več kot petdeset let sem igral prvi rog, zdaj pa igram drugi rog. Zdaj, v starosti, visoki toni ne zvenijo več kot nekoč.

Rudi Ažman je nepogrešljiv član, duša glasbene šole. Z njegovim prihodom zmeraj pride tudi vedrina. Vitalen pa je tako, da bi mu marsikateri mladenič lahko zavidal.

Ko bo 22. oktobra dopolnil 75 let svojega vedrega življenja, pa mu želimo, da bi mu člani pevškega zbora upokojevcem spet prišli zapet podoknico kot pretekli teden ob njegovem godu. Želimo mu še veliko veselih in zadovoljnih let med njegovimi godbeniki z njegovim nepogrešljivim rogom.

ZOF

Okrog in okrog Izvira

Po mukotrpnih pričakovanjih se je skupina entuziastov odločila in se oprijela gledališkega dela. Za mnogi, drsečimi, padajočimi, izginulimi in preminulimi mladimi odrji, se je pojavil nov, IZVIR. Ime, ki ga nosi ponazarja njegovo iskanje in hote-nje, da mlad človek izkristalizira svoja spoznanja, ideje, predvsem pa da začne delati.

Skupina, ki je sestavljena iz študentov, delavcev in dijakov, pripravljala prvo orodsko delo OBISK. Magda Flander in Igor Skrlj igrata ostareli zakonski par, gangsterja igrata Irena Sodja in Samo Reškovač. Največje simpatije pa bosta deležna Klemen Klemenc in Marinka Radež, ki v gnijočem okolju ustvarjata pomembno svežino s svojo neprisliljeno mladostno pojavo.

Delo je napisal Janez Žmavc. Režiral je Oto Gerdej (član gledališča Tone Čufar) za kar mu je skupina zelo hvaležna, kljub temu, da smo imeli na voljo le petke, sobote in nedelje.

OBISK, katere premiera bo 4. maja, je prvo delo, ki je skupini, nevarni trdega dela, kljub ljubezni do gledališča podarilo kopico težav. Generacije in njihovi odnosi so tako trpko povezani z resničnimi dogajanjimi okrog IZVIRA, da bo prizadetost, ki jo bodo gledalci občutili hkrati odraz prizadetosti izvajalcev samih.

Ob tej priliki se zahvaljujemo kulturni skupnosti Jesenice za vso moralno in materialno pomoč, ki nam jo je obljubila.

Pred začetkom poletne plezalno-alpinistične sezone

Prek 600 naših plezalcev in alpinistov ni zadovoljnih s preteklo slabo in skrajno neugodno zimsko sezono, ko mnogi niso mogli uresničiti vseh svojih izredno obetavnih načrtov. Slabe snežne in vremenske prilike tekom vse zime, niso bile v prid načrtnim pripravam za našo V. JAHO in tudi ne za druge velike načrte, ki jih morajo pripravniki in člani alpinističnih odsekov ter njihovih sekcij doseči v letošnjem jubilejnem letu jugoslovanskega planinstva, stoletnici 1874 do 1974, v gorah Kavkaza in Kapade.

V pravkar minuli zimski alpinistični sezoni so bile prvič pozimi preplezane in ukročene le klasična osrednjasmerni v severni steni Široke peči, zajeda v severni steni Šit in Schinkova smer v severovzhodni steni Frdamanj polje. To pa je tudi vse, ki je vredno omembe, poleg številnih lažjih in manj pomembnih preplezanih plezalnih smeri. Tekom zime je bilo zgaženih več globokih gazi pod še nepreplezene stene Skrlatice, Stenarja in drugih gora.

Zelo lepo je uspel le IX. zimski spominski pohod na Stol s preko 1300 udeleženci.

Komaj so se odleteli prvi pomladanski plazovi v Savinjskih in Kamniških planinah, Karavankah in Julijskih Alpah kandidati za Himalajo in vsi drugi, posebno mladi, neučakano čakajo pod stenami naših gora.

Gorenjski alpinistični odseki (Mojstrana, Jesenice in Tržič) pripravljajo množični, skupinski vzpon na Visoki Oltar (2621 m), osrednji vrh veličastne Martuljske skupine. Turo bodo plezalci in alpinisti izvedli v soboto in nedeljo, dne 20. in 21. aprila iz treh izhodnih bivakov, iz Krnice skozi Veliko Dnino mimo bivaka 1 iz Martuljka mimo bivaka 3 skozi Za Ak na Grlo in iz Vrat mimo bivaka 2 preko Jezer na Grlo. Po zboru udeležencev na vrhu Visokega Oltarja, bodo plezalci in alpinisti zamenjali smeri pristopa in sestopa, tisti, ki se bodo povzpeli iz Krnice, se bodo spustili na Za Ak, in oni iz Vrat bodo sestopili v Krnico. To bo nekak uvod v letošnjo pomladansko poletno plezalno-alpinistično sezono.

Za prvomajске praznike bo zbor jugoslovanskih alpinistov v Peklenici pri Starem gradu, katerega se bodo udeležili tudi plezalci in alpinisti iz vseh republik in tudi iz inozemstva.

V času, ko bo tekla letošnja Titova, mladinska štafeta skozi naše kraje, bodo gorenjski planinci, plezalci in alpinisti pripravili množične priklučke k zvezni štafeti z vrha Jalovca, Triglava, Stola in drugih pomembnih vrhov. Iz tega lahko zaključimo, da so se pripravniki in člani vseh alpinističnih odsekov in

njihovih sekcij izredno prizadevno in aktivno že ob začetku pomladanske poletne plezalno-alpinistične sezone vključili v bogat in pester koledar in program praznovanja stoletnice jugoslovanskega planinstva.

Mladinski odsek planinskega društva Dovje-Mojstrana

V okviru mladinskega odseka PD Dovje — Mojstrana deluje na osnovni šoli v Mojstrani šolsko planinska skupina, ki sodi v okvir akcije: pionir — planinec. Namen te akcije je usmerjanje najmlajših članov planinske organizacije k razvedrilu in koristni izrabi prostega časa v naravi in vzgoji v sposobne planince. Trenutno je v to akcijo vključenih 15 pionirjev, čeprav hodi na izlete odseka večje število. Lani v septembru so organizirali večji izlet na Peč — Tromejo, v oktobru pa pohod od Planine pod Golico, čez Španov vrh, mimo Pristave do Koroške Bele. V lanskem šolskem letu so izvedli uspešno planinsko šolo, ki jo nameravajo v prihodnjem šolskem letu ponoviti.

Mladinski odsek posebej skrbi za strokovno izpopolnjevanje in vzgojo mladih članov, ki imajo sposobnost in veselje za delo z mladino. Lanskolanskega zimskega dela tečaja za mladinske vodnike Komna 73 se je udeležil Janez Skumavec-Srkarjev z Dovjega, ki je vodil že več samostojnih izletov mladih planincev in je tako izpolnil pogoje za pridobitev

Koča v Krmi odprta

Planinsko društvo Javornik — Koroška Bela sporoča vsem obiskovalcem, da bo Krovinska koča v Krmi od 27. aprila dalje redno oskrbovana.

znaka za mladinskega vodnika in tako postal tretji registrirani mladinski vodnik v mladinskem odseku. Na letnem delu tečaja za mladinske vodnike Vrata 73 sta bila Jernej Brežan-Pekov in Ivo Skumavec-Luksov. Oba sta uspešno opravila letni tečaj. Jernej Brežan pa se je udeležil tudi zimskega dela tečaja za mladinske vodnike Komna 74 in ga tudi uspešno opravil. Člani mladinskega odseka se udeležujejo tudi akcij mladinske komisije pri PZS in tako se je Miha Kersnik udeležil letnega izpopolnjevanja mladinskih vodnikov v ledeniških razmerah, ki je bilo lani avgusta na Grossvenedigerju v Avstriji.

Člani mladinskega odseka so se v letošnjem letu že udeležili zimskega spominskega pohoda na Stol in triglavskega turnega smuka, kljub slabemu vremenu. Tako kot vsako leto bodo pionirji in mladinci odseka nosili triglavsko Titovo štafeto. Vso dejavnost mladinskega odseka podpirajo reševalci, alpinisti in ravnatelj osnovne šole, ki se zavedajo, da pomeni dober mladinski odsek osnovo za močno in uspešno planinsko društvo v kraju z dolgo in bogato planinsko tradicijo.

M. Kersnik

Smučanje

Namen dosežen

Jeseniški mladinci so se 21. aprila udeležili slaloma na plazu pod Malo Kočjo, ki ga je organiziral SK Olimpija. Tekmovanja, ki so se ga udeležili le tisti naši smučarji, ki v letošnji sezoni še niso dosegli kategorizacijskega razreda, je bilo kvaliteto okrnjeno, saj ni bilo na startu nekaterih najboljših. Zmagal je favorit te tekme Strel, naši pa so z namensko zadržano vožnjo dosegli solidne uvrstitve in cilj, ki so si ga zastavili. V obeh konkurencah je nastopilo 90 tekmovalcev.

Rezultati:
mlajše mladinke: 1. Štokl 82,93, 2. Dornik (obe Olimpija) 82,94, 3. Oblak (Transturist) 85,10;
mlajši mladinci: 1. Strel (Transturist) 73,17, 2. Kavčič (Olimpija) 74,22, 3. Lukanc (Tržič) 81,90... 9. Gaser Boštjan 87,66, 10. Janko Legat 87,84, 15. Rado Čučnik 93,54 (vsi Jesenice).

Šah

POKAL MARŠALA TITA

V soboto, 20. aprila, je bil v prostorih ŠD Jesenice finalni šahovski turnir ekip Gorenjske za pokal maršala Tita. Udeležile so se štiri ekipe: železarna Jesenice, ŠD Lesce, Skofja Loka in ŠD Jesenice.

Prvo mesto je premočno osvojila železarna (9 točk), sledijo: ŠD Lesce (7,5), Skofja Loka (5) in ŠD Jesenice (3).

MESEČNI HITROPOTEZNI TURNIR ZA APRIL

V nedeljo, 21. aprila, je bil hitropotezni turnir, ki se ga je udeležilo 17 igralcev. Premočno je zmagal Zorko s samo eno izgubljen točko.

Rezultati:
1. Zorko 15, 2. — 4. Grbič, Tramte, Krničar — vsi po 11,5, 5. Poljanšek 11, 6. Anderlič 10,5, 7. Ravnik 10, 8. Balanč 9,5, itd.

Na lestvici za najboljšega hitropoteznega igralca leta je vodstvo prevzel B. Zorko, drugi pa je Lado Krajnc.

PROGRAM ŠAHOVSKIH PRIREDITEV V NASLEDNJEM TEDNU

Nedelja, 5. maj, občinsko prvenstvo za ženske (9. uri).

Sreda, 8. maja, občinsko sindikalno ekipno prvenstvo (16. uri).

T. K.

Vpis v vrtec

Uprava VZGOJNO VARSTVENEGA ZAVODA Jesenice obvešča starše predšolskih otrok, da bo vpisovanje otrok v vrtec za novo šolsko leto 1974/75, dne 6. in 7. maja od 8. do 16. ure.

V vrtcu na Plavžu bomo vpisovali otroke v starosti od treh mesecev do sedmega leta. V vrtcu na Savi pa otroke od tretjega do sedmega leta.

Uprava VVZ Jesenice

KS Blejska Dobrava obvešča

Krajevna skupnost Blejska Dobrava obvešča prebivalce, ki imajo v najemu vrtove, njive in travnike, da obnove najemne pogodbe in vplačajo najemnino za leto 1974. Vsi tisti, ki žele vrtove zadržati tudi v letu 1974, naj pridejo z najemnimi pogodbami v pisarno krajevne skupnosti danes, v ponedeljek, 29. aprila od 9.—12. ali od 15.—18. ure.

Odbor

DOPIŠUJTE V ŽELEZARJA

Na podlagi zakona o programiranju in financiranju graditve stanovanj (Ur. list SRS št. 5-11/1972 z dne 9. 2. 1972), družbenega dogovora o upravljanju in gospodarjenju s sredstvi za kreditiranje graditve stanovanj (Ur. list SRS št. 1/74 z dne 16. 1. 1974), družbenega dogovora o združevanju dela sredstev za stanovanjsko izgradnjo v občini Jesenice, odloka Skupščine občine Jesenice o obveznem združevanju dela sredstev za kreditiranje stanovanjske graditve (U. V. 26/72) in sklepa skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice razpisuje izvršni odbor samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice (v nadaljevanju besedila: skupnost)

I. N A T E Č A J ZA DELITEV POSOJIL ZA NAKUP ALI GRADITEV NAJEMNIH STANOVANJ V OBČINI JESENICE

Posojila za nakup ali graditev najemnih stanovanj za delavce, ki nimajo stanovanj ali imajo neustrezna stanovanja lahko najamejo: temeljne organizacije združenega dela, organizacije združenega dela, ki niso organizirane kot TOZD, društva, državni organi in druge družbeno pravne osebe (v nadaljevanju besedila: organizacije), ki združujejo sredstva za stanovanjsko graditev pri LB podružnici Kranj, enoti Jesenice po družbenem dogovoru o združevanju dela sredstev za stanovanjsko izgradnjo v občini Jesenice in po odloku o obveznem združevanju dela sredstev za kreditiranje stanovanjske graditve v občini Jesenice (U. V. 26/72).

Razpisna natečajna vsota znaša
din 9.000.000,—

V natečaju za dodelitev posojila za nakup ali graditev najemnih stanovanj lahko sodelujejo organizacije, ki bodo pridobile ali zgradile stanovanja sposobna za vselitev najkasneje do 31. 12. 1975 in se gradijo v organizirani stanovanjski graditvi v občini Jesenice.

Pogoji katere morajo izpolnjevati organizacije, ki sodelujejo v natečaju so:

1. da so stanovanja v mejah stanovanjskega standarda, ki ga določa odlok o stanovanj. standardih skupščine občine Jesenice (U. V. 22/73).
2. da je gradnja ali nakup stanovanj določena s programom stanovanjske graditve v organizaciji, program pa sprejet na samoupravnih organih organizacije,
3. da organizacija prispeva lastno udeležbo sredstev pri nakupu ali gradnji v višini:

— organizacije, ki so imele v letu 1973 povprečje osebnih dohodkov do višine povprečja osebnega dohodka v SRS 20 %;

— organizacije, ki so imele v letu 1973 višje osebne dohodke kot je povprečje osebnih dohodkov v SRS 30 %;

Za lastno udeležbo sredstev organizacije se štejejo tudi posojila banke, ki jih organizacija pridobi z vezavo lastnih sredstev.

4. da je organizacija kreditno sposobna.

Prednost pri dodelitvi posojila imajo organizacije, ki imajo najvišji odstotek delavcev na stalež zaposlenih brez stanovanj ali za bivanje neprimernih stanovanj in nudijo višjo lastno udeležbo.

Poleg dokazil o izpolnjevanju pogojev od točke 1 do 4 morajo organizacije priložiti k vlogi za posojilo še:

— izjavo, da združujejo sredstva po citiranem družbenem dogovoru ali odloku skupščine občine Jesenice in koliko sredstev so združile,

— izjavo koliko najemnih stanovanj želi kupiti ali izgraditi organizacija s tem posojilom in lastnimi sredstvi,

— izjavo o številu zaposlenih delavcev v organizaciji,

— izjavo o številu delavcev, ki nimajo stanovanj ali imajo za bivanje neprimerna stanovanja in prosijo za rešitev stanovanjskega problema v organizaciji,

— izjavo o povprečnem osebnem dohodku v organizaciji za leto 1973,

— izjavo, koliko sredstev bo v organizaciji zbranih do konca leta 1975 za reševanje stanovanjskih vprašanj delavcev,

— sklep pristojnega samoupravnega organa o najemu posojila, zagotovitvi sredstev za odplačevanje posojila in sklep o višini in zagotovitvi sredstev lastne udeležbe, če se lastna udeležba daje iz posojil banke, se to dokaže s potrdilom banke,

— sklep o nakupu ali graditvi stanovanj ali prepis kupoprodajne pogodbe.

Vse izjave kot dokazila (razen pod točko 1, 2, 3 in 4) se dajejo na obrazcih, ki jih izda izvršni odbor.

Izvršni odbor si pridržuje pravico zahtevati še dodatna dokazila, če bi pri njegovih odločitvah bilo to potrebno.

Odplačilna doba za posojila bo določena po kreditni sposobnosti organizacije, vendar ne more biti krajša kot 12 in ne daljša kot 25 let.

Obrestna mera za posojilo je 3 % letno.

Sklepe o odobritvi posojila ali zavrnitvi vloge bo izdal izvršni odbor samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice v 30 dneh po zaključnem natečaju. Posojilne pogodbe bo sklopala LB podružnica Kranj, enota Jesenice in zahtevala od posojilojemalcev zavarovanje za najeta posojila.

Natečaj traja do 31. maja 1974. Dospela vloga za natečaj po tem datumu ne bodo upoštevane. Vloge sprejema izvršni odbor in jih je dostaviti na naslov: Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice, C. maršala Tita 18.

Vse informacije in potrebne obrazce daje Stanovanjsko podjetje Jesenice, C. maršala Tita 18, vsako sredo od 12. do 16. ure.

Jesenice, dne 23. 4. 1974

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice

Izvršni odbor

II. memorial Zvoneta Koflerja — Vrata 1974

Gorska reševalna služba Mojstrana prireja letos 5. maja že drugo tekmovalstvo v smuku za memorial Zvoneta Koflerja — odličnega alpinista, gorskega reševalca in smučarja, ki je bil kos res vsemu najtežjemu v gorah.

Tekmovanje bo zaradi pomanjkanja snega pod severno triglavsko steno prestavljeno na pobočja Križa in Stenarskih vrat. Tega tekmovalstva se lahko udeležijo vsi gorski reševalci in pripravniki. Proga bo postavljena na neurejenem terenu, tako kot lansko leto. Vsak tekmovalac bo startal na svojo odgovornost. Vratca bodo postavljena na varnih mestih, da ne bi prišlo do kakršnekoli nesreče. Skozi vsa vratca je vožnja obvezna. Vsak tekmovalac mora ineti s seboj tudi čelado.

Prijave za tekmovalstvo zbira Gorska reševalna služba Mojstrana, najkasneje do petka 3. maja pisмено, ali v soboto 4. maja do 18. ure v Aljaževem domu, kjer bo tudi zbiranje števil. Vsaka kasnejša prijava ne bo všteta v zbiranje ampak se bo pripisala na konec. Na to tekmovalstvo smo povabili vse postaje GRS v Sloveniji, Hrvaški in sosednji Koroški.

Vse ljubitelje zasneženih gora vabimo na ogled tega res zanimivega tekmovalstva, vsem nastopajočim tekmovalcem pa želimo čim boljše uvrstitve.

GRS Mojstrana

Trgovska podjetja ROŽČA, ZARJA in ŠPECERIJA BLEJ

obveščajo

cenjene kupce, da bodo od 5. maja pa do 30. septembra, torej v poletni sezoni, odprte vsako nedeljo določene trgovine s prehrambenim blagom. Razpored za prve tri nedelje je naslednji:

V nedeljo, 5. maja:

— samopostrežna trgovina Rožča pri Čufarju na Plavžu, Titova 79 in

— samopostrežna trgovina Zarje na Koroški Beli v nedeljo, 12. maja:

— samopostrežna trgovina Zarje Kašta 4, Tavčarjeva 6 Jesenice in

— samopostrežna trgovina Rožče na Javorniku, Ot. Nova-ka 8

v nedeljo, 19. maja:

— samopostrežna trgovina Špecerije Bled, Supermarket Union Jesenice in

— trgovina Rožče na Koroški Beli, Cankarjeva 15 — v vasi

Po tem zaporedju bodo navedene trgovine odprte od 7.30 do 10.30 ure vse nedelje.

O dežuranju trgovin v nedeljah bomo kupce obveščali vsak teden sproti v Železarju in Radiu Jesenice.

Dopust pod šotorom

Obveščamo člane taborniške organizacije in druge ljubitelje dopusta pod šotori, da bomo organizirali taborenje 1974 v Kari-gadoru — Istra in sicer:

1. izmena od 14. 7. do 28. 7.

Odhod 14. 7. ob 6.30 uri izpred železniške postaje na Jesenicah. Povratek 28. 7. ob ca 20.00 uri pred železniško postajo na Jesenicah.

2. imena od 28. 7. do 11. 8.

Odhod 28. 7. ob 6.30 uri izpred železniške postaje na Jesenicah. Povratek 11. 8. ob ca 20.00 uri pred železniško postajo na Jesenicah.

3. izmena od 11. 8. do 25. 8.

Odhod 11. 8. ob 6.30 uri izpred železniške postaje na Jesenicah. Povratek 25. 8. ob ca 20.00 uri pred železniško postajo na Jesenicah.

Tabornina za 14 dni na 1 udeleženca znaša:

— 4 do 9 let starosti (22,00 na dan) din 308,00

— 10 do 18 let šolobvezni (25,00 na dan) din 350,00

— nad 18 let brez zasluzka in

so člani ZTS (30,00 na dan) din 420,00

— člani ZTS s samostojnim zasluzkom (35,00 na dan) din 490,00

— gostje na taboru (48 din na dan) din 672,00

— člani kolektiva železarne Jesenice

(35,00 din na dan) din 490,00

Prevoz v obe smeri se plača posebej in znaša

din 60,00

Rok za prijavo je 1. 7. 1974, prijavit se na naslov:

PANČUR Božo, 64270 Jesenice, Viktorja Svetina 19/IV.

Istočasno s prijavo morate vplačati tabornino, prevoz plačate le, če boste koristili skupinsko organiziran prevoz.

OPOZORILO:

Taborečim predlagamo, da vzamejo na taborenje trenirko ali kako drugo toplejšje oblačilo za večere, potrebno količino perila, pribor za osebno higieno; lastniki instrumentov bodo dobrodošli z instrumenti.

ZTS ODRED JEKLARJEV
JESENICE

Bled : Jesenice (člani) 0:2

Jeseniški nogometaši nadahnujejo z uspešnim tekmovalcem v Gorenjski nogometni ligi. Kljub temu, da so v pomladanskem delu igrali trikrat v gosteh in samo enkrat doma so osvojili šest točk, brez poraza. To je toliko kolikor so jih osvojili v jesenskem delu v devetih tekmah.

V soboto 20. aprila so v doslej najboljši igri popolnoma nadigrali na Bledu domače moštvo. Tekma je potekala v izraziti premoči Jeseničanov, ki so si ustvarili neštete priložnosti za gol. Že v peti minuti igre so prek Doneva II dosegli prvi gol po uspešnem prodoru Komela. Po sprejemu gola so domačini zaigrali zelo grobo in z nešportnim vedenjem ovirali jeseniške igralce. Drugi gol so Jeseničani dosegli v 30. minuti igre po uspešnem strelu Doneva I.

V drugem polčasu so Jeseničani stisnili domačine na njihovo polovico in ustvarjali priložnosti za gol, katere pa zaradi neiznajdljivosti napadalci pa tudi obrambni igralci niso izkoristili. Večkrat je žogo zadržala vratnica. Domačini so v drugem polčasu le trikrat streljali na gol vratarja Zaševa.

Za Jesenice so igrali: Zašev, Barač, Saltirov, Ljušič, Kramar I, Komel, Topič, (Kocjan), Donev I, Petkovič, Cimirotič in Donev II.

začetka srečanja med Jesenicami in kranjskim Triglavom, zbralo veliko število gledalcev. Zelo lepo vreme in primerno igrišče ter bučna podpora gledalcev je dala domačim igralcem spodbudo, da so silovito oblegali gol Kranjčanov, toda neuspešno. Žal so edini gol v prvem delu dosegli prek Kovačiča iz enajstmetrovke.

V drugem delu se je slika spremenila, domačini so spremenili taktiko in postali učinkoviti. Sulejmanović je povisal vodstvo v 47. minuti igre po izvedenem kotu Kovačiča. Na tretji gol ni bilo treba dolgo čakati. To je bil najlepši gol na tekmi, ki ga je dosegel Kramar II z 20. metrov. Trobič, ki se v prvem polčasu ni izkazal, je v drugem polčasu to popravil z dvema zelo lepima goloma.

Barve Jesenic so zastopali: Vukačič, Čatak Sa., Hribar, Samardžija, Kramar I, Kramar II, Kovačič, Stošič, Trobič, Ibrahimović in Sulejmanović.

Bohinj : Jesenice (pionirji) 1:4

Vse boljše, čeprav nepopolno pionirsko moštvo Jesenic, je preteklo soboto gostovalo v Bohinjski Bistrici, pod vodstvom trenerja Zurmara in odigralo tretje srečanje v pomladanskem delu. Domačini niso bili kos šibkejšim nogometašem Jesenic, ki so že v prvem delu povedli s 3:0. Razlika bi bila lahko še večja, kajti nekaj strelav je zadržala vratnica, ali so šli čez in mimo vrat. V drugem delu je bila igra izenačena.

Gole za Jesenice so dosegli: Urek 2, Milošič 1, Majstorovič 1.

Jesenice : Triglav (mladinci) 5:0

Domače občinstvo najraje gleda tekme jeseniškega mladinskega moštva pa se je zato kljub zgodnji uri

drugem delu so gostje znižali rezultat na 12:9, kaj več pa jim ni uspelo, saj so Jeseničani s hitrimi napadi povečevali vodstvo, z dobro obrambo pa so gostom zaprli pot do gola.

Ekipo Jesenic so sestavljali: Sporar, Prešeren 7, Pavlič 4, Šubič 4, Geršak 5, Pogačnik 1, Rozman 1, Peternel 1, Sporar 1, Alilov, Ključanin.

Ekipa Jesenic v celoti zasluži pohvalo za prikazano igro, posebej pa velja pohvaliti novince Šubiča ter najmlajša člana ekipe Peternela in Sporara ter najboljšega strelca ekipe Prešerna.

-tok

Judo

V petek, 19. aprila, so jeseniški judoisti gostovali v Mariboru, kjer so tekmovali v II. kolu 1. slov. judo lige. Z ekipama JK Murske Sobote in JK Olimpija II. Tudi tokrat so jeseniški judoisti iztržili le dve točki in sicer z zmago nad ekipo Murske Sobote, ki so je premagali precej visoko.

Visoki poraz z Olimpijo II pa je popolnoma razumljiv, ker so se za Olimpijo borili odlični tekmovalci, med njimi tudi nekdanji mladinski evropski prvak in dva mladinska državna prvaka.

Jeseničani so tudi tokrat odpotovali s pomlajeno ekipo brez nekaterih standardnih tekmovalcev, pa so se zato tudi morali nekateri tekmovalci boriti v višjih kategorijah, kot pa so sami težki in so zato temu primerni rezultati.

Sodniki so bili nepristranski in so dobro opravili svoje delo.

Naši tekmovalci so bili vsi povprečni, nihče ni posebno izstopal iz ekipe.

Rezultati:

Murska Sobota : Jesenice 2 (15):4 (33)

Roškar : Morič 0:10, Mertik : Ražman 0:3, Horvat : Polanec 5:0, Ivačič : Bečirovič 0:3, Glayč : Čebulj 0:7, Tršovec : Fertin 10:0, Kolar : Dvoršak 0:0.

Olimpija II : Jesenice 7 (58):0 (0) Franjič : Morič 10:0, Kunčič : Ravnjak 10:0, Ljubčić : Polanec 10:0, Smeraj : Ražman 3:0, Končar : Bečirovič 10:0, Petrič : Čebulj 10:0, Artač : Dvoršak 5:0.

V petek, 19. aprila, sta odpovali na državno prvenstvo v judu v Osijek jeseniški judoisti Marjeta Bizjak in Vida Harapin. Sodelovalo je 60 tekmovalk iz vse Jugoslavije. Bizjakova je prvič sodelovala na državnem prvenstvu in ji še manjka tekmovalnih izkušenj, zato je izpadla že v drugem kolu. Harapinova je dosegla odlično tretje mesto v teški kategoriji. Pri njej se pozna napredok, saj se je lansko leto uvrstila na šesto mesto.

Skoda, da ni v judo sekciji več deklet, da bi bila večja izbira in s tem tudi kvaliteta. Ljudje še vedno gledajo v judu aktivnost, ki za ženske ni primerna. V mnogih državah pa je med ženskimi svetom zelo popularen in razširjen. V klubu upajo, da se bo na ponovni tečaj odzvalo večje število deklet. Judo bi morali bolj spodbujati in propagirati.

R. Miro

Moštvo HK Jesenice v sezoni 1973/74, ko je sedemnajstič osvojilo državno prvenstvo (na sliki manjkajo Slavko Beraus, Milan Jan in Edi Hafner)

Pozabiti se ne sme

Hokejska sezona je pri nas že zdavnaj končana. Glede jeseniškega hokeja, ki je v tem letu dosegel največji uspeh v zgodovini HK Jesenice, je bilo že dosti napisanega. Ob sklepu sezone nas je razveselil tudi največji uspeh jugoslovanskega hokeja nasploh, saj so naši najboljši hokejisti dosegli na svetovnem prvenstvu B skupine v Ljubljani več kot odlično drugo mesto in z njim osmo mesto na svetu. Vemo, da so za ta uspeh veliko prispevali tudi hokejisti Jesenic, ki že vrsto let dajejo največ naših državnih reprezentanci in jugoslovanskemu hokeju nasploh. Kljub temu, da se iskreno veselimo največjega uspeha jeseniškega hokeja in osmega mesta na svetu naše državne reprezentance, pa nas nekatere stvari in dogodki iz bolj temnega kotička jeseniškega hokeja silijo, da jim pogledamo v oči. V preteklosti in tako tudi v zadnji sezoni smo se jih le vse preveč izogibali, otepali, gledali skozi prste in jih celo zagovarjali. Naj takoj pridemo z besedo na dan — to je alkohol.

Kaplja, ki je prelila kozarec tega problema v jeseniškem hokeju, pa je izjava zveznega trenerja Miroslava Kluka v prilogi časopisa Delo, dne 6. aprila, v kateri je od novinarja zahteval, da brez zadržkov napiše, kako sta dva reprezentanta prišla na prvi trening zadnjih priprav pred začetkom svetovnega prvenstva v Ljubljani pijana, tretji pa sploh ni bilo. In ne glede na to, da so omenjeni nedisciplinirani igralci, ki jih Kluk ni hotel imenovati, lahko tudi iz drugih klubov, pa se nam je vsilila misel o težkih trenutkih jeseniškega hokeja, ki jih je zaradi nediscipline posameznikov doživljal v letošnji sezoni. Zato bi bilo prav, če je bil med temi, ki jih je omenil zvezni trener, kakšen igralec HK Jesenic, bi morala uprava HK Jesenice ostro kaznovati. S tem bo verjetno soglašal vsak resnični ljubitelj športa in hokeja, ker vsak vrhunski športnik mora imeti poleg športnih tudi moralne kvalitete, ker le tako ga bomo lahko resnično občudovali in ga spoštovali.

Ne moremo pa spoštovati igralca, oziroma športnika, ki pijan pride na trening državne reprezentance ali kluba, saj je na ta način povsem zlorabil zaupanje družbe. Če tak igralec ne ve, da mu je ravno ta družba omogočila, da je dosegel take športne kvalitete, od katerih ima številne koristi in jih bo verjetno tudi v bodoče imel, bi mu morali odgovorni iz njegovega kluba to že zdavnaj povedati. Kazen je v takih primerih zares nujna in opozorilo drugim, kajti vse preveč smo bili priče nekaterim neljubim dogodkom v letošnji sezoni v jeseniškem hokeju, ki pa so presenetljivo ostali nekažnovani.

Omenjeni problem je tembolj aktualen za naše razmere, kajti preteklost je dostikrat pokazala, da smo na Jesenicah vedno usmerjali vzgojo hokejistov tako, da smo v prvi vrsti hoteli dobiti dobre igralce, zanemarjali pa smo športno vzgojo, kar se nam je že večkrat maščevalo. V zadnji sezoni pa so bile težave največje in najbolj boleče. Spomnimo se le, kaj je vse prišlo na dan po porazu z Medveščakom (2:3). Nedisciplina, nešportno življenje, nezazadnost na treningih in to že ob začetku sezone. Seveda so bili pri tem najbolj neupravičeno prizadeti tisti zares pravi športniki v jeseniškem

moštvu, ki so bili že vrsto let pravi vzori. Toda ljudski pregovor pravi: »dober glas seže daleč, slab pa dlje« in so tudi tisti vzorni in pravi športniki delno izgubili dober glas. Ko je pozneje prišlo še do nekaterih izpadov posameznikov, je uprava kluba ostala precej gluha. Res je, da se je to dogajalo v izredno težkih trenutkih, ko našim, ki so se borili za prvo mesto — niso cvetele rože in bi vsak resnejši poseg, ali eventualne kazni utegnile še poslabšati že tako težek položaj. Toda velika moštva se imenujejo prav zato velika, ker znajo tudi v najtežjih trenutkih žrtvovati vse za disciplino, saj je to prvi pogoj za uspeh.

Sezona se je sicer končala z največjim triumfom jeseniškega hokeja, čigar hokejisti so osvojili vsa prva mesta v državi, od pionirjev do članov. To pa nas ne bi smelo zapečati, da bi pozabili na vse tisto nezaželeno, ki nima nič skupnega s pravim športom. Na to nas tudi obvezujejo številni privrženci naših hokejistov iz vse Jugoslavije, ki so nudili veliko podporo ob neljubih dogodkih, ko je bila prekinjena tekma z Olimpijo v Ljubljani in ki so z velikim navdušenjem sprejeli osvojitev sedemnajstega naslova državnih prvakov. Da, prav oni zahtevajo, da bi hokejisti Jesenic ostali še vedno resnični šampioni, šampionsko moštvo pa ne more imeti v svojih vrstah niti enega igralca, ki bi iskal tolažbo in se izživljal v alkoholu. Kajti vsakemu je jasno, da alkohol in vrhunski šport ne moreta skupaj. In ne samo to. Naši so imeli po zaslugi Železarne že nekaj sezon profesionalne pogoje za igranje hokeja, ki so jim precej dvignili osebnostni standard. Taki pogoji pa zahtevajo veliko družbenega denarja, ki ga ustvarjajo delavci s svojimi žulji, zahtevajo pa tudi od vsakega igralca pravi profesionalni odnos. Žal pa v zadnji sezoni tega ni bilo.

Pri HD Jesenice so že začeli razmišljati o obnem zboru, na katerem bi bilo treba spregovoriti nekaj besed tudi o tem neljubem problemu, ki se vleče že precej dolgo. Res je tudi to, da so bili pri tem prizadeti le posamezniki, vendar je prav zaradi tega čudno, da odgovorni niso ta problem zatrli že v kali. Mladi rod jeseniških hokejistov je dokazal, da bo moč nanj računati že v naslednjih sezonah, zamenjave v prvem moštvu pa so zaradi številnih razlogov nujno potrebne, ne glede na to, da se bomo morda ob tem morali za nekaj časa odpovedati tudi naslovu državnih prvakov.

Odbojka

OK Jesenice : OK Koper 3:1

V petnajstem kolu slovenske odbojarske lige so jeseniški odbojkarji doma premagali ekipo Kopra s 3:1. Moštvo Jesenic je nastopilo v postavi: Bogataj, Bergelj, Kovač, Divjak, Strnad, Rössler in Demšar.

Kljub temu, da so domačini nastopili oslabiljeni, so podcenjevali nasprotnika in zaradi tega tudi izgubili prvi niz. Rezultat tega niza, jih je streznil. V nadaljevanju so zaigrali bolje in brez težav zmagali.

V prihodnjem kolu bodo Jeseničani igrali v gosteh z ekipo Bovca.

Prvi slovenski odbojarski turnir za mladinke

V nedeljo je odbojarski klub Jesenice organiziral prvi letošnji turnir v odbojki za prvenstvo SRS za mladinke.

Na prvenstvu je nastopilo kar 11 moštev mladih igalk. Iz naše občine so nastopile tri ekipe: Gimnazija Jesenice, Osnovna šola Žirovnica in OK Jesenice.

Ekipe, razvrščene v tri skupine, so v bojih za uvrstitev v finalni del tekmovalja igralce v telovadnicah TVD Partizan in osnovne šole Tone Cufar na Jesenicah in v telovadnici osnovne šole Žirovnica. Prvovrščene ekipe, OK Fužinar Ravne, OK Maribor in OK Jesenice, so se uvrstile v finalni del. Te ekipe so v finalu igralce vsako z vsako.

Rezultati finala: Jesenice : Fužinar 1:2, Maribor : Jesenice 1:2, Fužinar : Maribor 2:0.

Končni vrstni red vseh ekip: 1. Fužinar, 2. Jesenice, 3. Maribor, 4. Vič Ljubljana, 5. Novo mesto I, 6. Žirovnica, 7. Gimnazija Jesenice, 8. Branik Maribor, 9. Novo mesto II, 10. Merkur (NG), 11. Kamnik.

Rokomet

RK Jesenice : RK Kranjska gora 24:12

Jesenice — igrišče za osnovno šolo, tekma I. GRL, teren dober za igro, sodnik Pičulin iz Kranja, gledalcev 50.

V občinskem derbiju so več spretosti in znanja pokazali igralci Jesenic in prepričljivo zmagali s 24:12. Kranjskogorci so vodili do rezultata 3:2, nato pa so domači igralci prevzeli pobudo in najprej izenačili, nato pa povečali razliko za tri gole in dobili prvi polčas z 10:7. V

Godba na pihala DPD Svoboda Hrušica, je tudi godba »občine« Španov vrh